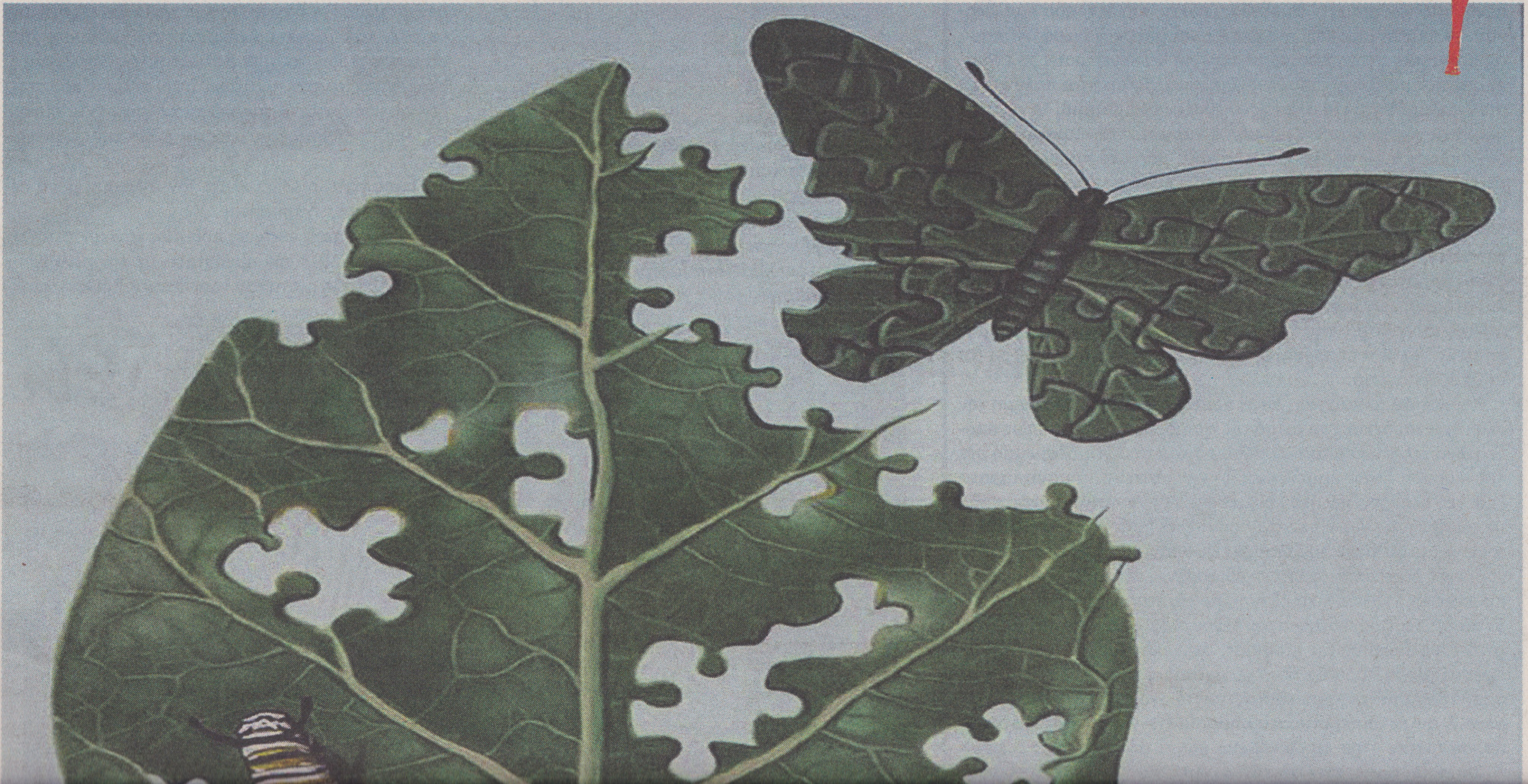
ΝΑ ΑΠΑΞΙΩΣΟΥΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

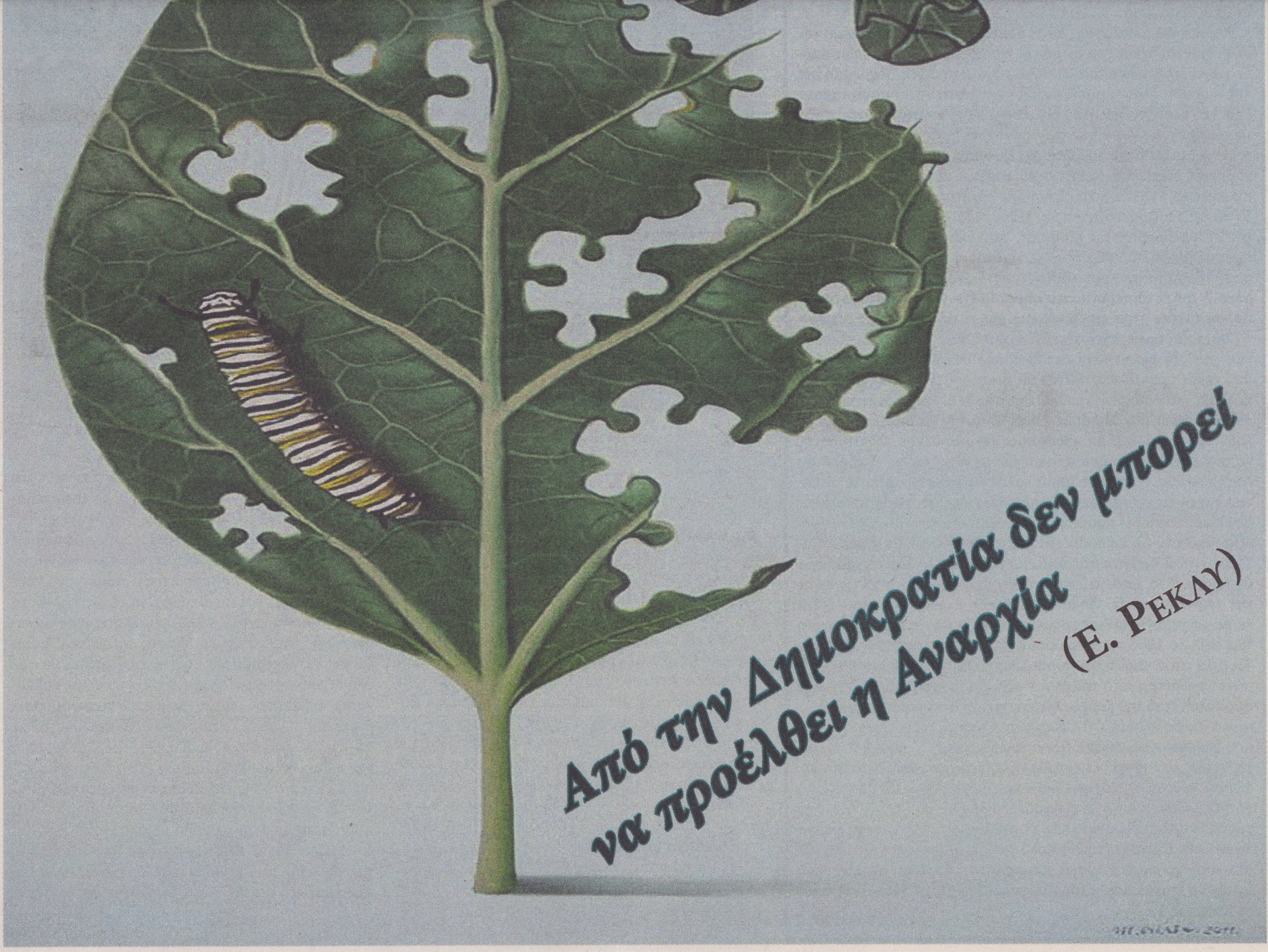
ΜΗΝΙΑΙΑ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 164
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
2016
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

2016
1,5 ΕΥΡΩ

Από την Δημοκρατία δεν μπορεί
να προέλθει η Αναρχία
(Ε. Ρεκλύ)

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ...
ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ στην θεατρική παράσταση με τον τίτλο «*η πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση πολεμάει μέχρις εσχάτων την διαπλοκή*», παρ' ότι δεν προσφέρουν την παραμικρή έκπληξη ή τέρψη στο λιγοστό φιλοθέαμον κοινό, είναι παρ' όλα αυτά αρκούντως διδακτικές. Οι εξουσιαστικές μερίδες, που εμπλέκονται ανοικτά ή με σκιώδη τρόπο, είναι πλέον φανερό ότι παρά τις πολεμικές ιαχές, που παράγουν για να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των αφελών ή αδαών ανθρώπων, βρίσκονται πολύ κοντά στον **πολυπόθητο** για όλες τις πλευρές **συμβιβασμό**. Το γεγονός αυτό ενισχύεται ακριβώς, επειδή η παρωδία της κλιμάκωσης της σύγκρουσης που απολαύσαμε, ανήκει ήδη στο παρελθόν έστω και αν εκδηλωθούν, για το θεαθήναι, ορισμένες υποτροπές ώστε να διατηρηθεί το «ψυχροπολεμικό κλίμα».

Τα τεράστια πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, που διευθετούνται, βρίσκονται και θα βρίσκονται υπό την αιγίδα του διεθνούς παράγοντα σε τέτοιο βαθμό, ώστε να εξασφαλίζεται η επιθυμητή ροή των πραγμάτων. Δεν πρέπει να ξεχνούμε άλλωστε ότι οι εντολοδότες της «πρώτης φορά αριστερά» κυβέρνησης αποτελούν και τους εγγυητές της συνολικής διαδικασίας, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Και επειδή το παιχνίδι, όπως πάντα, παίζεται σ' ολόκληρη την σκακιέρα και όχι σε ένα μικρό της τμήμα, δεν υπήρξε, όπως αποδείχθηκε πλέον περίτρανα, ουδεμία αμετάκλητη δέσμευση για «σύγκρουση δίχως όρια». Αυτό δεν σημαίνει ότι οι αντιπαρατιθέμενες πλευρές δεν ήταν διατεθειμένες να πουλήσουν ακριβά το τομάρι τους για να ενισχύσουν ή να διατηρήσουν την θέση τους ανάμεσα στην λυκοπαρέα. Οι υπαναχωρήσεις από προηγούμενες διεκδικήσεις, είτε σχεδιασμένες εξ αρχής είτε προβλεπόμενες ως εναλλακτική κίνηση, πραγματοποιούνται φυσικά με το αζημίωτο. Πρόκειται για την λεγόμενη ***μη ειδική αποζημίωση,*** κατά τους ειδικούς της εξουσίας, στην ***διευθέτηση*** και στην ***διαμεσολάβηση***, η οποία δεν έχει σχέση με το ακριβές ή αλλοιώς συμβατικά υπολογίσιμο κόστος που προκαλείται στον ***εμπλεκόμενο***. Σ' αυτές τις περιπτώσεις σημασία έχει ***τι είναι αυτό το οποίο προσφέρεται*** στον ***εμπλεκόμενο*** και τι ***αξία*** έχει για εκείνον. Σημασία, όμως, έχει και κάτι ακόμη. Μια μη φανερή συμφω-

Ο ΤΣΙΠΡΑΣ, Ο «ΛΑΟΣ ΤΟΥ», ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΤΑΓΜΑ ΑΡΙΣΤΕΡΟ»...

«Τα Χερουβίμ και τα Σεραβίμ ήταν μικρά αγγελάκια που πετούσαν δεξιά-αριστερά στο πλάι των μεγάλων αγγέλων. Τα Χερουβίμ χερούβιζαν (δεξί πέταγμα) και τα Σεραβίμ σερούβιζαν (πέταγμα αριστερό). Στην ανάγκη υπήρχαν και τα Πτερουβίμ, για πέταγμα κατευθείαν στη μέση». (Απόσπασμα από μαθητικό γραπτό)

μές στην Νέα Υόρκη, τον ιστορικό του λόγο, την στιγμή που κοίταξε με εκείνο το αξέχαστο ύφος το ακροατήριο και την στιγμή πάνω απ' όλα, όταν στην αποστροφή του λόγου του είπε, «ο λαός μου...», κομπιάζοντας τάχα για να επαναλάβει σαν μεθυσμένος, «ο λαός μου..., ο λαός μου».

Η εικόνα ήταν ακόμη τόσο ζωντανή στον μυαλό του. Μόλις τελείωσε την ομιλία του ο παλιόφιλος Τζόρτζ Μαρμελάδας, Μερμελάδας ή τέλος πάντων Μέρμελας, αφού χειροκρότησε (σχεδόν ήταν ο μόνος) πρώτα παθιασμένα και σαν τρελός με χέρια και με πόδια, κατόπιν καλπάζοντας βγήκε από την αίθουσα, κατέβηκε σχεδόν κουτρουβαλώντας τις κυλιόμενες σκάλες για να τον προλάβει στην πίσω έξοδο του ξενοδοχείου, για να του δώσει τα συχαρίκια συνοδευόμενα, βέβαια, από τους απαραίτητους τεμενάδες.

Ποιος είναι ο Μέρμελας; Τον αγνοούν μόνο οι αδαείς και οι τυχάρπαστοι.

Ο Τζόρτζ ήταν εκείνος, που διοργάνωσε στις 22 Ιανουαρίου 2013 την συνάντηση με τον πολυχρονεμένο μεγάλο ηγέτη του «λαού του», Τσίπρα, στην

«η πρώτη φορά αριστερά κυβέρνηση πολεμάει μέχρις εσχάτων την διαπλοκή», παρ' ότι δεν προσφέρουν την παραμικρή έκπληξη ή τέρψη στο λιγοστό φιλοθέαμον κοινό, είναι παρ' όλα αυτά αρκούντως διδακτικές. Οι εξουσιαστικές μερίδες, που εμπλέκονται ανοικτά ή με σκιώδη τρόπο, είναι πλέον φανερό ότι παρά τις πολεμικές ιαχές, που παράγουν για να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των αφελών ή αδαών ανθρώπων, βρίσκονται πολύ κοντά στον **πολυπόθητο** για όλες τις πλευρές **συμβιβασμό**. Το γεγονός αυτό ενισχύεται ακριβώς, επειδή η παρωδία της κλιμάκωσης της σύγκρουσης που απολαύσαμε, ανήκει ήδη στο παρελθόν έστω και αν εκδηλωθούν, για το θεαθήναι, ορισμένες υποτροπές ώστε να διατηρηθεί το «ψυχροπολεμικό κλίμα».

Τα τεράστια πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, που διευθετούνται, βρίσκονται και θα βρίσκονται υπό την αιγίδα του διεθνούς παράγοντα σε τέτοιο βαθμό, ώστε να εξασφαλίζεται η επιθυμητή ροή των πραγμάτων. Δεν πρέπει να ξεχνούμε άλλωστε ότι οι εντολοδότες της «πρώτης φορά αριστερά» κυβέρνησης αποτελούν και τους εγγυητές της συνολικής διαδικασίας, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Και επειδή το παιχνίδι, όπως πάντα, παίζεται σ' ολόκληρη την σκακιέρα και όχι σε ένα μικρό της τμήμα, δεν υπήρξε, όπως αποδείχθηκε πλέον περίτρανα, ουδεμία αμετάκλητη δέσμευση για «σύγκρουση δίχως όρια». Αυτό δεν σημαίνει ότι οι αντιπαρατιθέμενες πλευρές δεν ήταν διατεθειμένες να πουλήσουν ακριβά το τομάρι τους για να ενισχύσουν ή να διατηρήσουν την θέση τους ανάμεσα στην λυκοπαρέα. Οι υποχωρήσεις από προηγούμενες διεκδικήσεις, είτε σχεδιασμένες εξ αρχής είτε προβλεπόμενες ως εναλλακτική κίνηση, πραγματοποιούνται φυσικά με το αζημίωτο. Πρόκειται για την λεγόμενη ***μη ειδική αποζημίωση,*** κατά τους ειδικούς της εξουσίας, στην ***διευθέτηση*** και στην ***διαμεσολάβηση***, η οποία δεν έχει σχέση με το ακριβές ή αλλοιώς συμβατικά υπολογίσιμο κόστος που προκαλείται στον ***εμπλεκόμενο***. Σ' αυτές τις περιπτώσεις σημασία έχει ***τι είναι αυτό το οποίο προσφέρεται*** στον ***εμπλεκόμενο*** και τι ***αξία*** έχει για εκείνον.

Σημασία, όμως, έχει και κάτι ακόμη. Μια μη φανερή συμφωνία, μια συμφωνία περί μεταβίβασης οφέλους για να ευοδωθεί, εκτός των άλλων, πρέπει να διατηρηθεί μυστική από τους πολλούς για ορισμένο χρονικό διάστημα. Δηλαδή, οι ξεχωριστές πράξεις εκείνων που εμπλέκονται σ' αυτήν να απομακρυνθούν χρονικά, έτσι ώστε οποιοσδήποτε μη μυημένος παρατηρητής να μην είναι σε θέση να αντιληφθεί με ποιο τρόπο συνδέονται. Αυτή, λοιπόν, η καθυστέρηση καλύπτει τα ίχνη, καθιστά «ακατανόητες» τις εκδηλώσεις αλληλοϋποστήριξης, αφού το όφελος δεν είναι ορατό. Η πρακτική αυτή είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, εφαρμοζόταν και εφαρμόζεται κατά κόρον κατά τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται από διάφορα κράτη και σε διάφορα ζητήματα. Ένα από τα εκατοντάδες παραδείγματα εφαρμογής της τεχνικής αυτής, δηλαδή μυστικής συμφωνίας που τέθηκε σε εφαρμογή καθυστερημένα, ήταν η μη φανερή δέσμευση των ΗΠΑ το 1962 να αποσύρουν τους πυραύλους τους από την Τουρκία στην περίφημη πυραυλική κρίση της Κούβας τέσσερις μήνες αργότερα από την αντίστοιχη απόσυρση των σοβιετικών

ΣΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

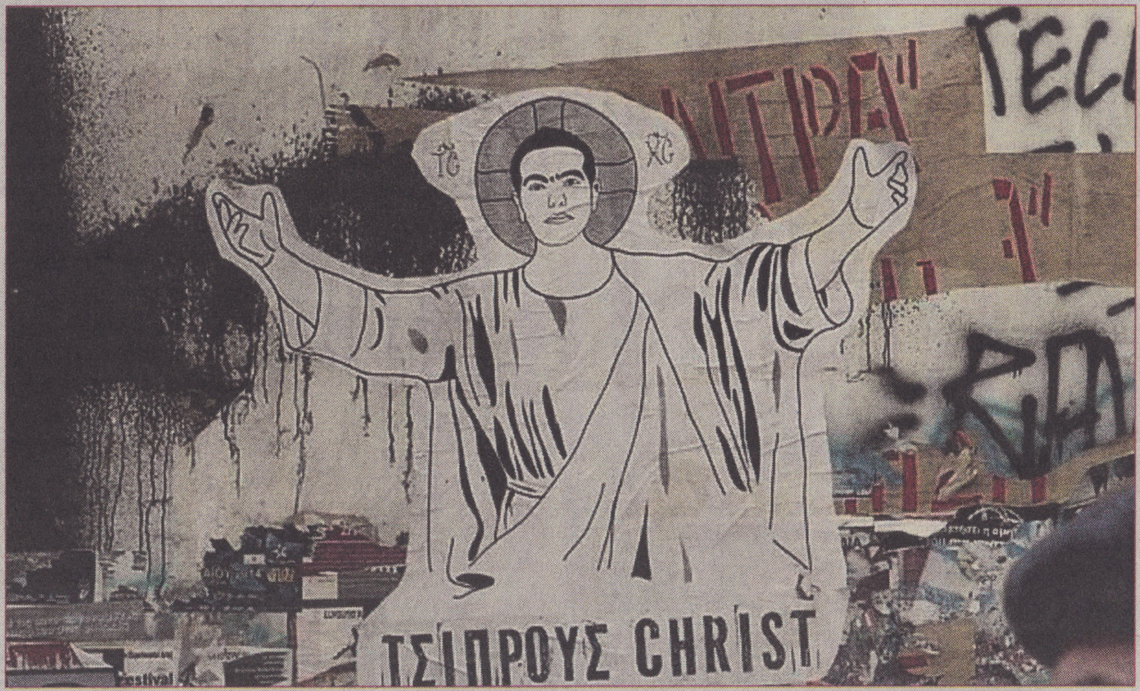
Ο ΤΣΙΠΡΑΣ, Ο «ΛΑΟΣ ΤΟΥ», ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΤΑΓΜΑ ΑΡΙΣΤΕΡΟ»...

«Τα Χερουβίμ και τα Σεραβίμ ήταν μικρά αγγελάκια που πετούσαν δεξιά-αριστερά στο πλάι των μεγάλων αγγέλων. Τα Χερουβίμ χερούβιζαν (δεξί πέταγμα) και τα Σεραβίμ σερούβιζαν (πέταγμα αριστερό). Στην ανάγκη υπήρχαν και τα Πτερουβίμ, για πέταγμα κατευθείαν στη μέση». (Απόσπασμα από μαθητικό γραπτό)

ο παλιόφιλος Τζόρτζ Μαρμελάδας, Μερμελάδας ή τέλος πάντων Μέρμελας, αφού χειροκρότησε (σχεδόν ήταν ο μόνος) πρώτα παθιασμένα και σαν τρελός με χέρια και με πόδια, κατόπιν καλπάζοντας βγήκε από την αίθουσα, κατέβηκε σχεδόν κουτρουβαλώντας τις κυλιόμενες σκάλες για να τον προλάβει στην πίσω έξοδο του ξενοδοχείου, για να του δώσει τα συχαρίκια συνοδευόμενα, βέβαια, από τους απαραίτητους τεμενάδες.

Ποιος είναι ο Μέρμελας; Τον αγνοούν μόνο οι αδαείς και οι τυχάρπαστοι.

Ο Τζόρτζ ήταν εκείνος, που διοργάνωσε στις 22 Ιανουαρίου 2013 την συνάντηση με τον πολυχρονεμένο μεγάλο ηγέτη του «λαού του», Τσίπρα, στην

Το παγκόσμιο ηγέτη Τσίπρας μετά την επιστροφή του από την Νέα Υόρκη είχε κατακλυσθεί από ανάμεικτα συναισθήματα. Την επομένη άνοιξε την μπαλκονόπορτα στα ιδιαίτερα διαμερίσματά του στο προεδρικό μέγαρο, ατένισε τον ορίζοντα και με ένα μόνο βλέμμα υπολόγισε την απόσταση, που τον χώριζε από την Ηρώδου Αττικού, ενώ ταυτόχρονα τέντωσε τα αυτιά του προσπαθώντας να συλλάβει κάθε ήχο, κάθε ομιλία των περαστικών από το σημείο. Η σιωπή ήταν εκκωφαντική. Ξάφνου, θυμήθηκε τις σχετικές οδηγίες για λόγους ασφαλείας. Η Ηρώδου Αττικού ήταν κλειστή για τον «λαό του»

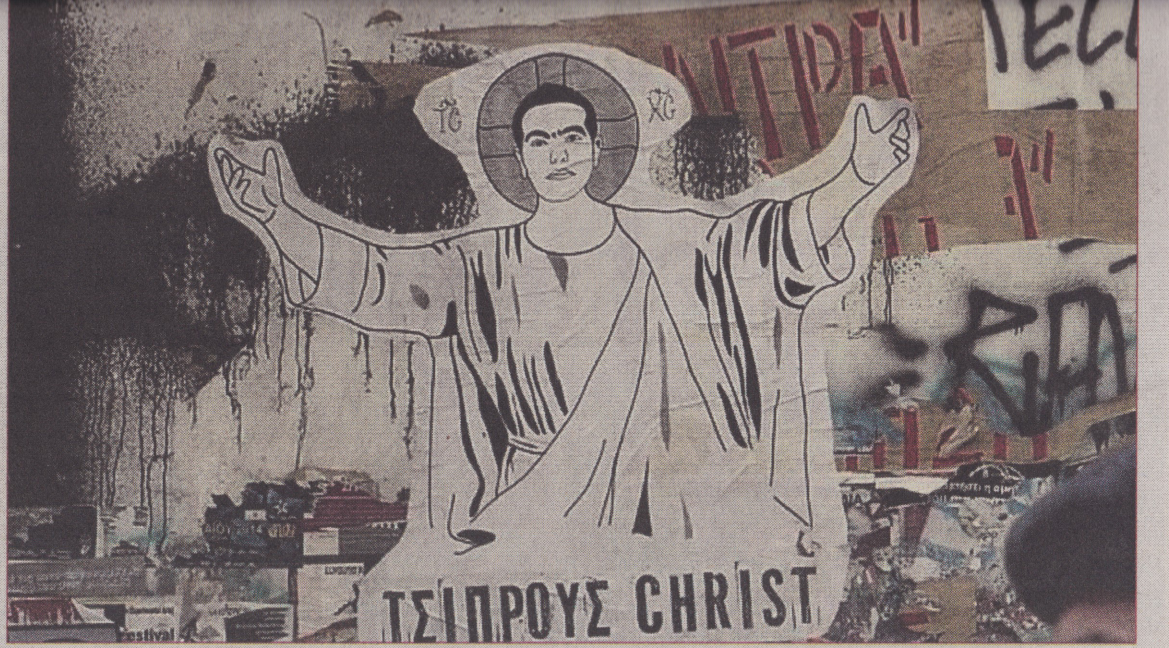
Ουάσιγκτον στα γραφεία του American Hellenic Insitute. Οι «κακές γλώσσες», βέβαια, δεν λένε και τα καλύτερα για τον Mermelas, λαμόγιο τον ανεβάζουν, απατεώνα τον κατεβάζουν, ενώ δεν παραλείπουν να μνημονεύουν με νόημα τις επανεμφανίσεις και μεταμφιέσεις του αξιότιμου και πολυπράγμονα κ. Μέρμελα πότε ως τουριστικού πράκτορα, πότε ως καναλάρχη και mediaαρχη, πότε ως επενδυτή και ως «παράγοντα», αλλά και ενίοτε ως δημοσιογράφου και εκδότη με πλαστή ταυτότητα, θυμίζοντας τις προσπάθειές του να εισχωρήσει σε ουκ ολίγες επίσημες εκδηλώσεις της ελληνικής κυβέρ-

αποτελούν και τους εγγυητές της συνολικής διαδικασίας, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Και επειδή το παιχνίδι, όπως πάντα, παίζεται σ' ολόκληρη την σκακιέρα και όχι σε ένα μικρό της τμήμα, δεν υπήρξε, όπως αποδείχθηκε πλέον περίτρανα, ουδεμία αμετάκλητη δέσμευση για «σύγκρουση δίχως όρια». Αυτό δεν σημαίνει ότι οι αντιπαρατιθέμενες πλευρές δεν ήταν διατεθειμένες να πουλήσουν ακριβά το τομάρι τους για να ενισχύσουν ή να διατηρήσουν την θέση τους ανάμεσα στην λυκοπαρέα. Οι υπαναχωρήσεις από προηγούμενες διεκδικήσεις, είτε σχεδιασμένες εξ αρχής είτε προβλεπόμενες ως εναλλακτική κίνηση, πραγματοποιούνται φυσικά με το αζημίωτο. Πρόκειται για την λεγόμενη ***μη ειδική αποζημίωση,*** κατά τους ειδικούς της εξουσίας, στην ***διευθέτηση*** και στην ***διαμεσολάβηση***, η οποία δεν έχει σχέση με το ακριβές ή αλλοιώς συμβατικά υπολογίσιμο κόστος που προκαλείται στον ***εμπλεκόμενο***. Σ' αυτές τις περιπτώσεις σημασία έχει ***τι είναι αυτό το οποίο προσφέρεται*** στον ***εμπλεκόμενο*** και τι ***αξία*** έχει για εκείνον.

Σημασία, όμως, έχει και κάτι ακόμη. Μια μη φανερή συμφωνία, μια συμφωνία περί μεταβίβασης οφέλους για να ευοδωθεί, εκτός των άλλων, πρέπει να διατηρηθεί μυστική από τους πολλούς για ορισμένο χρονικό διάστημα. Δηλαδή, οι ξεχωριστές πράξεις εκείνων που εμπλέκονται σ' αυτήν να απομακρυνθούν χρονικά, έτσι ώστε οποιοσδήποτε μη μυημένος παρατηρητής να μην είναι σε θέση να αντιληφθεί με ποιο τρόπο συνδέονται. Αυτή, λοιπόν, η καθυστέρηση καλύπτει τα ίχνη, καθιστά «ακατανόητες» τις εκδηλώσεις αλληλοϋποστήριξης, αφού το όφελος δεν είναι ορατό. Η πρακτική αυτή είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, εφαρμοζόταν και εφαρμόζεται κατά κόρον κατά τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται από διάφορα κράτη και σε διάφορα ζητήματα. Ένα από τα εκατοντάδες παραδείγματα εφαρμογής της τεχνικής αυτής, δηλαδή μυστικής συμφωνίας που τέθηκε σε εφαρμογή καθυστερημένα, ήταν η μη φανερή δέσμευση των ΗΠΑ το 1962 να αποσύρουν τους πυραύλους τους από την Τουρκία στην περίφημη πυραυλική κρίση της Κούβας τέσσερις μήνες αργότερα από την αντίστοιχη απόσυρση των σοβιετικών πυραύλων από την Κούβα. Με τον τρόπο αυτό, αποφεύχθηκε το πολιτικό κόστος και όχι μόνο, μέσω μιας υπόσχεσης-εγγύησης που τηρήθηκε αργότερα. Οι συμφωνίες, λοιπόν, ανάμεσα στους εξουσιαστές απαιτούν τις κατάλληλες γέφυρες, αλλά και τους γεφυροποιούς οι οποίοι οφείλουν να επιδεικνύουν ιδιαίτερες ικανότητες, αλλά και εν γένει εφόδια, όπως λόγου χάρη η συλλογή χρήσιμων πληροφοριών. Και, οι «χρήσιμες» πληροφορίες είναι πάντα περιζήτητες, επειδή πολύ απλά οδηγούν πιο εύκολα και στις πιο «χρήσιμες» λύσεις. Όπως και να το κάνουμε, είναι πιο ωραίο να επικαλείσαι «χρήσιμες» λύσεις παρά να μιλάς ωμά για εκβιασμό...

Οκτώβριος 2016

Το παγκόσμιο ηγέτη Τσίπρας μετά την επιστροφή του από την Νέα Υόρκη είχε κατακλυσθεί από ανάμεικτα συναισθήματα. Την επομένη άνοιξε την μπαλκονόπορτα στα ιδιαίτερα διαμερίσματά του στο προεδρικό μέγαρο, ατένισε τον ορίζοντα και με ένα μόνο βλέμμα υπολόγισε την απόσταση, που τον χώριζε από την Ηρώδου Αττικού, ενώ ταυτόχρονα τέντωσε τα αυτιά του προσπαθώντας να συλλάβει κάθε ήχο, κάθε ομιλία των περαστικών από το σημείο. Η σιωπή ήταν εκκωφαντική. Ξάφνου, θυμήθηκε τις σχετικές οδηγίες για λόγους ασφαλείας. Η Ηρώδου Αττικού ήταν κλειστή για τον «λαό του» σχεδόν καθ' όλη την διάρκεια της ημέρας και φυσικά της νύκτας. Το γεγονός αυτό προ στιγμήν τον ηρέμησε. «Βέβαια», σκέφθηκε, «πώς να φθάσουν ως εδώ, εάν θελήσουν αυθόρμητα να με ζητωκραυγάσουν, να με επευφημήσουν, πώς θα μπορούσαν και να ήθελαν, να κατακλύσουν τον δρόμο και να απαιτήσουν να βγω για λίγο στο μπαλκόνι μ' αυτήν την διαρκή απαγόρευση»;

Τα μέτρα αυτά, είναι αλήθεια, τον απομάκρυναν από τον «λαό του»· μια πρόσκαιρη απογοήτευση τον κυρίευσε. Δεν άργησε, όμως να αλλάξει διάθεση. Άρχισε να αναπολεί και πάλι τις μεγάλες στιγ-

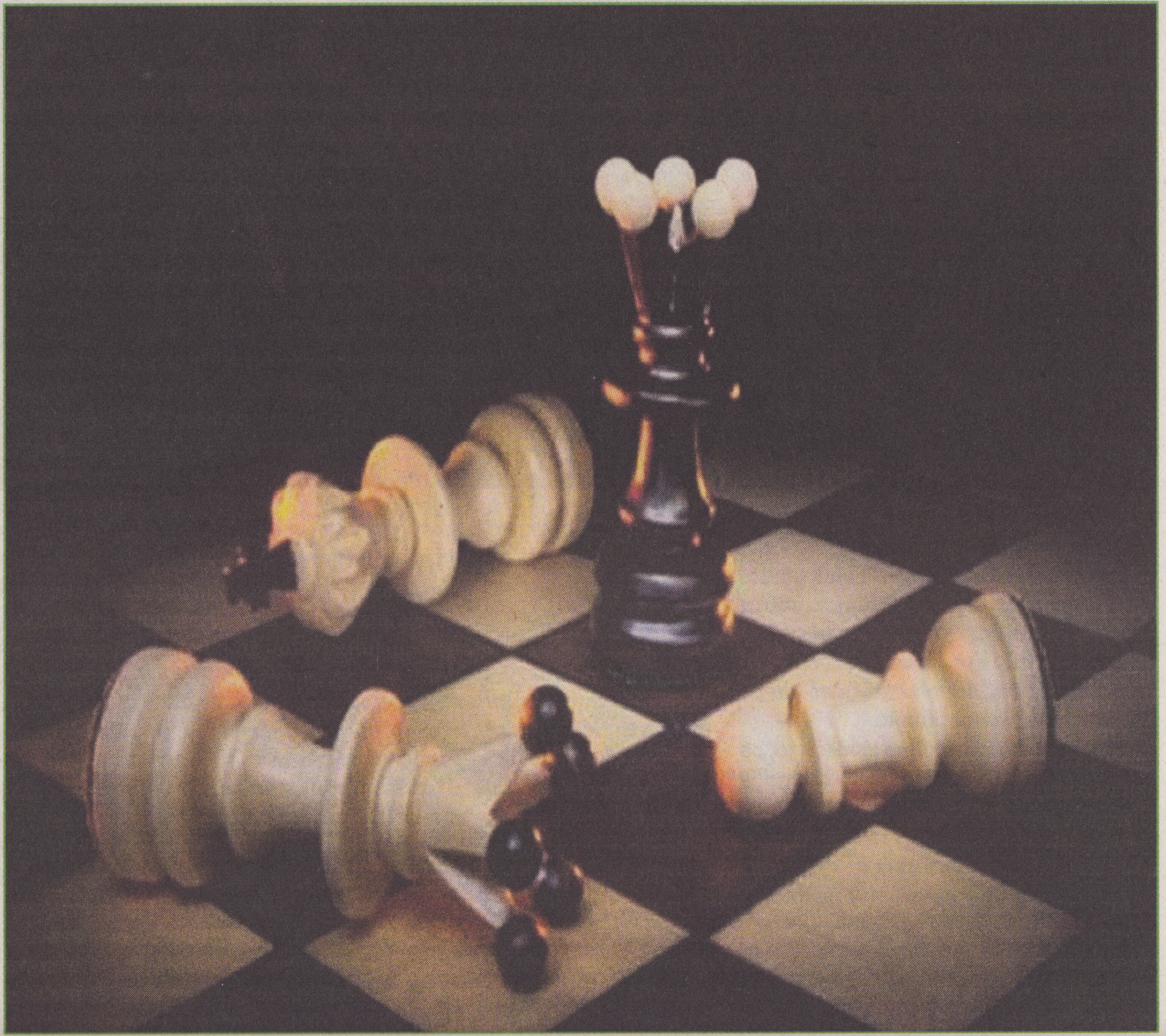
Ουάσιγκτον στα γραφεία του American Hellenic Insitute. Οι «κακές γλώσσες», βέβαια, δεν λένε και τα καλύτερα για τον Mermelas, λαμόγιο τον ανεβάζουν, απατεώνα τον κατεβάζουν, ενώ δεν παραλείπουν να μνημονεύουν με νόημα τις επανεμφανίσεις και μεταμφιέσεις του αξιότιμου και πολυπράγμονα κ. Μέρμελα πότε ως τουριστικού πράκτορα, πότε ως καναλάρχη και mediaαρχη, πότε ως επενδυτή και ως «παράγοντα», αλλά και ενίοτε ως δημοσιογράφου και εκδότη με πλαστή ταυτότητα, θυμίζοντας τις προσπάθειές του να εισχωρήσει σε ουκ ολίγες επίσημες εκδηλώσεις της ελληνικής κυβέρνησης, με αποτέλεσμα το όνομα του να φιγουράρει για χρόνια σε blacklist των ελληνικών διπλωματικών αρχών (οι κουτσομπόληδες, που μάλλον μισούν τον πολυχρονεμένο, θυμίζουν μάλιστα το γνωστό, όπως ισχυρίζονται επεισόδιο στην Ελληνική βουλή επί προεδρίας Απόστολου Κακλαμάνη, όταν ο «Μαρμελάδας» συνελήφθη με πλαστή ταυτότητα, αλλά και πλείστα όσα περιστατικά από τον βίο και την πολιτεία του, γνωστά στις Ελληνικές αλλά και αμερικανικές αρχές). Αυτά τα «γατάκια», οι δημο-

συνέχεια στη σελ. 4

Η «ΚΡΙΣΗ» ΩΣ «ΕΥΚΑΙΡΙΑ» ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

«Το γεγονός ότι οι κεφαλαιοκρατικές εταιρείες υπερίσχυσαν του κράτους, στην πραγματικότητα δεν συνιστά επαρκή χαρακτηρισμό της σύγχρονης φάσης. Μολονότι οι υπερεθνικές εταιρείες και τα παγκόσμια δίκτυα παραγωγής και κυκλοφορίας έχουν υπονομεύσει τις εξουσίες των εθνικών κρατών, οι κρατικές λειτουργίες και τα συνταγματικά στοιχεία έχουν ουσιαστικά μετατοπιστεί σε άλλα επίπεδα και τομείς. Πρέπει να ερευνήσουμε πιο διεισδυτικά τον τρόπο με τον οποίο έχει μεταβληθεί η σχέση κράτους και κεφαλαίου. Πρέπει κατ᾽ αρχάς να αντιληφθούμε την κρίση που διέρχονται οι πολιτικές σχέσεις στο εθνικό πλαίσιο».

Michael Hardt-Antonio Negri, Η αυτοκρατορία

Σύμφωνα με το λεξικό Consice Oxford Dictionary, η κρίση *«είναι μια κρίσιμη καμπή, μια χρονική περίοδος κινδύνου ή ανησυχίας στην πολιτική ή την οικονομία»*, ενώ στο ίδιο λήμμα γίνεται αναφορά στην διπλή έννοια του όρου «κρίση» στην κινέζικη γλώσσα, διότι το ιδεόγραμμα, που συμβολίζει την «κρίση» σημαίνει ταυτόχρονα και «ευκαιρία».

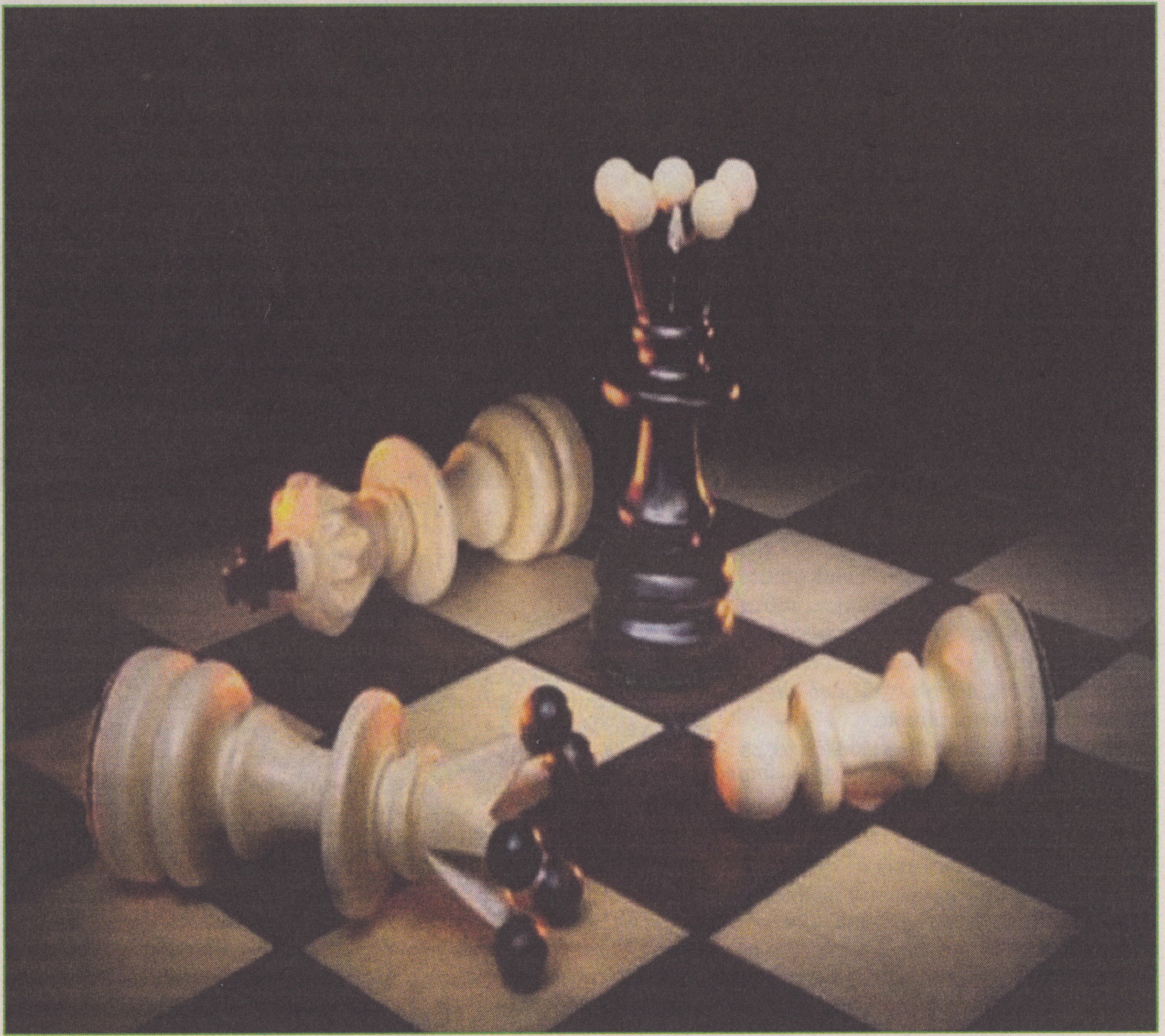
Η «κρίση», όμως, ορίζεται και ως εκείνη η διανοητική ενέργεια, που ξεχωρίζει, συγκρίνει τις σχέσεις που δύναται να υπάρχουν ανάμεσα σε έννοιες ή καταστάσεις, με ορθοφροσύνη ή μη, ως διατύπωση διαυγούς, έγκυρης, αλλά και έγκαιρης γνώμης ή το αντίθετο.

Η «κρίση», λοιπόν, καταγράφεται, ορίζεται και ως «ευκαιρία», όπως άλλωστε με κάθε αφορμή τονίζουν οι πάσης φύσεως εκσυγχρονιστές. Μια «ευκαιρία» που προσ-

ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

«Το γεγονός ότι οι κεφαλαιοκρατικές εταιρείες υπερίσχυσαν του κράτους, στην πραγματικότητα δεν συνιστά επαρκή χαρακτηρισμό της σύγχρονης φάσης. Μολονότι οι υπερεθνικές εταιρείες και τα παγκόσμια δίκτυα παραγωγής και κυκλοφορίας έχουν υπονομεύσει τις εξουσίες των εθνικών κρατών, οι κρατικές λειτουργίες και τα συνταγματικά στοιχεία έχουν ουσιαστικά μετατοπιστεί σε άλλα επίπεδα και τομείς. Πρέπει να ερευνήσουμε πιο διεισδυτικά τον τρόπο με τον οποίο έχει μεταβληθεί η σχέση κράτους και κεφαλαίου. Πρέπει κατ' αρχάς να αντιληφθούμε την κρίση που διέρχονται οι πολιτικές σχέσεις στο εθνικό πλαίσιο».

Michael Hardt-Antonio Negri, Η αυτοκρατορία

Σύμφωνα με το λεξικό Consice Oxford Dictionary, η κρίση *«είναι μια κρίσιμη καμπή, μια χρονική περίοδος κινδύνου ή ανησυχίας στην πολιτική ή την οικονομία», ενώ στο ίδιο λήμμα γίνεται αναφορά στην διπλή έννοια* του όρου «κρίση» στην κινέζικη γλώσσα, διότι το ιδεόγραμμα, που συμβολίζει την «κρίση» σημαίνει ταυτόχρονα και «ευκαιρία».

Η «κρίση», όμως, ορίζεται και ως εκείνη η διανοητική ενέργεια, που ξεχωρίζει, συγκρίνει τις σχέσεις που δύναται να υπάρχουν ανάμεσα σε έννοιες ή καταστάσεις, με ορθοφροσύνη ή μη, ως διατύπωση διαυγούς, έγκυρης, αλλά και έγκαιρης γνώμης ή το αντίθετο.

Η «κρίση», λοιπόν, καταγράφεται, ορίζεται και ως «ευκαιρία», όπως άλλωστε με κάθε αφορμή τονίζουν οι πάσης φύσεως εκσυγχρονιστές. Μια «ευκαιρία» που προσδιορίζεται ως η έσχατη για να προχωρήσουν μεταρρυθμίσεις, που προηγουμένως θα ήταν αδύνατον να εφαρμοστούν, καθώς ακόμη και η πρόταση για να συζητηθούν θα τύγχανε σφοδρών κοινωνικών αντιδράσεων, οι οποίες θα έβρισκαν την παραδοσιακή πολιτική στήριξη που εκφραζόταν σ' αυτές τις περιπτώσεις, λόγω της λειτουργίας του λεγόμενου πελατειακού πολιτικού συστήματος.

Η «κρίση», βέβαια, αποτελεί κατά πως φαίνεται και μια ιδανική «ευκαιρία», ώστε ο λεγόμενος πολιτικός εξτρεμισμός, είτε εκφράζεται από την αριστερά ή από την δεξιά, να ενδυναμωθεί και να αναλάβει είτε και αυτή την

Σ' αυτή την περίπτωση ωφελημένοι βγαίνουν οι εξουσιαστές στο σύνολό τους, αφού κατορθώνουν μέσω μιας ψεύτικης διαφοροποίησης να ξεγελούν, να παραποιούν την πραγματικότητα που δεν είναι άλλη από εκείνη της πλήρους ταύτισής τους.

Ένας ερυθρόδερμος αρχηγός, γράφει ο **Tocqueville** στο βιβλίο *Για τη δημοκρατία στην Αμερική*, θα προτιμήσει να πεθάνει με τις αναμνήσεις της περασμένης δόξας του και μέσα στην υπερήφανη εξαθλίωσή του, παρά να αρχίσει να καλλιεργεί την γη και να βρεθεί στην τελευταία θέση

κές μορφές συνδικαλισμού, ή διεκδικητικών αγώνων σβήνουν, ενώ την ίδια στιγμή οι περιβόητοι εκπρόσωποι της Κοινωνίας των Πολιτών, οι ΜΚΟ, παγκοσμίως πολλαπλασιάζονται, αλλά και δραστηριοποιούνται σε κάθε κοινωνικό τομέα με καταιγιστικό ρυθμό (ήδη από το 1990 είχαν καταμετρηθεί 80.000);

Η παγκόσμια εξουσία στις ημέρες μας μπορεί να συγκριθεί ή να παρομοιαστεί με κάποιου είδους αυτοκρατορικό μοντέλο του παρελθόντος, ή μήπως δεν έχει πραγματικά προηγούμενο, καθώς αναπτύσσεται συγχωνεύοντας

Σύμφωνα με το λεξικό Consice Oxford Dictionary, η κρίση *«είναι μια κρίσιμη καμπή, μια χρονική περίοδος κινδύνου ή ανησυχίας στην πολιτική ή την οικονομία»*, *ενώ στο ίδιο λήμμα γίνεται αναφορά στην διπλή* έννοια του όρου «κρίση» στην κινέζικη γλώσσα, διότι το ιδεόγραμμα, που συμβολίζει την «κρίση» σημαίνει ταυτόχρονα και «ευκαιρία».

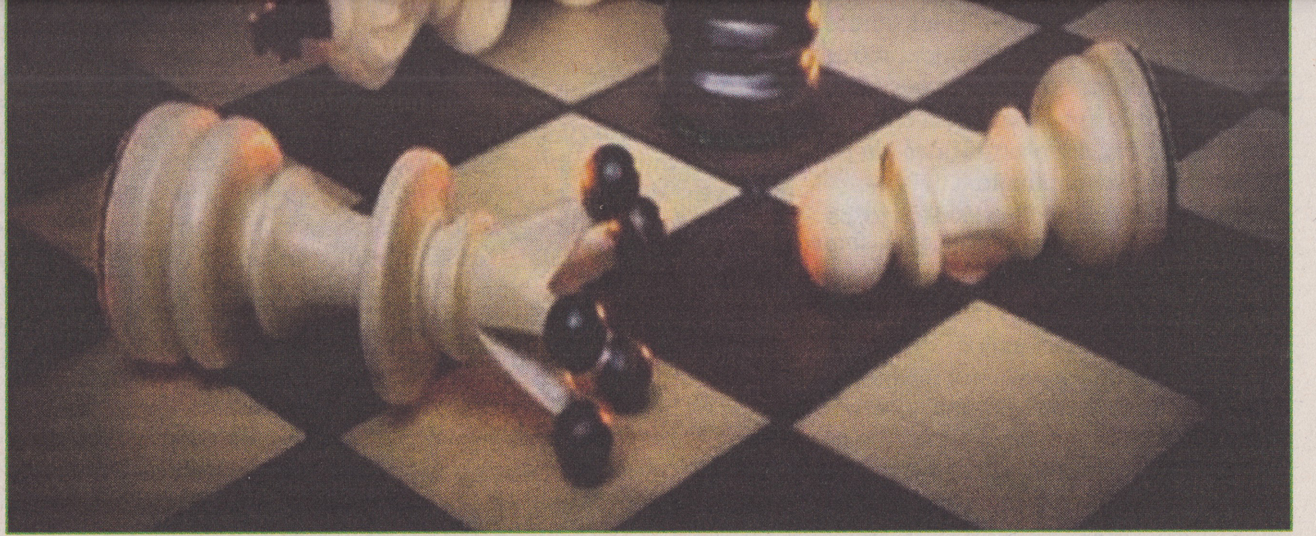
Η «κρίση», όμως, ορίζεται και ως εκείνη η διανοητική ενέργεια, που ξεχωρίζει, συγκρίνει τις σχέσεις που δύναται να υπάρχουν ανάμεσα σε έννοιες ή καταστάσεις, με ορθοφροσύνη ή μη, ως διατύπωση διαυγούς, έγκυρης, αλλά και έγκαιρης γνώμης ή το αντίθετο.

Η «κρίση», λοιπόν, καταγράφεται, ορίζεται και ως «ευκαιρία», όπως άλλωστε με κάθε αφορμή τονίζουν οι πάσης φύσεως εκσυγχρονιστές. Μια «ευκαιρία» που προσδιορίζεται ως η έσχατη για να προχωρήσουν μεταρρυθμίσεις, που προηγουμένως θα ήταν αδύνατον να εφαρμοστούν, καθώς ακόμη και η πρόταση για να συζητηθούν θα τύγχανε σφοδρών κοινωνικών αντιδράσεων, οι οποίες θα έβρισκαν την παραδοσιακή πολιτική στήριξη που εκφραζόταν σ' αυτές τις περιπτώσεις, λόγω της λειτουργίας του λεγόμενου πελατειακού πολιτικού συστήματος.

Η «κρίση», βέβαια, αποτελεί κατά πως φαίνεται και μια ιδανική «ευκαιρία», ώστε ο λεγόμενος πολιτικός εξτρεμισμός, είτε εκφράζεται από την αριστερά ή από την δεξιά, να ενδυναμωθεί και να αναλάβει είτε και αυτή την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων είτε τουλάχιστον να θεωρείται καθοριστικός πολιτικός παράγοντας στις όποιες εξελίξεις.

Θεωρούμε αυτονόητο, ότι όσοι αντιμάχονται με ειλικρίνεια κάθε μορφής εξουσίας δεν αναγκάζονται σε καμία περίπτωση να εμπλακούν στην διαδικασία αυτή, δηλαδή δράττοντας της «ευκαιρίας» να διεκδικήσουν τον ρόλο που θεωρούν ότι τους αναλογεί στο πλευρό μιας εξουσιαστικής μερίδας που πλέον διαχειρίζεται την εξουσία που της αναλογεί, λόγω «κρίσεως», από αναβαθμισμένη θέση.

Άλλωστε η φαινομενική ασυμμετρία συμφερόντων μεταξύ των εμφανιζόμενων πολιτικών αντιπάλων και η δήθεν αποφασιστικότητά τους για μια περαιτέρω κλιμάκωση, σχεδόν πάντα δίνει την θέση σε «σοφότερες» πολιτικές επιλογές που αναδεικνύουν ως σημαντικότερο παράγοντα την ισορροπία ισχύος μεταξύ τους.

Σ' αυτή την περίπτωση ωφελημένοι βγαίνουν οι εξουσιαστές στο σύνολό τους, αφού κατορθώνουν μέσω μιας ψεύτικης διαφοροποίησης να ξεγελούν, να παραποιούν την πραγματικότητα που δεν είναι άλλη από εκείνη της πλήρους ταύτισής τους.

Ένας ερυθρόδερμος αρχηγός, γράφει ο **Tocqueville** στο βιβλίο *Για τη δημοκρατία στην Αμερική*, θα προτιμήσει να πεθάνει με τις αναμνήσεις της περασμένης δόξας του και μέσα στην υπερήφανη εξαθλίωσή του, παρά να αρχίσει να καλλιεργεί την γη και να βρεθεί στην τελευταία θέση της κοινωνίας των Λευκών.

Θεωρούμε, λοιπόν, ότι η αντίληψη μιας μη γραμμικής εξέλιξης της ιστορίας, δεν νοείται δίχως την κατανόηση μιας αλληλουχίας ιστορικών γεγονότων και καταστάσεων, την μελέτη των ιδεών, των προσώπων ή της προσπάθειας να μεταβάλλονται οι εξουσιαστικές συνθήκες, οι δομές και οι μηχανισμοί της κυριαρχίας.

Θεωρούμε, επίσης, ότι με την ευρεία έννοια δεν υφίσταται απρόοπτη μεταβολή των υπαρχουσών συνθηκών καταπίεσης και εκμετάλλευσης. Ως εκ τούτου, πόσο αναπόφευκτη αποδεικνύεται μια «κρίση»;

Ποιά είναι η αλληλεπίδραση μιας φάσης πολιτικής ή οικονομικής «ακμής» με εκείνη της «παρακμής», που την διαδέχεται;

Πώς νοείται αυτή η «ακμή» ή «παρακμή» να αφορά και τις μορφές αντίστασης, τις επαναστατικές διαδικασίες, τις κινηματικές δομές και δίκτυα; Πώς οι παραδοσιακές μορφές συνδικαλισμού, ή διεκδικητικών αγώνων σβήνουν, ενώ την ίδια στιγμή οι περιβόητοι εκπρόσωποι της Κοινωνίας των Πολιτών, οι ΜΚΟ, παγκοσμίως πολλαπλασιάζονται, αλλά και δραστηριοποιούνται σε κάθε κοινωνικό τομέα με καταιγιστικό ρυθμό (ήδη από το 1990 είχαν καταμετρηθεί 80.000);

Η παγκόσμια εξουσία στις ημέρες μας μπορεί να συγκριθεί ή να παρομοιαστεί με κάποιου είδους αυτοκρατορικό μοντέλο του παρελθόντος, ή μήπως δεν έχει πραγματικά προηγούμενο, καθώς αναπτύσσεται συγχωνεύοντας τα υπόλοιπα μοντέλα, διατηρώντας ελεγχόμενα ορισμένους κρίκους σε μια κατάσταση «καθυστέρησης», μέχρι να δοθεί το τελικό σινιάλο για την επανένταξή του με την βίαιη και ανελέητη διάλυσή τους (συμπεριλαμβανόμενης της οικονομικής λεηλασίας) είτε με τις γνωστές κάθε είδους βελούδινες επαναστατικές διαδικασίες;

Τα ερωτήματα μπορεί να συνεχιστούν επί μακρόν.

Οι παγκόσμιες ηγεμονικές δυνάμεις διαφεντεύουν ήδη κάθε σημείο του πλανήτη, και κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα ή πόσο κοντά βρισκόμαστε σ' αυτό το σημείο;

Οι πολεμικές δραστηριότητες, η διαστημική τεχνολογία, οι νέοι στρατιωτικοί εξοπλισμοί, που ορίζονται από την ταχύτατη μετακίνηση στρατιωτικών δυνάμεων στα «καυτά» σημεία, στα οποία διαμορφώνονται οι νέοι συ-

συνέχεια στη σελ. 5

συνέχεια από τη σελ. 2

σιογράφοι, που ήθελαν να παρακολουθήσουν τον μέγα Παππά χρειάζονται πολλά μαθήματα ακόμα. Αλλά ας είναι...

Η Νέα Υόρκη, όμως, δεν μπορούσε να βγει από το μυαλό του παγκόσμιου ηγέτη. Είχαν κανονιστεί όλα με κάθε λεπτομέρεια. Η ομιλία του ήταν από τις κεντρικές της δεύτερης ημέρας, χωρίς συντονιστή, πάνελ ή ερωτήσεις. Για να μη γίνει και καμία στραβή και πάνε όλα στράφι. Ο μόνος που «πρόλαβε» να απευθύνει ερώτηση, ήταν ο εκτελεστικός διευθυντής του American Hellenic Institute Νίκος Λαρυγγάκης. Και ποιός είναι ο αυτός ο τυχερός; Αδαείς και τυχάρπαστοι, και πάλι, οι ερωτούντες. Όταν το μεγάλο ηγέτη Τσίπρας πραγματοποίησε την πρώτη επίσημη εμφάνισή του στις ΗΠΑ ως ομιλητής στο συνέδριο που οργάνωσε το think tank Brookings του πρώην βοηθού υπ. Εξωτερικών της κυβέρνησης Κλίντον Στρόουμπ Τάλμποτ, ο άνθρωπος, που οργάνωσε όλες τις επαφές του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ στην Ουάσιγκτον δεν ήταν άλλος, ναι το πιάσατε επιτέλους, από τον εκτελεστικό διευθυντή του American Hellenic Institute Νίκο Λαρυγγάκη, ο οποίος επισκέπτεται συχνά την Αθήνα, έχει διοργανώσει σχετικά forum, ενώ έχει συναντηθεί τόσο με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και με αντιπροσωπείες κομμάτων.

Κατά τ' άλλα, τα «βοθροκάναλα» (α, ρε γίγαντα Πολάκη) της διαπλοκής αγνόησαν και αυτήν την μεγάλη παγκόσμια στιγμή, δεν διέκοψαν τα «άτιμα» ούτε στιγμή το πρόγραμμά τους. Αγνόησαν το παγκόσμιο ηγέτη Τσίπρα, αγνόησαν και εκείνον τον Σόρος, ο οποίος στο «περιθώριο» της πέμπτης Συνόδου Concordia Summit (η πρώτη σύνοδος είχε θέμα τον «εξτρεμισμό»), ανακοίνωσε ότι η εταιρεία του

Βγήκε με διστακτικά βήματα στο μπαλκόνι. Είχε βραδιάσει προ πολλού. Κοντοστάθηκε, και σκέφθηκε, θα το κάνω, θα το κάνω... Και το έκανε. Σήκωσε τα χέρια ψηλά, και σιγομουρμούρισε, «ο λαός μου με λατρεύει, δοξάστε με, δοξάστε με...». Την επόμενη στιγμή μια κουτσουλιά, παραγόμενη και εξαπολυόμενη από ένα πτερωτό όν (μάλλον σεραβίμ, πέταγμα αριστερό...) προσγειώθηκε στην πρωθυπουργική κεφάλα και η πορεία προς τον λαό διεκόπη άδοξα...

**ΕΜΠΡΟΣ ΛΑΕ
ΜΗΝ ΣΚΥΒΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ,
ΜΕ ΤΟ-Ο-Ο ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙ...**

Λείπουν προβατάκια από το μαντρί; Καταφανώς, ναι. Αλλά ρε Κουτσούμπα βρείτε κάτι άλλο να πείτε. Βρωμάει κατηχητικό, η προπαγάνδα σας. «Αποκούμπι» το κόμμα, που θα δώσει όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα των νέων με εργατική παύλα λαϊκή καταγωγή, «αποκούμπι» το κόμμα, που θα ξεδιαλύνει όλους τους νεολαϊστικους προβληματισμούς, «αποκούμπι» το κόμμα για τους νέους με αγωνίες; Κάλεσμα για συμπόρευση με το ΚΚΕ «για να ζωντανέψει η ελπίδα και η αισιοδοξία»; Μπε, μπε και πάλι μπε...

**Η ΘΕΑΝΩ, Ο ΠΟΛΑΚΗΣ,
Ο ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ, Ο ΠΑΠΠΑΣ ΚΑΙ
ΤΑ ΑΛΛΑ ΣΥΡΙΖΟΠΑΙΔΙΑ...**

αφήνοντας, όμως, υπόνοιες ότι μπορεί να είναι εξωγήινος. Και εδώ τα πράγματα μπερδεύονται. Γιατί δεν απέκλεισε αυτό το ενδεχόμενο ο Κουρουμπλής, τι φρικτό μπορεί να κρύβεται και να αφορά την καταγωγή του παγκόσμιου ηγέτη; Στα απόκρυφα κείμενα της Φρικηπαίδεια ανακαλύψαμε το φοβερό μυστικό: «Οι Εξωγήινοι, γνωστοί και ως Γκρι Δούλοι είναι όντα λεπτοκαμωμένα με ύψος 30-150cm που κατοικούν σε υπόγεια ή χαμηλοτάβανα κτίρια. Είναι **απλά και πολύπλοκα όντα** που ζουν σε μακρινούς πλανήτες από την Γη, αλλά και στο εσωτερικό της (οι επονομαζόμενοι Ενδογήινοι και είναι στενοί συγγενείς με τα Βριλ. Πιστεύεται ότι καθοδηγούνται από σαυροειδή λαμόγια Νεφελίμ με στόχο το σκάουτινγκ των Γήινων εδώ και 40.000 χρόνια κάτω από την καθοδήγηση του Ο-Βάαλ και αυτού που μας λένε ότι δεν υπάρχει, του 333 x 2. Δεν πεινάνε, δεν κοιμούνται, δεν χέζουν δεν μαμάνε, απλά περιμένουν να ανοίξουν οι πύλες και μέσα από την Ντάγκλα-Μάκαν να βγουν τα αφεντικά τους από τα έγκατα της Γης, όπου θα φτάσει το τέλος του κόσμου, αλλά υπολογίζουν χωρίς τον Τσακ Νόρις. Φημολογείται ότι την ύπαρξή τους την οφείλουν στον Διαγαλαξιακό Πανσεξουαλικό περιηγητή Λιακόπουλο, τον οποίο φωνάζουν πατέρα, παππού, προπάππου, μάστερ κτλ. Αν τους συναντήσετε ποτέ, κλάστε τους! είναι αδύναμοι στην ισχύ του Υδροθείο-Μεθανίου και στα κόπρανα γαϊδάρου»...

Εδώ είμαστε. Οι Συριζαίοι είναι ή δεν είναι απλά και πολύπλοκα όντα; Καθοδηγούνται ή δεν καθοδηγούνται από αυτά τα σαυροειδή λαμόγια, τους δανειστές; Οι Συριζαίοι ισχυρίζονται ή δεν ισχυρίζονται ότι δεν πεινάνε, δεν κοιμούνται, δεν χέζουν, δεν μαμάνε για να σταθούν αλληλέγγυοι σ' όλους αυτούς που εξαιτί-

κανένα ερωτήσεις. Για να μη γίνει καμ-
μία στραβή και πάνε όλα στράφι. Ο μόνος που «πρόλαβε» να απευθύνει ερώτηση, ήταν ο εκτελεστικός διευθυντής του American Hellenic Institute Νίκος Λαρυγγάκης. Και ποιος είναι ο αυτός ο τυχερός; Αδαείς και τυχάρπαστοι, και πάλι, οι ερωτούντες. Όταν το μεγάλο ηγέτη Τσίπρας πραγματοποίησε την πρώτη επίσημη εμφάνισή του στις ΗΠΑ ως ομιλητής στο συνέδριο που οργάνωσε το think tank Brookings του πρώην βοηθού υπ. Εξωτερικών της κυβέρνησης Κλίντον Στρόουμπ Τάλμποτ, ο άνθρωπος, που οργάνωσε όλες τις επαφές του προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ στην Ουάσιγκτον δεν ήταν άλλος, ναι το πιάσατε επιτέλους, από τον εκτελεστικό διευθυντή του American Hellenic Institute Νίκο Λαρυγγάκη, ο οποίος επισκέπτεται συχνά την Αθήνα, έχει διοργανώσει σχετικά forum, ενώ έχει συναντηθεί τόσο με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και με αντιπροσωπείες κομμάτων.

Κατά τ' άλλα, τα «βοθροκάναλα» (α, ρε γίγαντα Πολάκη) της διαπλοκής αγνόησαν και αυτήν την μεγάλη παγκόσμια στιγμή, δεν διέκοψαν τα «άτιμα» ούτε στιγμή το πρόγραμμά τους. Αγνόησαν το παγκόσμιο ηγέτη Τσίπρα, αγνόησαν και εκείνον τον Σόρος, ο οποίος στο «περιθώριο» της πέμπτης Συνόδου Concordia Summit (η πρώτη σύνοδος είχε θέμα τον «εξτρεμισμό»), ανακοίνωσε ότι η εταιρεία του θα επενδύσει 500 εκατομμύρια ντόλαρς σε εταιρείες και πρωτοβουλίες, που βοηθούν τους πρόσφυγες παγκοσμίως. Τα «βοθροκάναλα» έθαψαν και εκείνον τον Γουόρεν Μπάφετ, τον δισεκατομμυριούχο επενδυτή (με περιουσία 65 δισεκατομμύρια), τον Ζοζέ Μπαρόζο, την Μάντλην Ολμπράιτ (υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ 1997-2001) την καλή αυτή γριούλα, που θύμισε την προσφυγική ιστορία της οικογένειας της και ακόμη τρεις χιλιάδες προσκεκλημένους ανάμεσα τους, ναι, δοξάστε τον, ο Γιώργος Παπανδρέου. Τα «βοθροκάναλα», όμως τον χαβά τους.

Το παγκόσμιο ηγέτη έξυσε με μανία το κεφάλι του για λίγα λεπτά και μετά άρχισε να χαζογελάει, όπως συνηθίζει τον τελευταίο καιρό, όταν μένει μόνος. Εν τάξει με

Βγήκε με διστακτικά βήματα στο μπαλκόνι. Είχε βραδιάσει προ πολλού. Κοντοστάθηκε, και σκέφθηκε, θα το κάνω, θα το κάνω... Και το έκανε. Σήκωσε τα χέρια ψηλά, και σιγομουρμούρισε, «ο λαός μου με λατρεύει, δοξάστε με, δοξάστε με...». Την επόμενη στιγμή μια κουτσουλιά, παραγόμενη και εξαπολυόμενη από ένα πτερωτό όν (μάλλον σεραβίμ, πέταγμα αριστερό...) προσεγειώθηκε στην πρωθυπουργική κεφάλα και η πορεία προς τον λαό διεκόπη άδοξα...

ΕΜΠΡΟΣ ΛΑΕ ΜΗΝ ΣΚΥΒΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ, ΜΕ ΤΟ-Ο-Ο ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙ...

«Ανεμογκάστρι λέμε, συνήθως, για γυναίκα που νομίζει ότι έγκυος, αλλά που δεν είναι. Ένοχος συνήθως ο γκαστρίμυθος που την παρέσυρε σε ακολασίες ακατανόμαστες και αυτός είναι ύποπτος τύπος, με μισόκλειστα μάτια και στραβοπατημένα παπούτσια, που δίνει και το κακό παράδειγμα στους νέους και που, μάλλον, και κουκουές είναι». (Από μαθητική έκθεση)

Κάλεσμα για συμπόρευση με το ΚΚΕ *«για να ζωντανέψει η ελπίδα και η αισιοδοξία»*, απηύθυνε ο γγ. του ΚΚΕ Δημήτρης Κουτσούμπας, μιλώντας στο Φεστιβάλ της ΚΝΕ, ενώ με μεγάλη προφανώς περηφάνια ισχυρίστηκε ότι *«στο ΚΚΕ και στην ΚΝΕ κάθε νέος και νέα με εργατική – λαϊκή καταγωγή μπορεί να βρει αποκού-*

Λείπουν προβατάκια από το μαντρί; Καταφανώς, ναι. Αλλά ρε Κουτσούμπα βρείτε κάτι άλλο να πείτε. Βρωμάει κατηχητικό, η προπαγάνδα σας. «Αποκούμπι» το κόμμα, που θα δώσει όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα των νέων με εργατική παύλα λαϊκή καταγωγή, «αποκούμπι» το κόμμα, που θα ξεδιαλύνει όλους τους νεολαιίστικους προβληματισμούς, «αποκούμπι» το κόμμα για τους νέους με αγωνίες; Κάλεσμα για συμπόρευση με το ΚΚΕ «για να ζωντανέψει η ελπίδα και η αισιοδοξία»; Μπε, μπε και πάλι μπε...

Η ΘΕΑΝΩ, Ο ΠΟΛΑΚΗΣ, Ο ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ, Ο ΠΑΠΠΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ ΣΥΡΙΖΟΠΑΙΔΙΑ...

«Εγώ βλέπω πάρα πολύ κόσμο στο δρόμο και μου λέει, εμένα η σύνταξή μου ήταν 920 ευρώ και είναι 920 ή 917. Δεν είχαν καμμία από αυτές τις φοβερές περικοπές που λένε τα μίντια».

Η Θεανώ βλέπει οράματα. Δεν υπάρχει φυσικά καμμία αμφιβολία περί τούτου. Βλέπει οράματα και απλά θέλει να τα μοιραστεί μαζί μας, να τα επικοινωνήσει που λένε και οι κινηματίες. Και έπεσαν όλοι να την φάνε ζωντανή την γυναίκα. Ντροπή και πάλι ντροπή. Λέει ψέματα, όπως συνήθως; Θεωρεί τους πάντες λοβοτομημένους; Πιπέρι στο στόμα των ασεβών. Συριζα και ψέμματα είναι, πώς το λένε, πράγματα ασυμβίβαστα.

Τα ίδια και ο Πολάκης, αεικίνητος, ξιφομαχεί την μια με τα βοθροκάναλα, την

που κατοικούν σε υπόγεια ή χαμηλοτάβανα κτίρια. Είναι **απλά και πολύπλοκα όντα** που ζουν σε μακρινούς πλανήτες από την Γη, αλλά και στο εσωτερικό της (οι επονομαζόμενοι Ενδογήινοι και είναι στενοί συγγενείς με τα Βριλ. Πιστεύεται ότι καθοδηγούνται από σαυροειδή λαμόγια Νεφελίμ με στόχο το σκάουτινγκ των Γήινων εδώ και 40.000 χρόνια κάτω από την καθοδήγηση του Ο-Βάαλ και αυτού που μας λένε ότι δεν υπάρχει, του 333 x 2. Δεν πεινάνε, δεν κοιμούνται, δεν χέζουν δεν μαμάνε, απλά περιμένουν να ανοίξουν οι πύλες και μέσα από την Ντάγκλα-Μάκαν να βγουν τα αφεντικά τους από τα έγκατα της Γης, όπου θα φτάσει το τέλος του κόσμου, αλλά υπολογίζουν χωρίς τον Τσακ Νόρις. Φημολογείται ότι την ύπαρξή τους την οφείλουν στον Διαγαλαξιακό Πανσεξουαλικό περιηγητή Λιακόπουλο, τον οποίο φωνάζουν πατέρα, παππού, προπάππου, μάστερ κτλ. Αν τους συναντήσετε ποτέ, κλάστε τους! είναι αδύναμοι στην ισχύ του Υδροθείο-Μεθανίου και στα κόπρανα γαϊδάρου»...

Εδώ είμαστε. Οι Συριζαίοι είναι ή δεν είναι απλά και πολύπλοκα όντα; Καθοδηγούνται ή δεν καθοδηγούνται από αυτά τα σαυροειδή λαμόγια, τους δανειστές; Οι Συριζαίοι ισχυρίζονται ή δεν ισχυρίζονται ότι δεν πεινάνε, δεν κοιμούνται, δεν χέζουν, δεν μαμάνε για να σταθούν αλληλέγγυοι σ' όλους αυτούς που εξαιτίας τους υποφέρουν απ' αυτά τα δεινά; Οι συριζαίοι περιμένουν ή δεν περιμένουν το τέλος του κόσμου, αλλά υπολογίζουν χωρίς τον Τσάκ Νόρις δηλαδή τον Κυριάκο; Τους συριζαίους θα τους κλάσει στο τέλος όλος ο κόσμος, ναι ή όχι;;;

Και αν δεν πιστεύετε τίποτα απ' όλα, «αρπάξτε την» τώρα με την δήλωση Παππά: «Εκλάπη ο αέρας της (της χώρας) με τρόπο σκοτεινό και δόλιο». Ποιος θα μπορούσε να το κάνει αυτό; Τα βοθροκάναλα από μόνα τους; Χωρίς καμμία «περίεργη» υποστήριξη, χωρίς καμμία «έξωθεν» καθοδήγηση; Κάτι τόσο σατανικό, μεγαλοφυές, υποχθόνιο ήρθε από το πουθενά; Όχι βέβαια. Οι άνθρωποι χωρίς γραβάτες δεν είναι τρελοί, ούτε θέλουν να μας τρελάνουν. Οι εχθροί

πιάσατε επιτέλους, από τον εκτελεστικό διευθυντή του American Hellenic Institute Νίκο Λαρυγγάκη, ο οποίος επισκέπτεται συχνά την Αθήνα, έχει διοργανώσει σχετικά forum, ενώ έχει συναντηθεί τόσο με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και με αντιπροσωπείες κομμάτων.

Κατά τ' άλλα, τα «βοθροκάναλα» (α, ρε γίγαντα Πολάκη) της διαπλοκής αγνόησαν και αυτήν την μεγάλη παγκόσμια στιγμή, δεν διέκοψαν τα «άτιμα» ούτε στιγμή το πρόγραμμά τους. Αγνόησαν το παγκόσμιο ηγέτη Τσίπρα, αγνόησαν και εκείνον τον Σόρος, ο οποίος στο «περιθώριο» της πέμπτης Συνόδου Concordia Summit (η πρώτη σύνοδος είχε θέμα τον «εξτρεμισμό»), ανακοίνωσε ότι η εταιρεία του θα επενδύσει 500 εκατομμύρια ντόλαρς σε εταιρείες και πρωτοβουλίες, που βοηθούν τους πρόσφυγες παγκοσμίως. Τα «βοθροκάναλα» έθαψαν και εκείνον τον Γουόρεν Μπάφετ, τον δισεκατομμυριούχο επενδυτή (με περιουσία 65 δισεκατομμύρια), τον Ζοζέ Μπαρόζο, την Μάντλην Ολμπράιτ (υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ 1997-2001) την καλή αυτή γριούλα, που θύμισε την προσφυγική ιστορία της οικογενείας της και ακόμη τρεις χιλιάδες προσκεκλημένους ανάμεσα τους, ναι, δοξάστε τον, ο Γιώργος Παπανδρέου. Τα «βοθροκάναλα», όμως τον χαβά τους.

Το παγκόσμιο ηγέτη έξυσε με μανία το κεφάλι του για λίγα λεπτά και μετά άρχισε να χαζογελάει, όπως συνηθίζει τον τελευταίο καιρό, όταν μένει μόνος. Εν τάξει με τα «βοθροκάναλα», ο Παππάς τούς έδωσε ένα γερό μάθημα, αλλά το πρόβλημα της ανεμπόδιστης επαφής με τον «λαό του» δεν τον άφηνε σε ησυχία. «Είμαι τόσο αξιαγάπητος», σκέφθηκε με σιγουριά, «άλλωστε δεν κουνιέται φύλλο, ο Ρουβίκωνας κάνει αντιπολίτευση στην οικογένεια Μητσοτάκη, ο σύντροφος Κουτσούμπας ξηγιέται κατά πως τα συμφωνήσαμε και τα σκυλιά δεμένα».

κόνι. Είχε βραδιάσει προ πολλού. Κοντοστάθηκε, και σκέφθηκε, θα το κάνω, θα το κάνω... Και το έκανε. Σήκωσε τα χέρια ψηλά, και σιγομουρμούρισε, «ο λαός μου με λατρεύει, δοξάστε με, δοξάστε με...». Την επόμενη στιγμή μια κουτσουλιά, παραγόμενη και εξαπολυόμενη από ένα πτερωτό όν (μάλλον σεραβίμ, πέταγμα αριστερό...) προσγειώθηκε στην πρωθυπουργική κεφάλα και η πορεία προς τον λαό διεκόπη άδοξα...

ΕΜΠΡΟΣ ΛΑΕ ΜΗΝ ΣΚΥΒΕΙΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ, ΜΕ ΤΟ-Ο-Ο ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙ...

«Ανεμογκάστρι λέμε, συνήθως, για γυναίκα που νομίζει έγκυος, αλλά που δεν είναι. Ένοχος συνήθως ο γκαστρίμυθος που την παρέσυρε σε ακολασίες ακατανόμαστες και αυτός είναι ύποπτος τύπος, με μισόκλειστα μάτια και στραβοπατημένα παπούτσια, που δίνει και το κακό παράδειγμα στους νέους και που, μάλλον, και κουκουές είναι». (Από μαθητική έκθεση)

Κάλεσμα για συμπόρευση με το ΚΚΕ *«για να ζωντανέψει η ελπίδα και η αισιοδοξία»*, απηύθυνε ο γγ. του ΚΚΕ Δημήτρης Κουτσούμπας, μιλώντας στο Φεστιβάλ της ΚΝΕ, ενώ με μεγάλη προφανώς περηφάνια ισχυρίστηκε ότι *«στο ΚΚΕ και στην ΚΝΕ κάθε νέος και νέα με εργατική – λαϊκή καταγωγή μπορεί να βρει αποκούμπι, αλλά και απαντήσεις στα ερωτήματα που έχει, στους προβληματισμούς και τις αγωνίες του για το μέλλον»*, ενώ στην ίδια κατεύθυνση μεταξύ άλλων, δήλωσε ότι *«ιδιαίτερα στη νεολαία που τη θέλουν στην γωνία, στην απογοήτευση, μπορούμε σήμερα να δείξουμε με περισσότερα επιχειρήματα και αποδείξεις ότι ο λαός, οι νέοι και οι νέες δεν έχουν πει την τελευταία λέξη»*.

Καταφανώς, ναι. Αλλά ρε Κουτσούμπα βρείτε κάτι άλλο να πείτε. Βρωμάει κατηχητικό, η προπαγάνδα σας. «Αποκούμπι» το κόμμα, που θα δώσει όλες τις απαντήσεις στα ερωτήματα των νέων με εργατική παύλα λαϊκή καταγωγή, «αποκούμπι» το κόμμα, που θα ξεδιαλύνει όλους τους νεολαιίστικους προβληματισμούς, «αποκούμπι» το κόμμα για τους νέους με αγωνίες; Κάλεσμα για συμπόρευση με το ΚΚΕ «για να ζωντανέψει η ελπίδα και η αισιοδοξία»; Μπε, μπε και πάλι μπε...

Η ΘΕΑΝΩ, Ο ΠΟΛΑΚΗΣ, Ο ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ, Ο ΠΑΠΠΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΛΛΑ ΣΥΡΙΖΟΠΑΙΔΙΑ...

«Εγώ βλέπω πάρα πολύ κόσμο στο δρόμο και μου λέει, εμένα η σύνταξή μου ήταν 920 ευρώ και είναι 920 ή 917. Δεν είχαν καμμία από αυτές τις φοβερές περικοπές που λένε τα μίντια».

Η Θεανώ βλέπει οράματα. Δεν υπάρχει φυσικά καμμία αμφιβολία περί τούτου. Βλέπει οράματα και απλά θέλει να τα μοιραστεί μαζί μας, να τα επικοινωνήσει που λένε και οι κινηματίες. Και έπεσαν όλοι να την φάνε ζωντανή την γυναίκα. Ντροπή και πάλι ντροπή. Λέει ψέματα, όπως συνήθως; Θεωρεί τους πάντες λοβοτομημένους; Πιπέρι στο στόμα των ασεβών. Συριζα και ψέμματα είναι, πώς το λένε, πράγματα ασυμβίβαστα.

Τα ίδια και ο Πολάκης, αεικίνητος, ξιφομαχεί την μια με τα βοθροκάναλα, την άλλη με τα μεγαλοσυμφέροντα στον χώρο των νοσοκομείων, την άλλη καβαλάει την μηχανή και γίνεται καπνός από την Βουλή, γιατί μάλλον, παρ' ότι είναι ατρόμητος τού σφυρίξανε ότι τα βοθροκάναλα του την έχουν στημένη και την έκανε, μην χάσει και την ψυχραιμία του και γίνει κανένα κακό.

Από κοντά και ο Κουρουμπλής να βεβαιώνει ότι ο Τσίπρας δεν είναι μασόνος, του κόσμου, αλλά υπολογίζουν χωρίς τον Τσακ Νόρις. Φημολογείται ότι την ύπαρξή τους την οφείλουν στον Διαγαλαξιακό Πανσεξουαλικό περιηγητή Λιακόπουλο, τον οποίο φωνάζουν πατέρα, παππού, προπάππου, μάστερ κτλ. Αν τους συναντήσετε ποτέ, κλάστε τους! είναι αδύναμοι στην ισχύ του Υδροθείο-Μεθανίου και στα κόπρανα γαϊδάρου»...

Εδώ είμαστε. Οι Συριζαίοι είναι ή δεν είναι απλά και πολύπλοκα όντα; Καθοδηγούνται ή δεν καθοδηγούνται από αυτά τα σαυροειδή λαμόγια, τους δανειστές; Οι Συριζαίοι ισχυρίζονται ή δεν ισχυρίζονται ότι δεν πεινάνε, δεν κοιμούνται, δεν χέζουν, δεν μαμάνε για να σταθούν αλληλέγγυοι σ' όλους αυτούς που εξαιτίας τους υποφέρουν απ' αυτά τα δεινά; Οι συριζαίοι περιμένουν ή δεν περιμένουν το τέλος του κόσμου, αλλά υπολογίζουν χωρίς τον Τσάκ Νόρις δηλαδή τον Κυριάκο; Τους συριζαίους θα τους κλάσει στο τέλος όλος ο κόσμος, ναι ή όχι;;;

Και αν δεν πιστεύετε τίποτα απ' όλα, «αρπάξτε την» τώρα με την δήλωση Παππά: «Εκλάπη ο αέρας της (της χώρας) με τρόπο σκοτεινό και δόλιο». Ποιος θα μπορούσε να το κάνει αυτό; Τα βοθροκάναλα από μόνα τους; Χωρίς καμμία «περίεργη» υποστήριξη, χωρίς καμμία «έξωθεν» καθοδήγηση; Κάτι τόσο σατανικό, μεγαλοφυές, υποχθόνιο ήρθε από το πουθενά; Όχι βέβαια. Οι άνθρωποι χωρίς γραβάτες δεν είναι τρελοί, ούτε θέλουν να μας τρελάνουν. Οι εχθροί του λαού θα παταχθούν δίχως έλεος. Όλοι, μηδενός εξαιρουμένου. Το παγκόσμιο ηγέτη θα χαιρετίσει σύντομα τον λαό του...

Προσδεθείτε...

Λεόν

συνέχεια από τη σελ. 3

σχετισμοί ανάμεσα σε όλους τους συμμετέχοντες στην πλανητική κυριαρχία, ποια σχέση διατηρούν με το παρελθόν και για πόσο ακόμη;

Η πολιτισμική ομοιομορφία, που σαφώς με κάθε τρόπο φαίνεται να επιβάλλεται παγκόσμια, σε ποιο σημείο ακριβώς και με ποια ταχύτητα θα φθάσει τα αμέσως επόμενα χρόνια, σε σχέση πάντα με την συνεχιζόμενη έκρηξη της τεχνολογίας;

Ας δούμε, όμως, ορισμένα παραδείγματα.

Σύμφωνα με τον Πολύβιο, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία αντιπροσώπευε το απόγειο της πολιτικής εξέλιξης, γιατί συμπύκνωνε τις τρεις «αγαθές» μορφές εξουσίας: την μοναρχία, την αριστοκρατία και την δημοκρατία, που εκπροσωπούσαν ο αυτοκράτορας, η Σύγκλητος και η λαϊκή comitia, αντίστοιχα.

Το ζητούμενο, σύμφωνα με τον Πολύβιο, δεν ήταν παρά η ενότητα και η συνέχεια της εξουσίας, απέναντι στην φθορά την παρακμή και την διάλυση. Η έκλειψη της εξουσίας της Ρώμης, έφερε στους ρωμαίους αυτοκράτορες της Ανατολής (Κωνσταντινούπολη) την κληρονομιά μιας αυτοκρατορίας, που καρπώθηκαν για τουλάχιστον 1.000 χρόνια· κανένας αυτοκράτορας δεν θεωρούνταν νόμιμος στην Ρώμη ή την Ραβέννα αν δεν είχε αποσταλεί από την Κωνσταντινούπολη, ενώ από το 678 έως το 752, ένδεκα ποντίφηκες στους δεκατρείς θα είναι Έλληνες και θα μιλούν την ελληνική γλώσσα μέσα στα ανάκτορα του Λατερανού.

Το έτος 395, ο Θεοδόσιος διένειμε ανάμεσα στους δύο κληρονόμους του, έναν για την Ανατολή και έναν για τη Δύση, την διαχείριση της αυτοκρατορίας που κατ' αρχήν παρέμενε αδιαίρετη. Ο καθηγητής ιστορίας Fergus Millar, έγραψε χαρακτηριστικά ότι *«θεωρητικά επρόκειτο ακόμα για μια ενοποιημένη αυτοκρατορία, αλλά στην πραγματικότητα υπήρχαν εφεξής δύο δίδυμες αυτοκρατορίες»*.

Και όμως ο ίσκιος της «παρακμής» μεγάλωνε με το πέρασμα του χρόνου, όσο και εκείνος της επερχόμενης καταστροφής, όπως άλλωστε και στο παρελθόν.

Ο ρήτορας και φιλόσοφος, **Δίων ο Προυσαεύς**, εκφώ-*τόν, και εάν συμπεριφέρεται άσχημα, αμαυρώνει όλη τη φήμη της οικογένειάς του, ατιμάζει όλους τους προγόνους του: ιδού, λοιπόν, Ροδίτες, ποια είναι η σημερινή ευθύνη σας απέναντι στον ελληνισμό»*.

Κάνοντας πάλι ένα άλμα, θα δούμε την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 να φέρνει στο προσκήνιο τους (οθωμανούς) νέους αυτοκράτορες κατακτητές, οι οποίοι τα επόμενα 200 χρόνια θα φθάσουν ως τις πύλες της Βιέννης δύο φορές, το 1529 και το 1683.

Δεν υπάρχει ιστορικός, θεωρία, ή μελέτη ανεξάρτητου, που να αρνείται ότι η πτώση μιας αυτοκρατορίας, η διάλυσή της, ήρθε σε κάθε περίπτωση ξαφνικά, σαν ένα καταστροφικό φυσικό φαινόμενο που ισοπέδωσε τα πάντα από την μια στιγμή στην άλλη. Η χαρισματική για τόσες και τόσες αυτοκρατορίες συνένωση εδαφών, η εκατονταετής ή και χιλιετής διοίκηση τόσο σε στρατιωτικό, όσο και σε πολιτικό ή οικονομικό επίπεδο με την παραχώρηση προνομίων σε τοπικούς προύχοντες, θρησκευτικούς ηγέτες ή εμπόρους, σε καμία περίπτωση δεν έδωσε την θέση της στην πλήρη διάλυση για κάποιον ανεξήγητο λόγο ή περίσταση.

Η συχνή εναλλαγή στους αυτοκρατορικούς θώκους, η στρατιωτικοποίηση της επαρχιακής διοίκησης, οι στρατιωτικές ήττες σε κρίσιμες στιγμές και χώρους, η ατυχής διάκριση ή συνένωση πολιτικής και στρατιωτικής εξουσίας, η κοινωνική δυσφορία, οι αβάστακτοι φόροι και η άγρια επιβολή της καταστολής από μισθοφορικούς στρατούς απέναντι σε πληθυσμούς που ξεσηκώνονταν, η αδυναμία της θρησκευτικής εξουσίας να επιβάλλει τον κοινωνικό έλεγχο, έδειχναν ότι η αντίστροφη μέτρηση είχε αρχίσει.

Οι περίοδοι «παρακμής» δεν σηματοδοτούν, μ' άλλα λόγια, την απουσία της κυριαρχίας, την αδυναμία της να επιβληθεί στους υπηκόους, αλλά την ένδειξη ότι η ανάγκη διαδοχής πιέζει ασφυκτικά τους εξουσιαστές. Μικρή σημασία έχει για εμάς ποιος θα είναι διάδοχος. Δεν διαλέγουμε τους δεσμώτες μας, δεν επιλέγουμε τους τυράννους, που θα κληρονομήσουν ή θα αποκτήσουν με κάθε τρόπο την «νέα» εξουσία. Τους πολεμούμε χωρίς περίσκεψη. Εναντιωνόμαστε με ειλικρίνεια και ανιδιοτέλεια στους συνεχιστές κάθε εξουσίας, ανεξαρτήτου ιδεολογικής ή άλλης προέλευσης. Και αυτή η θέση δεν παζαρεύεται ούτε νοθεύεται από κανέναν υπολογισμό ή δέλεαρ. Ακόμα και αν αποδεικνύεται ιδιαίτερα μοναχική η υπεράσπισή της...

Συσπείρωση Αναρχικών

ρες της Ανατολής (Κωνσταντινούπολη) την κληρονομιά μιας αυτοκρατορίας, που καρπώθηκαν για τουλάχιστον 1.000 χρόνια· κανένας αυτοκράτορας δεν θεωρούνταν νόμιμος στην Ρώμη ή την Ραβέννα αν δεν είχε αποσταλεί από την Κωνσταντινούπολη, ενώ από το 678 έως το 752, ένδεκα ποντίφηκες στους δεκατρείς θα είναι Έλληνες και θα μιλούν την ελληνική γλώσσα μέσα στα ανάκτορα του Λατερανού.

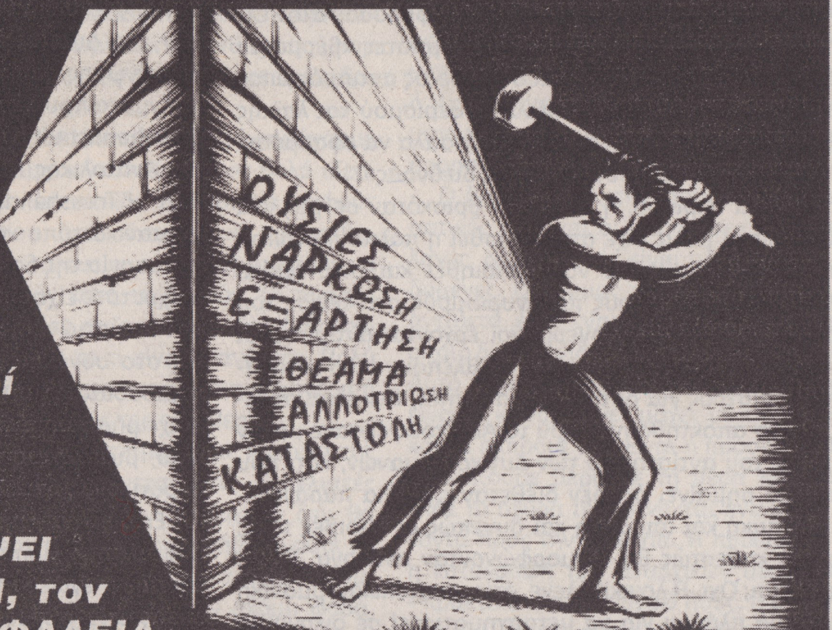
Το έτος 395, ο Θεοδόσιος διένειμε ανάμεσα στους δύο κληρονόμους του, έναν για την Ανατολή και έναν για τη Δύση, την διαχείριση της αυτοκρατορίας που κατ' αρχήν παρέμενε αδιαίρετη. Ο καθηγητής ιστορίας Fergus Millar, έγραψε χαρακτηριστικά ότι *«θεωρητικά επρόκειτο ακόμα για μια ενοποιημένη αυτοκρατορία, αλλά στην πραγματικότητα υπήρχαν εφεξής δύο δίδυμες αυτοκρατορίες»*.

Και όμως ο ίσκιος της «παρακμής» μεγάλωνε με το πέρασμα του χρόνου, όσο και εκείνος της επερχόμενης καταστροφής, όπως άλλωστε και στο παρελθόν.

Ο ρήτορας και φιλόσοφος, **Δίων ο Προυσαεύς**, εκφώνησε δημόσια στον λαό της Ρόδου, γύρω στο έτος 100 (μ.Χ) μια ομιλία ενδεικτική των απόψεων του για την «παρακμή» και την φθορά:

«Στο παρελθόν, η κοινότητά μας κέρδισε την τεράστια φήμη της με τη συμβολή πάρα πολλών», δήλωνε ο Δίων στον επίλογο του λόγου του, *«πάρα πολλοί ήταν εκείνοι που συνέβαλαν στη μεγαλοσύνη της Ελλάδας: εσείς οι Ρόδιοι, αλλά και οι Αθηναίοι, οι Λακεδαιμόνιοι, οι Θηβαίοι, οι Κορίνθιοι για μια περίοδο, οι Αργείοι άλλοτε, αλλά σήμερα, κανένας από αυτούς δεν έχει πλέον οποιοδήποτε κύρος: Οι μεν έχουν εκμηδενιστεί και εξαφανίστηκαν· όσο για τους άλλους, έχουν ατιμωθεί με τον τρόπο που ξέρουμε και έχουν απολέσει από κάθε άποψη την αρχαία τους δόξα, πιστεύοντας ηλιθίως πως απολαμβάνουν μια καλή ζωή, ενώ θεωρούν πλεονέκτημα το ότι μπορούν να συμπεριφέρονται άσχημα, χωρίς κανένας να τους εμποδίζει. Έτσι, δεν μένετε πια παρά μόνο εσείς: είστε οι μόνοι που μπορείτε ακόμα να καταδείξετε πως υπήρξατε όντως κάτι σημαντικό και δεν έχετε ακόμα γίνει άξιοι της πιο απόλυτης περιφρόνησης, επειδή, εάν δεν υπήρχαν ακόμα εκείνοι που συνεχίζουν να τιμούν τη γη τους, όπως κάνετε εσείς, οι Έλληνες, εδώ και πολύ καιρό, θα είχαν καταντήσει περισσότερο περιφρονητέοι από τους Φρυγίους και τους Θράκες, όπως, όχι άδικα, υποστηρίζουν κάποιοι. Όταν μια μεγάλη και ακμάζουσα οικογένεια έχει εντελώς καταρρεύσει, και της μένει ένας απόγονος, έστω και εάν είναι απολύτως μόνος του, τα πάντα στηρίζονται σε αυ-*

στρατιωτικοποίηση της επαρχιακής διοίκησης, οι στρα-

νόμιμος στην Ρώμη ή την Ραβέννα αν δεν είχε αποσταλεί από την Κωνσταντινούπολη, ενώ από το 678 έως το 752, ένδεκα ποντίφηκες στους δεκατρείς θα είναι Έλληνες και θα μιλούν την ελληνική γλώσσα μέσα στα ανάκτορα του Λατερανού.

Το έτος 395, ο Θεοδόσιος διένειμε ανάμεσα στους δύο κληρονόμους του, έναν για την Ανατολή και έναν για τη Δύση, την διαχείριση της αυτοκρατορίας που κατ' αρχήν παρέμενε αδιαίρετη. Ο καθηγητής ιστορίας Fergus Millar, έγραψε χαρακτηριστικά ότι *«θεωρητικά επρόκειτο ακόμα για μια ενοποιημένη αυτοκρατορία, αλλά στην πραγματικότητα υπήρχαν εφεξής δύο δίδυμες αυτοκρατορίες»*.

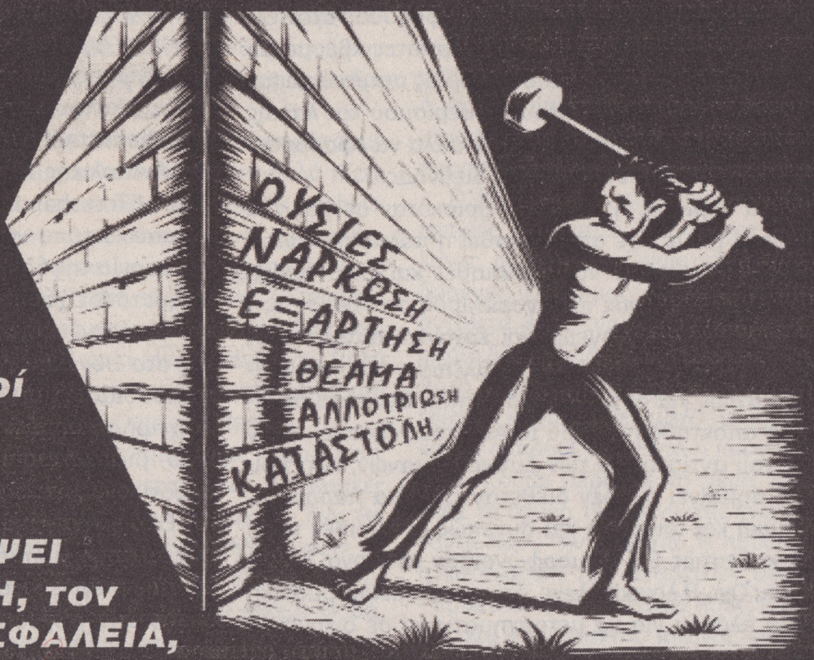
Και όμως ο ίσκιος της «παρακμής» μεγάλωνε με το πέρασμα του χρόνου, όσο και εκείνος της επερχόμενης καταστροφής, όπως άλλωστε και στο παρελθόν.

Ο ρήτορας και φιλόσοφος, **Δίων ο Προυσαεύς**, εκφώνησε δημόσια στον λαό της Ρόδου, γύρω στο έτος 100 (μ.Χ) μια ομιλία ενδεικτική των απόψεων του για την «παρακμή» και την φθορά:

«Στο παρελθόν, η κοινότητά μας κέρδισε την τεράστια φήμη της με τη συμβολή πάρα πολλών», δήλωνε ο Δίων στον επίλογο του λόγου του, *«πάρα πολλοί ήταν εκείνοι που συνέβαλαν στη μεγαλοσύνη της Ελλάδας: εσείς οι Ρόδιοι, αλλά και οι Αθηναίοι, οι Λακεδαιμόνιοι, οι Θηβαίοι, οι Κορίνθιοι για μια περίοδο, οι Αργείοι άλλοτε, αλλά σήμερα, κανένας από αυτούς δεν έχει πλέον οποιοδήποτε κύρος: Οι μεν έχουν εκμηδενιστεί και εξαφανίστηκαν· όσο για τους άλλους, έχουν ατιμωθεί με τον τρόπο που ξέρουμε και έχουν απολέσει από κάθε άποψη την αρχαία τους δόξα, πιστεύοντας ηλιθίως πως απολαμβάνουν μια καλή ζωή, ενώ θεωρούν πλεονέκτημα το ότι μπορούν να συμπεριφέρονται άσχημα, χωρίς κανένας να τους εμποδίζει. Έτσι, δεν μένετε πια παρά μόνο εσείς: είστε οι μόνοι που μπορείτε ακόμα να καταδείξετε πως υπήρξατε όντως κάτι σημαντικό και δεν έχετε ακόμα γίνει άξιοι της πιο απόλυτης περιφρόνησης, επειδή, εάν δεν υπήρχαν ακόμα εκείνοι που συνεχίζουν να τιμούν τη γη τους, όπως κάνετε εσείς, οι Έλληνες, εδώ και πολύ καιρό, θα είχαν καταντήσει περισσότερο περιφρονητέοι από τους Φρυγίους και τους Θράκες, όπως, όχι άδικα, υποστηρίζουν κάποιοι. Όταν μια μεγάλη και ακμάζουσα οικογένεια έχει εντελώς καταρρεύσει, και της μένει ένας απόγονος, έστω και εάν είναι απολύτως μόνος του, τα πάντα στηρίζονται σε αυ-*

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

***Επειδή* Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις**

***Επειδή* το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...**

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

TREUSHANDSTADT:

Όταν η Δυτική Γερμανία εκποιούσε την Ανατολική

Ήταν αρχές της δεκαετίας του '90 όταν τα ελλαδικά δελτία ειδήσεων πρόβαλαν σχεδόν καθημερινά εικόνες από πυρπολήσεις ξενώνων υποδοχής προσφύγων στη Γερμανία. Σχεδόν 200 άνθρωποι είχαν χάσει τότε τη ζωή τους από τις επιθέσεις των νεοναζί σκίνχεντς. Την ίδια περίοδο στον ελλαδικό χώρο, η κυβέρνηση Μητσοτάκη ανήγαγε το «Μακεδονικό» σε μείζον θέμα κατεβάζοντας σε συλλαλητήρια εθνικής παράκρουσης εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου, υποχρεώνοντας και τους μαθητές των σχολείων να παρευρεθούν σε αυτά. Τους μαθητές που την αμέσως προηγούμενη περίοδο, το χειμώνα του 1990-91, είχαν με επιτυχία πραγματοποιήσει πολυήμερες συγκρουσιακές καταλήψεις. Παράλληλα με το «Μακεδονικό», οι παλαιότεροι θα θυμούνται επίσης και την ενδυματολογική «μόδα» που κυκλοφορούσε στον ελλαδικό χώρο, την εποχή εκείνη, με τις μπότες «βέρμαχτ» και μάρτινς να είναι must. Και ο εγχώριος αντιπρόσωπος του άμορφου κράματος νεοφιλελευθερισμού και λαϊκής δεξιάς να προσπαθεί άγαρμπα και άτσαλα να εφαρμόσει τις επιταγές της «νεοφιλελεύθερης διεθνούς».

Την ίδια περίοδο, η Γερμανία βρισκόταν σε μια νέα

Σε αυτό το σημείο είναι σκόπιμο να τονίσουμε ότι το ίδιο «λάθος» νομισματικής ισοτιμίας έπραξαν λίγα χρόνια αργότερα οι ευρωπαίοι αξιωματούχοι στο καθορισμό των εθνικών νομισματικών ισοτιμιών σε σχέση με το νέο κοινό νόμισμα, το ευρώ. Έτσι, η αναλογία ευρώ/δραχμής καθορίστηκε στο 1:340,75 δραχμές αντί για 1: 1000 δραχμές για παράδειγμα, δημιουργώντας έτσι, ουσιαστικά, συνθήκες ανατολικής Γερμανίας αφού τα «ευρωπαϊκά» φάνταζαν ελκυστικότερα από τα εγχώρια, τα οποία έχασαν την ανταγωνιστικότητά τους. Επί πλέον, το ελληνικό κράτος αποτιμούνταν πλουσιότερο αφού τα ομόλογα και οι λοιπές κινητές αξίες είχαν καθοριστεί σε καλή αναλογία. Αλλά, όπως είχε πει αρκετά χρόνια αργότερα (Der Spiegel, 5.9.2011) ο πρώην καγκελάριος Γκέρχαρντ Σρέντερ: **«Όταν δημιουργείς έναν κοινό νομισματικό χώρο, τότε επικρατεί η ισχυρότερη οικονομία»,** κάτι που αρκετοί περιφερειακοί εξουσιαστές παριστάνουν πως δεν το είχαν καταλάβει. Αλλά εάν ο Κολ έχει μείνει στην γερμανική πολιτική ιστορία ως το πρόσωπο που συνένωσε τις δυο γερμανίες, ο Σρέντερ έχει μείνει για την «Agenda 2010». Ένα σχέδιο που όριζε τη ριζική ανατροπή και μετασχηματισμό του κράτους πρόνοιας και της ελαστικοποίησης των σχέσεων εργασίας. Και ασφαλώς το καταλληλότερο κόμμα για την αποτελεσματική εφαρμογή τέτοιων αποφάσεων είναι πάντα το σοσιαλδημοκρατικό.

Όταν, λοιπόν, στις αρχές του '90 αποφασίστηκε η πολιτική ένωση και συνάμα και η οικονομική των δυο Γερμανιών, ένα γνώριμο πρόσωπο ως υπουργός Εσωτερικών της Δυτικής Γερμανίας είχε αναλάβει τη Συνθήκη Επανένωσης, ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Ένα από τα πρώτα πράγματα που κάνει ο Σόιμπλε είναι να δημιουργήσει την **Treushandstadt**, ένα Ταμείο Αξιοποίησης της Περιουσίας της Ανατολικής Γερμανίας, κάτι σαν το μνημονιακό ΤΑΙΠΕΔ. Η Treushandstadt, που έχει απασχολήσει πολύ τον

ρων θέσεων εργασίας και ύστερα στην πώλησή τους.

Εν τέλει και παρά το γεγονός, ότι **η περιουσία των ανατολικογερμανικών επιχειρήσεων είχε αρχικά εκτιμηθεί περίπου στα 600 δις μάρκα, 44 δις μπήκαν τελικά στα ταμεία της Treushandstadt.** Αλλά αυτό δεν ήταν το μόνο κατάλοιπο της όλης διαδικασίας, αφού τα σκάνδαλά της απασχόλησαν επί σειρά ετών τη δικαιοσύνη, με κατηγορίες για χρηματισμό και δωροδοκία και συνολικά 180 άτομα οδηγήθηκαν στα δικαστήρια, με πιο κραυγαλέα περίπτωση εκείνη που αφορά την πώληση των διυλιστηρίων Leuna και της κρατικής εταιρείας πετρελαίων Minol, που πουλήθηκαν στη γαλλική Elf Acquitaine. Στη συγκεκριμένη περίπτωση υπήρχε επιθυμία της κυβέρνησης Κολ –σε ένδειξη καλής θέλησης(;) προς την κυβέρνηση Μιτεράν– να δωθούν τα διυλιστήρια στους Γάλλους. Ωστόσο, αργότερα αποδείχθηκε ότι από την Elf διοχετεύθηκαν 47 εκατομμύρια ευρώ σε μίζες προς Χριστιανοδημοκράτες πολιτικούς και πιθανότατα και στο CDU. Και σε αυτή τη περίπτωση συναντάμε το όνομα του Β. Σόιμπλε!

Σύμφωνα με την «Die Zeit», ένα 10% των επιχειρήσεων έφθασε σε «ξένα» χέρια, ενώ το 85% κατευθύνθηκε σε δυτικογερμανικά και το υπόλοιπο 5% παρέμεινε σε ανατολικά. Η αφαίμαξη αυτή θυμίζει το πλιάτσικο που έκαναν οι νικητές της Β΄ παγκόσμιας ανθρωποσφαγής όταν, από το 1945 έως το 1947, εκατοντάδες εργοστάσια αποσυναρμολογούνταν και μεταφέρονταν στις χώρες των Συμμάχων. Ό,τι δεν μπορούσε να μεταφερθεί ανατινάζεται, ενώ πολλοί ναζί επιστήμονες βρίσκουν καταφύγιο στις ΗΠΑ. Όμως, αυτή η στάση των μεγάλων δυνάμεων αντιστρέφεται με την έναρξη του «ψυχρού πολέμου», όπου παίρνει σάρκα και οστά το «σχέδιο Μάρσαλ». Και οι συμμαχικές δυνάμεις αποφασίζουν την ισχυροποίηση της Γερμανίας ώστε να αποτελεί το ανάχωμα και το αντίπαλο δέος στα ανατολικά κομμουνιστικά καθεστώτα.

Ήταν αρχές της δεκαετίας του '90 όταν τα ελλαδικά δελτία ειδήσεων πρόβαλαν σχεδόν καθημερινά εικόνες από πυρπολήσεις ξενώνων υποδοχής προσφύγων στη Γερμανία. Σχεδόν 200 άνθρωποι είχαν χάσει τότε τη ζωή τους από τις επιθέσεις των νεοναζί σκίνχεντς. Την ίδια περίοδο στον ελλαδικό χώρο, η κυβέρνηση Μητσοτάκη ανήγαγε το «Μακεδονικό» σε μείζον θέμα κατεβάζοντας σε συλλαλητήρια εθνικής παράκρουσης εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου, υποχρεώνοντας και τους μαθητές των σχολείων να παρευρεθούν σε αυτά. Τους μαθητές που την αμέσως προηγούμενη περίοδο, το χειμώνα του 1990-91, είχαν με επιτυχία πραγματοποιήσει πολυήμερες συγκρουσιακές καταλήψεις. Παράλληλα με το «Μακεδονικό», οι παλαιότεροι θα θυμούνται επίσης και την ενδυματολογική «μόδα» που κυκλοφορούσε στον ελλαδικό χώρο, την εποχή εκείνη, με τις μπότες «βέρμαχτ» και μάρτινς να είναι must. Και ο εγχώριος αντιπρόσωπος του άμορφου κράματος νεοφιλελευθερισμού και λαϊκής δεξιάς να προσπαθεί άγαρμπα και άτσαλα να εφαρμόσει τις επιταγές της «νεοφιλελεύθερης διεθνούς».

Την ίδια περίοδο, η Γερμανία βρισκόταν σε μια νέα εποχή, αφού μόλις είχε αποφασισθεί η πολιτική ενοποίηση και προσπαθούσε να ενοποιηθεί και οικονομικά. Λίγους μήνες μετά τους πανηγυρισμούς στο τείχος του Βερολίνου, οι ανατολικογερμανοί έρχονται αντιμέτωποι με τη νέα σκληρή πραγματικότητα. Βλέπουν ότι ο καταναλωτικός οίστρος για δυτικά brand names, δεν είναι αρκετός για να αποκτηθούν, αφού το ΑΕΠ τους έφτανε μόνον στο 27% του αντίστοιχου των Δυτικογερμανών, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι δεν διέθεταν την ίδια παραγωγική δυναμική και απόδοση και συνεπώς οι αμοιβές τους, στο νέο καθεστώς θα διαμορφώνονταν ανάλογα. Έγινε, όμως, έτσι; Όχι. Η λογική έλεγε, ότι η ανατολικογερμανική οικονομία πλάνου για να μετασχηματιστεί σε οικονομία ελεύθερης αγοράς δυτικού τύπου, θα όφειλε να κάνει χρήση μιας σειράς εργαλείων, με σημαντικότερο ίσως το εργαλείο της νομισματικής ισοτιμίας. Τι έπραξε, όμως, η κυβέρνηση Κολ; Έθεσε την ισοτιμία για τους μισθούς και τις καταθέσεις στο 1:1, ενώ μέχρι τότε η ισοτιμία στην

ίδιο «λάθος» νομισματικής ισοτιμίας έπραξαν λίγα χρόνια αργότερα οι ευρωπαίοι αξιωματούχοι στο καθορισμό των εθνικών νομισματικών ισοτιμιών σε σχέση με το νέο κοινό νόμισμα, το ευρώ. Έτσι, η αναλογία ευρώ/δραχμής καθορίστηκε στο 1:340,75 δραχμές αντί για 1: 1000 δραχμές για παράδειγμα, δημιουργώντας έτσι, ουσιαστικά, συνθήκες ανατολικής Γερμανίας αφού τα «ευρωπαϊκά» φάνταζαν ελκυστικότερα από τα εγχώρια, τα οποία έχασαν την ανταγωνιστικότητά τους. Επί πλέον, το ελληνικό κράτος αποτιμούνταν πλουσιότερο αφού τα ομόλογα και οι λοιπές κινητές αξίες είχαν καθοριστεί σε καλή αναλογία. Αλλά, όπως είχε πει αρκετά χρόνια αργότερα (Der Spiegel, 5.9.2011) ο πρώην καγκελάριος Γκέρχαρντ Σρέντερ: **«Όταν δημιουργείς έναν κοινό νομισματικό χώρο, τότε επικρατεί η ισχυρότερη οικονομία»**, κάτι που αρκετοί περιφερειακοί εξουσιαστές παριστάνουν πως δεν το είχαν καταλάβει. Αλλά εάν ο Κολ έχει μείνει στην γερμανική πολιτική ιστορία ως το πρόσωπο που συνένωσε τις δυο γερμανίες, ο Σρέντερ έχει μείνει για την «Agenda 2010». Ένα σχέδιο που όριζε τη ριζική ανατροπή και μετασχηματισμό του κράτους πρόνοιας και της ελαστικοποίησης των σχέσεων εργασίας. Και ασφαλώς το καταλληλότερο κόμμα για την αποτελεσματική εφαρμογή τέτοιων αποφάσεων είναι πάντα το σοσιαλδημοκρατικό.

Όταν, λοιπόν, στις αρχές του '90 αποφασίστηκε η πολιτική ένωση και συνάμα και η οικονομική των δυο Γερμανιών, ένα γνώριμο πρόσωπο ως υπουργός Εσωτερικών της Δυτικής Γερμανίας είχε αναλάβει τη Συνθήκη Επανένωσης, ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Ένα από τα πρώτα πράγματα που κάνει ο Σόιμπλε είναι να δημιουργήσει την **Treushandstadt**, ένα Ταμείο Αξιοποίησης της Περιουσίας της Ανατολικής Γερμανίας, κάτι σαν το μνημονιακό ΤΑΙΠΕΔ. Η Treushandstadt, που έχει απασχολήσει πολύ τον γερμανικό τύπο και πολλά βιβλία έχουν γραφτεί για τη λειτουργία της δραστηριοποιήθηκε έντονα μέχρι το 1994. Μέχρι τότε είχε προλάβει να εκποιήσει το σύνολο σχεδόν των εταιρειών της Ανατολικής Γερμανίας. Να τονίσουμε, ότι στο συγκεκριμένο ταμείο περνούσε το σύνολο της περιουσίας της ανατολικής επικράτειας (8.500 κρατικές επιχειρήσεις με 4 εκατομμύρια εργαζόμενους ως προσωπικό, βιομηχανίες, ναυπηγεία, εκατομμύρια στρέμματα αγροτικής γης και δασών, δημόσια κτίρια).

Επί πλέον, ο διατυπωμένος στόχος της αναδιοργάνωσης των επιχειρήσεων και εν συνεχεία η ιδιωτικοποίησή τους, δεν έγινε ποτέ έτσι αφού οι δυτικοί βιομήχανοι πίεζαν για γρήγορες λύσεις. Δηλαδή, για την αγορά τους σε πολύ χαμηλές τιμές, είτε για να επεκτείνουν την παραγωγική τους δυνατότητα είτε για να κλείσουν τους ανταγωνιστές τους. Υπήρξαν επιχειρήσεις ανταγωνιστικές προς τις αντίστοιχες της δυτικής Γερμανίας, που εξαγοράστηκαν από τις τελευταίες, με σκοπό το κλείσιμό τους για την

Εν τέλει και παρά το γεγονός, ότι **η περιουσία των ανατολικογερμανικών επιχειρήσεων είχε αρχικά εκτιμηθεί περίπου στα 600 δις μάρκα, 44 δις μπήκαν τελικά στα ταμεία της Treushandstadt.** Αλλά αυτό δεν ήταν το μόνο κατάλοιπο της όλης διαδικασίας, αφού τα σκάνδαλά της απασχόλησαν επί σειρά ετών τη δικαιοσύνη, με κατηγορίες για χρηματισμό και δωροδοκία και συνολικά 180 άτομα οδηγήθηκαν στα δικαστήρια, με πιο κραυγαλέα περίπτωση εκείνη που αφορά την πώληση των διυλιστηρίων Leuna και της κρατικής εταιρείας πετρελαίων Minol, που πουλήθηκαν στη γαλλική Elf Acquitaine. Στη συγκεκριμένη περίπτωση υπήρχε επιθυμία της κυβέρνησης Κολ –σε ένδειξη καλής θέλησης(;) προς την κυβέρνηση Μιτεράν– να δωθούν τα διυλιστήρια στους Γάλλους. Ωστόσο, αργότερα αποδείχθηκε ότι από την Elf διοχετεύθηκαν 47 εκατομμύρια ευρώ σε μίζες προς Χριστιανοδημοκράτες πολιτικούς και πιθανότατα και στο CDU. Και σε αυτή τη περίπτωση συναντάμε το όνομα του Β. Σόιμπλε!

Σύμφωνα με την «Die Zeit», ένα 10% των επιχειρήσεων έφθασε σε «ξένα» χέρια, ενώ το 85% κατευθύνθηκε σε δυτικογερμανικά και το υπόλοιπο 5% παρέμεινε σε ανατολικά. Η αφαίμαξη αυτή θυμίζει το πλιάτσικο που έκαναν οι νικητές της Β΄ παγκόσμιας ανθρωποσφαγής όταν, από το 1945 έως το 1947, εκατοντάδες εργοστάσια αποσυναρμολογούνταν και μεταφέρονταν στις χώρες των Συμμάχων. Ό,τι δεν μπορούσε να μεταφερθεί ανατινάζεται, ενώ πολλοί ναζί επιστήμονες βρίσκουν καταφύγιο στις ΗΠΑ. Όμως, αυτή η στάση των μεγάλων δυνάμεων αντιστρέφεται με την έναρξη του «ψυχρού πολέμου», όπου παίρνει σάρκα και οστά το «σχέδιο Μάρσαλ». Και οι συμμαχικές δυνάμεις αποφασίζουν την ισχυροποίηση της Γερμανίας ώστε να αποτελεί το ανάχωμα και το αντίπαλο δέος στα ανατολικά κομμουνιστικά καθεστώτα.

Στις μέρες μας, 25 χρόνια μετά τις πρώτες εικόνες που έδειχναν τις επιθέσεις των νεοναζί στα προσφυγικά κέντρα της Γερμανίας, ένα κύμα (εκατοντάδων) παρόμοιων επιθέσεων βρίσκεται σε εξέλιξη στη Γερμανία. Ταυτόχρονα με την ενίσχυση των ακροδεξιών σχηματισμών που λαμβάνουν χώρα και στη Γερμανία, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και η αναδιάταξη της δομής και των χαρακτηριστικών της ευρωπαϊκής οικονομίας. Και όπως συχνά-πυκνά έχει διαπιστωθεί πανομοιότυπα γεγονότα, που συμβαίνουν σε αρκετά σημεία του ευρωπαϊκού χάρτη, δεν αποτελούν τυχαία φαινόμενα αλλά επακόλουθα μιας κοινής κατάστασης. Σφιχτές πολιτικές λιτότητας και ολίγον από μετανάστες/πρόσφυγες εξασφαλίζουν την επανεμφάνιση και την καταγραφή ακροδεξιάς τάσης. Καταλαμβάνοντας το ρόλο που το σύστημα τούς έχει αναθέσει μέσα στα πλαίσια της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, σε συνέχεια των λοιπών ρόλων που το κάθε κόμμα με την ιδεολογική του τάση κατέχει. Ο καθένας εκτελεί το μονόπρακτό

χάσει τότε τη ζωή τους από τις επιθέσεις των νεοναζί σκίν-χεντς. Την ίδια περίοδο στον ελλαδικό χώρο, η κυβέρνηση Μητσοτάκη ανήγαγε το «Μακεδονικό» σε μείζον θέμα κατεβάζοντας σε συλλαλητήρια εθνικής παράκρουσης εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου, υποχρεώνοντας και τους μαθητές των σχολείων να παρευρεθούν σε αυτά. Τους μαθητές που την αμέσως προηγούμενη περίοδο, το χειμώνα του 1990-91, είχαν με επιτυχία πραγματοποιήσει πολυήμερες συγκρουσιακές καταλήψεις. Παράλληλα με το «Μακεδονικό», οι παλαιότεροι θα θυμούνται επίσης και την ενδυματολογική «μόδα» που κυκλοφορούσε στον ελλαδικό χώρο, την εποχή εκείνη, με τις μπότες «βέρμαχτ» και μάρτινς να είναι must. Και ο εγχώριος αντιπρόσωπος του άμορφου κράματος νεοφιλελευθερισμού και λαϊκής δεξιάς να προσπαθεί άγαρμπα και άτσαλα να εφαρμόσει τις επιταγές της «νεοφιλελεύθερης διεθνούς».

Την ίδια περίοδο, η Γερμανία βρισκόταν σε μια νέα εποχή, αφού μόλις είχε αποφασισθεί η πολιτική ενοποίηση και προσπαθούσε να ενοποιηθεί και οικονομικά. Λίγους μήνες μετά τους πανηγυρισμούς στο τείχος του Βερολίνου, οι ανατολικογερμανοί έρχονται αντιμέτωποι με τη νέα σκληρή πραγματικότητα. Βλέπουν ότι ο καταναλωτικός οίστρος για δυτικά brand names, δεν είναι αρκετός για να αποκτηθούν, αφού το ΑΕΠ τους έφτανε μόνον στο 27% του αντίστοιχου των Δυτικογερμανών, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι δεν διέθεταν την ίδια παραγωγική δυναμική και απόδοση και συνεπώς οι αμοιβές τους, στο νέο καθεστώς θα διαμορφώνονταν ανάλογα. Έγινε, όμως, έτσι; Όχι. Η λογική έλεγε, ότι η ανατολικογερμανική οικονομία πλάνου για να μετασχηματιστεί σε οικονομία ελεύθερης αγοράς δυτικού τύπου, θα όφειλε να κάνει χρήση μιας σειράς εργαλείων, με σημαντικότερο ίσως το εργαλείο της νομισματικής ισοτιμίας. Τι έπραξε, όμως, η κυβέρνηση Κολ; Έθεσε την ισοτιμία για τους μισθούς και τις καταθέσεις στο 1:1, ενώ μέχρι τότε η ισοτιμία στην ελεύθερη αγορά ήταν τουλάχιστον 1 προς 3. Συνεπώς, βραχυπρόθεσμα, ικανοποιούσε το πάθος των ανατολικογερμανών για καθετί «δυτικό» και ταυτόχρονα εκμηδένιζε τη ζήτηση σε οτιδήποτε παραγόταν στην Ανατολική Γερμανία αφού και από εμπορικής άποψης δεν ήταν καθόλου ανταγωνιστικά τα προϊόντα της. Έτσι, οι «δυτικοί» που θα μπορούσαν να αγοράσουν τα «ανατολικά» προϊόντα εάν ήταν φθηνά, δεν το έπρατταν γιατί υστερούσαν σε ποιότητα και ταυτόχρονα ήταν και πανάκριβα λόγω της ισοτιμίας. Και όλα αυτά λάμβαναν χώρα προτού ολοκληρωθεί η πολιτική ένωση των δύο Γερμανιών.

χαρεί. Αλλά εάν ο Κολ έχει μείνει στην γερμανική πολιτική ιστορία ως το πρόσωπο που συνένωσε τις δυο γερμανίες, ο Σρέντερ έχει μείνει για την «Agenda 2010». Ένα σχέδιο που όριζε τη ριζική ανατροπή και μετασχηματισμό του κράτους πρόνοιας και της ελαστικοποίησης των σχέσεων εργασίας. Και ασφαλώς το καταλληλότερο κόμμα για την αποτελεσματική εφαρμογή τέτοιων αποφάσεων είναι πάντα το σοσιαλδημοκρατικό.

Όταν, λοιπόν, στις αρχές του '90 αποφασίστηκε η πολιτική ένωση και συνάμα και η οικονομική των δυο Γερμανιών, ένα γνώριμο πρόσωπο ως υπουργός Εσωτερικών της Δυτικής Γερμανίας είχε αναλάβει τη Συνθήκη Επανένωσης, ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Ένα από τα πρώτα πράγματα που κάνει ο Σόιμπλε είναι να δημιουργήσει την **Treushandstadt**, ένα Ταμείο Αξιοποίησης της Περιουσίας της Ανατολικής Γερμανίας, κάτι σαν το μνημονιακό ΤΑΙΠΕΔ. Η Treushandstadt, που έχει απασχολήσει πολύ τον γερμανικό τύπο και πολλά βιβλία έχουν γραφτεί για τη λειτουργία της δραστηριοποιήθηκε έντονα μέχρι το 1994. Μέχρι τότε είχε προλάβει να εκποιήσει το σύνολο σχεδόν των εταιρειών της Ανατολικής Γερμανίας. Να τονίσουμε, ότι στο συγκεκριμένο ταμείο περνούσε το σύνολο της περιουσίας της ανατολικής επικράτειας (8.500 κρατικές επιχειρήσεις με 4 εκατομμύρια εργαζόμενους ως προσωπικό, βιομηχανίες, ναυπηγεία, εκατομμύρια στρέμματα αγροτικής γης και δασών, δημόσια κτίρια).

Επί πλέον, ο διατυπωμένος στόχος της αναδιοργάνωσης των επιχειρήσεων και εν συνεχεία η ιδιωτικοποίησή τους, δεν έγινε ποτέ έτσι αφού οι δυτικοί βιομήχανοι πίεζαν για γρήγορες λύσεις. Δηλαδή, για την αγορά τους σε πολύ χαμηλές τιμές, είτε για να επεκτείνουν την παραγωγική τους δυνατότητα είτε για να κλείσουν τους ανταγωνιστές τους. Υπήρξαν επιχειρήσεις ανταγωνιστικές προς τις αντίστοιχες της δυτικής Γερμανίας, που εξαγοράστηκαν από τις τελευταίες, με σκοπό το κλείσιμό τους για την αποφυγή του ανταγωνισμού, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το εργοστάσιο ποτάσας στο Μπισοφερόντε, που εξαγοράστηκε από τη δυτική βιομηχανία ποτάσας BASF η οποία, στη συνέχεια, το έκλεισε.

Ο πρώτος επικεφαλής της Treushandstadt, Detlev Karsten Rohwedder, βρέθηκε δολοφονημένος στο σπίτι του, μια ενέργεια που αποδόθηκε στη RAF, χωρίς όμως αυτό να έχει αποδειχθεί και παρ' ότι αρκετοί ισχυρίζονται ότι πολλοί δυτικοί δεν τον ήθελαν στα πόδια τους λόγω της «εμμονής» του στην αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων και της εξασφάλισης περισσοτέ-

πολιτικούς και πιθανότατα και στο CDU. Και σε αυτή τη περίπτωση συναντάμε το όνομα του Β. Σόιμπλε!

Σύμφωνα με την «Die Zeit», ένα 10% των επιχειρήσεων έφθασε σε «ξένα» χέρια, ενώ το 85% κατευθύνθηκε σε δυτικογερμανικά και το υπόλοιπο 5% παρέμεινε σε ανατολικά. Η αφαίμαξη αυτή θυμίζει το πλιάτσικο που έκαναν οι νικητές της Β' παγκόσμιας ανθρωποσφαγής όταν, από το 1945 έως το 1947, εκατοντάδες εργοστάσια αποσυναρμολογούνταν και μεταφέρονταν στις χώρες των Συμμάχων. Ό,τι δεν μπορούσε να μεταφερθεί ανατινάζεται, ενώ πολλοί ναζί επιστήμονες βρίσκουν καταφύγιο στις ΗΠΑ. Όμως, αυτή η στάση των μεγάλων δυνάμεων αντιστρέφεται με την έναρξη του «ψυχρού πολέμου», όπου παίρνει σάρκα και οστά το «σχέδιο Μάρσαλ». Και οι συμμαχικές δυνάμεις αποφασίζουν την ισχυροποίηση της Γερμανίας ώστε να αποτελεί το ανάχωμα και το αντίπαλο δέος στα ανατολικά κομμουνιστικά καθεστώτα.

Στις μέρες μας, 25 χρόνια μετά τις πρώτες εικόνες που έδειχναν τις επιθέσεις των νεοναζί στα προσφυγικά κέντρα της Γερμανίας, ένα κύμα (εκατοντάδων) παρόμοιων επιθέσεων βρίσκεται σε εξέλιξη στη Γερμανία. Ταυτόχρονα με την ενίσχυση των ακροδεξιών σχηματισμών που λαμβάνουν χώρα και στη Γερμανία, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και η αναδιάταξη της δομής και των χαρακτηριστικών της ευρωπαϊκής οικονομίας. Και όπως συχνά-πυκνά έχει διαπιστωθεί πανομοιότυπα γεγονότα, που συμβαίνουν σε αρκετά σημεία του ευρωπαϊκού χάρτη, δεν αποτελούν τυχαία φαινόμενα αλλά επακόλουθα μιας κοινής κατάστασης. Σφιχτές πολιτικές λιτότητας και ολίγον από μετανάστες/πρόσφυγες εξασφαλίζουν την επανεμφάνιση και την καταγραφή ακροδεξιάς τάσης. Καταλαμβάνοντας το ρόλο που το σύστημα τούς έχει αναθέσει μέσα στα πλαίσια της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, σε συνέχεια των λοιπών ρόλων που το κάθε κόμμα με την ιδεολογική του τάση κατέχει. Ο καθένας εκτελεί το μονόπρακτο του πάνω στο θεατρικό σανίδι της εξαπάτησης, όπου οι ρόλοι εναλλάσσονται με την απαραίτητη συνδρομή πρόθυμων εκφραστών της εξουσίας.

Για τη κυβέρνηση Σύριζα-Ανέλ, το ΤΑΙΠΕΔ από την αρχή είχε μέγιστη σημασία και γι' αυτό τόσο το ίδιο όσο και η θέση του γραμματέα της κυβέρνησης που ήταν επιφορτισμένη με τις ιδιωτικοποιήσεις και την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας στελεχώθηκε από πρόσωπα «συστημικά» με παρελθόν και κατατεθειμένα διαπιστευτήρια ομαλής διαχείρισης. (Ασφαλώς και θεωρούμε ότι ο όρος **«δημόσια περιουσία»** είναι παραπλανητικός και δεν εκ-

Ο ρόλος των ολοκληρωτικών καθεστώτων στον Ισπανικό Εμφύλιο

«Το αποτέλεσμα του ισπανικού πολέμου κρίθηκε και αποφασίστηκε στο Λονδίνο, στο Παρίσι, τη Ρώμη, το Βερολίνο, πάντως όχι στην Ισπανία». (Τζωρτζ Όργουελ)

Ευρώπη, μετά τη λήξη του Α' παγκοσμίου πολέμου. Η οικονομική κρίση κλονίζει όλες τις χώρες. Ανεργία και φτώχια, που πλήττει ιδιαίτερα τους εργάτες και τους αγρότες, μεγάλη φορολογία, χαμηλά μεροκάματα, χρέη καθώς και η πτώση των τιμών των προϊόντων (ιδιαίτερα των αγροτικών) οδηγούν στην απελπισία και την αγανάκτηση τους ανθρώπους. Και ενώ η βιομηχανική ανάπτυξη ευνοείται, η απόσταση ανάμεσα στους λίγους πλούσιους και στους φτωχούς, που στερούνται ακόμα και τα αναγκαία για τη ζωή, αυξάνεται διαρκώς. Οι κυβερνώντες μαζί με τους οικονομικούς παράγοντες αποφασίζουν να αποσύρουν τις όποιες ελευθερίες επιβάλλοντας δικτατορικά ή, γενικότερα, ολοκληρωτικά καθεστώτα, αφού θεωρούν ότι ο φιλελευθερισμός και η κοινοβουλευτική δημοκρατία αδυνατούν να λύσουν τα προβλήματά τους και να σώσουν τις ιδιοκτησίες τους.

Έτσι, το 1933, εκτός από τις ΗΠΑ, την Αγγλία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Τσεχοσλοβακία και τις Σκανδιναβικές χώρες δεν υπάρχει κανένα άλλο «φιλελεύθερο» καθεστώς στον κόσμο.

Στην Ισπανία, οξύνεται, λόγω της οικονομικής κρίσεως, η δυσαρέσκεια για την δικτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα και, το 1931, επικρατεί ο συνασπισμός της αριστεράς που ψηφίζει νέο λαϊκό σύνταγμα και αγροτική μεταρρύθμιση της οποίας η εφαρμογή καθυστερεί και οι αγρότες ξεση-

κάθε άλλο παρά ήρεμη είναι. Ο Μπούκτσιν στο βιβλίο του «Ισπανοί Αναρχικοί», μεταξύ πολλών άλλων, αναφέρει: «Μέσα σε μια εβδομάδα από τη στιγμή που ο Αθάνια σχημάτισε την πρώτη κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου, πλήθη εργατών άνοιξαν τις φυλακές και απελευθέρωσαν τους συντρόφους τους. Στην περίπτωση του Μπούργος, μάλιστα, οι φυλακισμένοι κατέλαβαν τη φυλακή κυριολεκτικά μόνοι τους. Κηρύχτηκαν γενικές απεργίες από την UGT και τη CNT απαιτώντας γενικευμένη και άμεση αμνηστία, ένα αίτημα το οποίο ο Αθάνια ήταν υποχρεωμένος να ικανοποιήσει, αν ήθελε να ελπίζει στη διατήρηση κάποιου ποινικού συστήματος [...]», ενώ, συγχρόνως, ο Μπούκτσιν, για την ίδια περίοδο, αναφέρεται και «στον ακροδεξιό ''όχλο'' και κυρίως στους έμμισθους pistoleros της Φάλαγγας, που δημιούργησαν ένα αιματηρό χάος στο πρώτο πεντάμηνο της διακυβέρνησης του Λαϊκού Μετώπου, στους seiioritos (φοιτητές που κατάγονταν από εύπορες οικογένειες) που διέλυαν τις συγκεντρώσεις των αριστερών ομάδων, στους ακροδεξιούς [...] που πυροβολούσαν σχεδόν εξ επαφής τα πλήθη διασχίζοντας με μοτοσικλέτες τα εργατικά barrios [...]» και λίγο παρακάτω: «Τους πέντε επόμενους μήνες η Ισπανία θα συγκλονιζόταν από απεργίες (113 απεργίες που συμμετείχαν ολόκληροι κλάδοι της βιομηχανίας και περίπου 230 επί μέρους απεργίες), μαζικά συλλαλητήρια, οδομαχίες ανάμεσα σε αντίπαλα πλήθη, επανειλημμένες ανταλλαγές πυρών ανάμεσα σε ομάδες pistoleros (με 270 περίπου νεκρούς και 1.200 τραυματίες στις οδομαχίες), καταλήψεις γης, φατριαστικούς ελιγμούς μέσα

τις πυρπολήσεις των σιταποθηκών σε παλιότερες εποχές, κατέφυγαν μαζί με τις οικογένειές τους στην ασφάλεια των πόλεων αφήνοντας εγκαταλελειμμένες ολόκληρες φυτείες. [...] Πολωμένη σχεδόν σε βίαιο βαθμό από τις ακρότητες της δεξιάς και της αριστεράς, η χερσόνησος διήνυε μια περίοδο προεπαναστατικής κρίσης που θα μπορούσε να επιλυθεί μόνο με την ένοπλη σύγκρουση ανάμεσα στις δύο πλευρές».

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1936, ο στρατηγός Φραντσίσκο Φράνκο αναλαμβάνει την ευθύνη να οδηγήσει τη χώρα σε εμφύλιο πόλεμο, που θα διεξαχθεί ανάμεσα στο Εθνικιστικό και στο Λαϊκό Μέτωπο, στους φασίστες και στους δημοκρατικούς, με την πλήρη συμπαράσταση και στήριξη των ιταλικών και γερμανικών καθεστώτων. Η αναμέτρηση αυτή φαίνεται να είναι μια πρόβα τζενεράλε για την διευρυμένη σύρραξη του Β' Παγκόμια Ανθρωποσφαγή που ξεσπά την 1 Σεπτεμβρίου 1939, πέντε μήνες ακριβώς μετά την λήξη του εμφυλίου στην Ισπανία.

Η υποστήριξη

Αρχικά, η **Γερμανία** μεταφέρει με την αεροπορία της[1], αμέσως μετά το πραξικόπημα, τα μαροκινά στρατεύματα του Φράνκο στην Ισπανία.

Δύο μήνες μετά, τον Νοέμβριο του 1936, αποστέλλει στην Ισπανία τη λεγεώνα Κόνδωρ που αποτελείται από 6.000 στρατιώτες έτοιμους για πόλεμο που συνοδεύονται από άρματα μάχης, αντιαρματικά και αεροπορικές μονάδες. Συνολικά οι Ισπανοί στρατηγοί λαμβάνουν 215 εκατ. δολάρια ως προμήθειες, μισθούς κ.λπ. για την λεγεώνα Κόνδωρ και 16.000 Γερμανούς στρατιώτες.

Η **Ιταλία** εξοπλίζει και μεταφέρει στρατό που αποτελείται από περίπου 50.000 μελανοχίτωνες (καθ' όλη την διάρκεια του εμφυλίου, 75.000 ιταλοί στρατιώτες πολεμούν στο πλευρό του Φράνκο). Η συνολική προσφορά της Ιταλίας σε οπλισμό είναι: 763 αεροσκάφη, 1.872 τόνοι αεροπορικών βομβών, 157 άρματα μάχης, 1.426 όλμοι, 1.801 πυροβόλα, 6.791 φορτηγά, 240.747 τουφέκια.

Το δικτατορικό καθεστώς του Σαλαζάρ στην **Πορτογαλία** βοηθά τους φρανκιστές να ανεφοδιαστούν όταν, τον πρώτο καιρό, τα μεσογειακά παράλια βρίσκονται υπό

όλες τις χώρες. Ανεργία και φτώχεια, που πλήττει ιδιαίτερα τους εργάτες και τους αγρότες, μεγάλη φορολογία, χαμηλά μεροκάματα, χρέη καθώς και η πτώση των τιμών των προϊόντων (ιδιαίτερα των αγροτικών) οδηγούν στην απελπισία και την αγανάκτηση τους ανθρώπους. Και ενώ η βιομηχανική ανάπτυξη ευνοείται, η απόσταση ανάμεσα στους λίγους πλούσιους και στους φτωχούς, που στερούνται ακόμα και τα αναγκαία για τη ζωή, αυξάνεται διαρκώς. Οι κυβερνώντες μαζί με τους οικονομικούς παράγοντες αποφασίζουν να αποσύρουν τις όποιες ελευθερίες επιβάλλοντας δικτατορικά ή, γενικότερα, ολοκληρωτικά καθεστώτα, αφού θεωρούν ότι ο φιλελευθερισμός και η κοινοβουλευτική δημοκρατία αδυνατούν να λύσουν τα προβλήματά τους και να σώσουν τις ιδιοκτησίες τους.

Έτσι, το 1933, εκτός από τις ΗΠΑ, την Αγγλία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Τσεχοσλοβακία και τις Σκανδιναβικές χώρες δεν υπάρχει κανένα άλλο «φιλελεύθερο» καθεστώς στον κόσμο.

Στην Ισπανία, οξύνεται, λόγω της οικονομικής κρίσεως, η δυσαρέσκεια για την δικτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα και, το 1931, επικρατεί ο συνασπισμός της αριστεράς που ψηφίζει νέο λαϊκό σύνταγμα και αγροτική μεταρρύθμιση της οποίας η εφαρμογή καθυστερεί και οι αγρότες ξεσηκώνονται. Έτσι το 1934 ανέρχεται κυβέρνηση δεξιά με ρατσιστικό, αντιμαρξιστικό και εθνικιστικό χαρακτήρα που, εκτός των επεκτατικών της βλέψεων, συγκροτεί από έμμισθους pistoleros την Φάλαγγα με επικεφαλής τον γιο του πρώην δικτάτορα Ριβέρα. Μέσα σε δύο χρόνια ακυρώνει την αγροτική νομοθεσία και αιματοκυλά τις εργατικές κινητοποιήσεις των Αστουριών. Ως εκ τούτου, σοσιαλιστές και αριστεροί συνασπίζονται και με την εκλογική υποστήριξη των αναρχοσυνδικαλιστών, στις 16 Φεβρουαρίου 1936, σχηματίζουν κυβέρνηση. Η νέα κυβέρνηση επαναφέρει την αγροτική μεταρρύθμιση και άμεσα 75.000 αγρότες αποκτούν κλήρο στην Εστρεμαδούρα.

Ωστόσο, η κατάσταση που επικρατεί φους τους. Στην περίπτωση του Μπούργος, μάλιστα, οι φυλακισμένοι κατέλαβαν τη φυλακή κυριολεκτικά μόνοι τους. Κηρύχτηκαν γενικές απεργίες από την UGT και τη CNT απαιτώντας γενικευμένη και άμεση αμνηστία, ένα αίτημα το οποίο ο Αθάνια ήταν υποχρεωμένος να ικανοποιήσει, αν ήθελε να ελπίζει στη διατήρηση κάποιου ποινικού συστήματος […]», ενώ, συγχρόνως, ο Μπούκτσιν, για την ίδια περίοδο, αναφέρεται και «στον ακροδεξιό ''όχλο'' και κυρίως στους έμμισθους pistoleros της Φάλαγγας, που δημιούργησαν ένα αιματηρό χάος στο πρώτο πεντάμηνο της διακυβέρνησης του Λαϊκού Μετώπου, στους seiioritos (φοιτητές που κατάγονταν από εύπορες οικογένειες) που διέλυαν τις συγκεντρώσεις των αριστερών ομάδων, στους ακροδεξιούς […] που πυροβολούσαν σχεδόν εξ επαφής τα πλήθη διασχίζοντας με μοτοσικλέτες τα εργατικά barrios […]» και λίγο παρακάτω: «Τους πέντε επόμενους μήνες η Ισπανία θα συγκλονιζόταν από απεργίες (113 απεργίες που συμμετείχαν ολόκληροι κλάδοι της βιομηχανίας και περίπου 230 επί μέρους απεργίες), μαζικά συλλαλητήρια, οδομαχίες ανάμεσα σε αντίπαλα πλήθη, επανειλημμένες ανταλλαγές πυρών ανάμεσα σε ομάδες pistoleros (με 270 περίπου νεκρούς και 1.200 τραυματίες στις οδομαχίες), καταλήψεις γης, φατριαστικούς ελιγμούς μέσα και ανάμεσα στα κόμματα του Λαϊκού Μετώπου, κατηγορίες για συνωμοσίες […] Τον Μάρτιο, άκληροι αγρότες κατέλαβαν περίπου 2.500.000 στρέμματα, τον Απρίλιο περίπου 1.500.000 στρέμματα και περισσότερα από 900.000 το Μάιο και τον Ιούνιο. […] Χιλιάδες αγροτικές οικογένειες είχαν κατακλύσει τους δρόμους αναζητώντας εργασία. Άλλες, υπό την επιρροή των αναρχικών, κατέλαβαν τη γη και τη διεκδίκησαν σαν δική τους, άσχετα από κάθε εκκρεμή ή ισχύουσα νομοθεσία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν οι Πολιτοφύλακες ανακαταλάμβαναν την απαλλοτριωμένη γη, οι αγρότες έφευγαν για να επιστρέψουν και πάλι μετά την αποχώρηση της Πολιτοφυλακής. Οι γαιοκτήμονες ήταν πανικόβλητοι. Καθώς θυμήθηκαν τις εξεγέρσεις και

τις πυρπολήσεις των σιταποθηκών σε παλιότερες εποχές, κατέφυγαν μαζί με τις οικογένειές τους στην ασφάλεια των πόλεων αφήνοντας εγκαταλελειμμένες ολόκληρες φυτείες. […] Πολωμένη σχεδόν σε βίαιο βαθμό από τις ακρότητες της δεξιάς και της αριστεράς, η χερσόνησος διήνυε μια περίοδο προεπαναστατικής κρίσης που θα μπορούσε να επιλυθεί μόνο με την ένοπλη σύγκρουση ανάμεσα στις δύο πλευρές».

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1936, ο στρατηγός Φραντσίσκο Φράνκο αναλαμβάνει την ευθύνη να οδηγήσει τη χώρα σε εμφύλιο πόλεμο, που θα διεξαχθεί ανάμεσα στο Εθνικιστικό και στο Λαϊκό Μέτωπο, στους φασίστες και στους δημοκρατικούς, με την πλήρη συμπαράσταση και στήριξη των ιταλικών και γερμανικών καθεστώτων. Η αναμέτρηση αυτή φαίνεται να είναι μια πρόβα τζενεράλε για την διευρυμένη σύρραξη του Β' Παγκόμια Ανθρωποσφαγή που ξεσπά την 1 Σεπτεμβρίου 1939, πέντε μήνες ακριβώς μετά την λήξη του εμφυλίου στην Ισπανία.

Η υποστήριξη (με επέμβαση ή «μη επέμβαση») στο φρανκικό καθεστώς

«Ήταν στην Ισπανία που οι άνθρωποι έμαθαν ότι κάποιος μπορεί να έχει δίκιο και παρ' όλ' αυτά να ηττηθεί, ότι η βία μπορεί να νικήσει το πνεύμα, ότι υπάρχουν φορές που το θάρρος δεν αρκεί. Χωρίς αμφιβολία αυτός είναι ο λόγος που εξηγεί γιατί τόσοι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο αντιμετωπίζουν το ισπανικό δράμα ως προσωπική τραγωδία».

(Αλμπέρ Καμύ)

Σχεδόν αμέσως μετά την έναρξη του εμφυλίου, Γερμανία, Ιταλία και Πορτογαλία προσφέρουν σημαντική υποστήριξη στους φρανκιστές.

Αρχικά, η **Γερμανία** μεταφέρει με την αεροπορία της[1], αμέσως μετά το πραξικόπημα, τα μαροκινά στρατεύματα του Φράνκο στην Ισπανία.

Δύο μήνες μετά, τον Νοέμβριο του 1936, αποστέλλει στην Ισπανία τη λεγεώνα Κόνδωρ που αποτελείται από 6.000 στρατιώτες έτοιμους για πόλεμο που συνοδεύονται από άρματα μάχης, αντιαρματικά και αεροπορικές μονάδες. Συνολικά οι Ισπανοί στρατηγοί λαμβάνουν 215 εκατ. δολάρια ως προμήθειες, μισθούς κ.λπ. για την λεγεώνα Κόνδωρ και 16.000 Γερμανούς στρατιώτες.

Η **Ιταλία** εξοπλίζει και μεταφέρει στρατό που αποτελείται από περίπου 50.000 μελανοχίτωνες (καθ' όλη την διάρκεια του εμφυλίου, 75.000 ιταλοί στρατιώτες πολεμούν στο πλευρό του Φράνκο). Η συνολική προσφορά της Ιταλίας σε οπλισμό είναι: 763 αεροσκάφη, 1.872 τόνοι αεροπορικών βομβών, 157 άρματα μάχης, 1.426 όλμοι, 1.801 πυροβόλα, 6.791 φορτηγά, 240.747 τουφέκια.

Το δικτατορικό καθεστώς του Σαλαζάρ στην **Πορτογαλία** βοηθά τους φρανκιστές να ανεφοδιαστούν όταν, τον πρώτο καιρό, τα μεσογειακά παράλια βρίσκονται υπό τον έλεγχο της ισπανικής κυβέρνησης, ενώ, συγχρόνως, συγκροτεί λεγεώνα με 20.000 άνδρες, τους Viriatos. Η οικονομική βοήθεια προέρχεται, ως επί το πλείστον, από πλούσιους Ισπανούς με κεφάλαια που σηκώνουν από αγγλικές τράπεζες.

Χαρακτηριστικό, είναι ότι αμερικανικά εμπορικά πλοία εφοδιάζουν τον Φράνκο με πετρέλαιο και μεταφορικά οχήματα τα οποία η αμερικανική κυβέρνηση βαπτίζει «μη πολεμικό υλικό».

συνέχεια στη σελ. 8

1. Είναι η ίδια εθνικοσοσιαλιστική γερμανική αεροπορία Luftwaffe, που μαζί με την ιταλική, κατά την διάρκεια του πολέμου ισοπεδώνει πόλεις (Γκουέρνικα) και χωριά στην Ισπανία και σκοτώνει πλήθος αμάχων.

κληρωτικά καθεστώτα, αφού θεωρούν ότι ο φιλελευθερισμός και η κοινοβουλευτική δημοκρατία αδυνατούν να λύσουν τα προβλήματά τους και να σώσουν τις ιδιοκτησίες τους.

Έτσι, το 1933, εκτός από τις ΗΠΑ, την Αγγλία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Ελβετία, την Τσεχοσλοβακία και τις Σκανδιναβικές χώρες δεν υπάρχει κανένα άλλο «φιλελεύθερο» καθεστώς στον κόσμο.

Στην Ισπανία, οξύνεται, λόγω της οικονομικής κρίσεως, η δυσαρέσκεια για την δικτατορία του Πρίμο ντε Ριβέρα και, το 1931, επικρατεί ο συνασπισμός της αριστεράς που ψηφίζει νέο λαϊκό σύνταγμα και αγροτική μεταρρύθμιση της οποίας η εφαρμογή καθυστερεί και οι αγρότες ξεσηκώνονται. Έτσι το 1934 ανέρχεται κυβέρνηση δεξιά με ρατσιστικό, αντιμαρξιστικό και εθνικιστικό χαρακτήρα που, εκτός των επεκτατικών της βλέψεων, συγκροτεί από έμμισθους pistoleros την Φάλαγγα με επικεφαλής τον γιο του πρώην δικτάτορα Ριβέρα. Μέσα σε δύο χρόνια ακυρώνει την αγροτική νομοθεσία και αιματοκυλά τις εργατικές κινητοποιήσεις των Αστουριών. Ως εκ τούτου, σοσιαλιστές και αριστεροί συνασπίζονται και με την εκλογική υποστήριξη των αναρχοσυνδικαλιστών, στις 16 Φεβρουαρίου 1936, σχηματίζουν κυβέρνηση. Η νέα κυβέρνηση επαναφέρει την αγροτική μεταρρύθμιση και άμεσα 75.000 αγρότες αποκτούν κλήρο στην Εστρεμαδούρα.

Ωστόσο, η κατάσταση που επικρατεί στους seiioritos (φοιτητές που κατάγονταν από εύπορες οικογένειες) που διέλυαν τις συγκεντρώσεις των αριστερών ομάδων, στους ακροδεξιούς [...] που πυροβολούσαν σχεδόν εξ επαφής τα πλήθη διασχίζοντας με μοτοσικλέτες τα εργατικά barrios [...]» και λίγο παρακάτω: «Τους πέντε επόμενους μήνες η Ισπανία θα συγκλονιζόταν από απεργίες (113 απεργίες που συμμετείχαν ολόκληροι κλάδοι της βιομηχανίας και περίπου 230 επί μέρους απεργίες), μαζικά συλλαλητήρια, οδομαχίες ανάμεσα σε αντίπαλα πλήθη, επανειλημμένες ανταλλαγές πυρών ανάμεσα σε ομάδες pistoleros (με 270 περίπου νεκρούς και 1.200 τραυματίες στις οδομαχίες), καταλήψεις γης, φατριαστικούς ελιγμούς μέσα και ανάμεσα στα κόμματα του Λαϊκού Μετώπου, κατηγορίες για συνωμοσίες [...] Τον Μάρτιο, άκληροι αγρότες κατέλαβαν περίπου 2.500.000 στρέμματα, τον Απρίλιο περίπου 1.500.000 στρέμματα και περισσότερα από 900.000 το Μάιο και τον Ιούνιο. [...] Χιλιάδες αγροτικές οικογένειες είχαν κατακλύσει τους δρόμους αναζητώντας εργασία. Άλλες, υπό την επιρροή των αναρχικών, κατέλαβαν τη γη και τη διεκδίκησαν σαν δική τους, άσχετα από κάθε εκκρεμή ή ισχύουσα νομοθεσία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν οι Πολιτοφύλακες ανακαταλάμβαναν την απαλλοτριωμένη γη, οι αγρότες έφευγαν για να επιστρέψουν και πάλι μετά την αποχώρηση της Πολιτοφυλακής. Οι γαιοκτήμονες ήταν πανικόβλητοι. Καθώς θυμήθηκαν τις εξεγέρσεις και

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1936, ο στρατηγός Φραντσίσκο Φράνκο αναλαμβάνει την ευθύνη να οδηγήσει τη χώρα σε εμφύλιο πόλεμο, που θα διεξαχθεί ανάμεσα στο Εθνικιστικό και στο Λαϊκό Μέτωπο, στους φασίστες και στους δημοκρατικούς, με την πλήρη συμπαράσταση και στήριξη των ιταλικών και γερμανικών καθεστώτων. Η αναμέτρηση αυτή φαίνεται να είναι μια πρόβα τζενεράλε για την διευρυμένη σύρραξη του Β' Παγκόμια Ανθρωποσφαγή που ξεσπά την 1 Σεπτεμβρίου 1939, πέντε μήνες ακριβώς μετά την λήξη του εμφυλίου στην Ισπανία.

Η υποστήριξη (με επέμβαση ή «μη επέμβαση») στο φρανκικό καθεστώς

«Ήταν στην Ισπανία που οι άνθρωποι έμαθαν ότι κάποιος μπορεί να έχει δίκιο και παρ' όλ' αυτά να ηττηθεί, ότι η βία μπορεί να νικήσει το πνεύμα, ότι υπάρχουν φορές που το θάρρος δεν αρκεί. Χωρίς αμφιβολία αυτός είναι ο λόγος που εξηγεί γιατί τόσοι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο αντιμετωπίζουν το ισπανικό δράμα ως προσωπική τραγωδία».

(Αλμπέρ Καμύ)

Σχεδόν αμέσως μετά την έναρξη του εμφυλίου, Γερμανία, Ιταλία και Πορτογαλία προσφέρουν σημαντική υποστήριξη στους φρανκιστές.

δολάρια ως προμήθειες, μισθούς κ.λπ. για την λεγεώνα Κόνδωρ και 16.000 Γερμανούς στρατιώτες.

Η **Ιταλία** εξοπλίζει και μεταφέρει στρατό που αποτελείται από περίπου 50.000 μελανοχίτωνες (καθ' όλη την διάρκεια του εμφυλίου, 75.000 ιταλοί στρατιώτες πολεμούν στο πλευρό του Φράνκο). Η συνολική προσφορά της Ιταλίας σε οπλισμό είναι: 763 αεροσκάφη, 1.872 τόνοι αεροπορικών βομβών, 157 άρματα μάχης, 1.426 όλμοι, 1.801 πυροβόλα, 6.791 φορτηγά, 240.747 τουφέκια.

Το δικτατορικό καθεστώς του Σαλαζάρ στην **Πορτογαλία** βοηθά τους φρανκιστές να ανεφοδιαστούν όταν, τον πρώτο καιρό, τα μεσογειακά παράλια βρίσκονται υπό τον έλεγχο της ισπανικής κυβέρνησης, ενώ, συγχρόνως, συγκροτεί λεγεώνα με 20.000 άνδρες, τους Viriatos. Η οικονομική βοήθεια προέρχεται, ως επί το πλείστον, από πλούσιους Ισπανούς με κεφάλαια που σηκώνουν από αγγλικές τράπεζες.

Χαρακτηριστικό, είναι ότι αμερικανικά εμπορικά πλοία εφοδιάζουν τον Φράνκο με πετρέλαιο και μεταφορικά οχήματα τα οποία η αμερικανική κυβέρνηση βαπτίζει «μη πολεμικό υλικό».

συνέχεια στη σελ. 8

1. Είναι η ίδια εθνικοσοσιαλιστική γερμανική αεροπορία Luftwaffe, που μαζί με την ιταλική, κατά την διάρκεια του πολέμου ισοπεδώνει πόλεις (Γκουέρνικα) και χωριά στην Ισπανία και σκοτώνει πλήθος αμάχων.

φράζει την έννοια του δημόσιου αλλά του κρατικού, όπου το κράτος-διαχειριστής νέμεται κατά το δοκούν την περιουσία του). Και η διαδικασία εκποίησης βαίνει καλώς για τους κυβερνήτες, φυσικά δεν ξέρουμε εάν στο τέλος θα υπάρξουν και εδώ διώξεις (όπως στη Γερμανία) για χρηματισμό αξιωματούχων, άλλωστε και αυτό μέρος του παιχνιδιού εμπέδωσης του τρόπου χρήσης της εξουσίας αποτελεί. Και εάν στο ΤΑΙΠΕΔ έχουν αρχίσει ήδη να φαίνονται τα πρώτα αποτελέσματα ιδιωτικοποιήσεων, στο ζήτημα της εφαρμογής μιας αντίστοιχης «Agenda 2010» διαβλέπουμε ότι πραγματικά έχουν όλα τα προσόντα να «αποτελειώνουν» με το «κράτος πρόνοιας» και τα «εργασιακά» χωρίς κανένα ενοχικό σύνδρομο. Και εάν στη Γερμανία χρειάστηκαν 15 χρόνια και διαφορετικές κυβερνήσεις χριστιανοδημοκρατών και σοσιαλδημοκρατών/πράσινων για να εφαρμοστούν Treushandstadt και Agenda 2010, στον ελλαδικό χώρο φαίνονται όλα να γίνονται στο fast forward και με την συμμετοχή σχεδόν όλων των εξουσιαστών. Συνεπώς, ή οι εξουσιαστές έχουν αναβαθμίσει τους τρόπους αποβλάκωσης του πληθυσμού ή οι έλληνες ιθαγενείς «τα παίρνουν εύκολα»...!

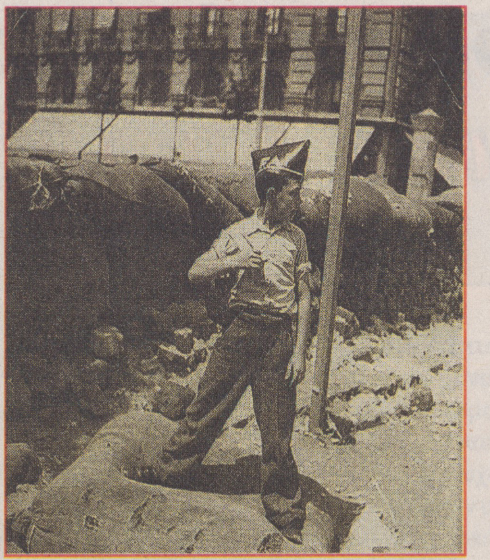
Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

συνέχεια από τη σελ. 7

Οι Αγγλογάλλοι και οι ΗΠΑ δεν αντιδρούν για δύο τουλάχιστον λόγους: αφ' ενός λόγω της φασιστικής επεκτατικότητας· η ειρήνη είναι ιδιαίτερα εύθραυστη στην περιοχή (ήδη η Βέρμαχτ καταπατά τη Συνθήκη των Βερσαλλιών και, τον Μάρτιο του 1936, επανεξοπλίζει αιφνιδιαστικά την Ρηνανία,[2] ενώ η Ιταλία εισβάλλει στην Αιθιοπία) και αφ' ετέρου λόγω του κομμουνιστικού κινδύνου· οι επιχειρηματικοί κύκλοι φοβούνται ότι σε περίπτωση εξάπλωσης της επανάστασης στην Ισπανία θα χάσουν τις επενδύσεις τους και θα ζημιωθούν. Και όχι μόνο αυτό· παρακολουθούν με τρόμο –ιδιαίτερα οι «αντικομμουνιστές» Άγγλοι– να απλώνονται οι κομμουνιστικές απόψεις στην Ευρώπη μέσω διαφόρων αριστερών οργανώσεων που συγκροτούνται και προωθούνται από την ΕΣΣΔ. Έτσι, φτάνουν στο σημείο, οι αγγλογάλλοι κεφαλαιούχοι, να προσφέρουν οικονομική υποστήριξη στην φασιστική Γερμανία που αποτελεί τον αντίποδα της ΕΣΣΔ (χωρίς να αντιπαρέλθουμε το γεγονός, ότι μία ακόμη αιτία των επενδύσεών τους, φυσικά, είναι η κερδοσκοπία, λόγω του πειθαρχημένου και ιδιαίτερα φτηνού εργατικού δυναμικού που διαθέτει η Γερμανία).

Είναι ξεκάθαρο, ως εκ τούτου, ότι οι Δυτικές χώρες (Αγγλία, Γαλλία) διατηρούν μία υποκριτική «πολιτική ουδετερότητας», προχωρώντας στην υπογραφή του *Συμφώνου μη επέμβασης*, γνωρίζοντας –και ανεχόμενες– το γεγονός ότι οι φασίστες της Ισπανίας έχουν ήδη λάβει σημαντικότατη βοήθεια από τα συγγενικά τους καθεστώτα και ότι η «άλλη» (η δημοκρατική) Ισπανία δέχεται επίθεση και βάλλεται από τα γερμανο-ιταλικά στρατεύματα[3].

Η Ρωσία (ΕΣΣΔ), ο Στάλιν και οι Διεθνείς Ταξιαρχίες

υπονομευτούν οι σχεδιασμοί του για την Ευρώπη. Μετά την επέμβαση, όμως, της Ιταλίας και Γερμανίας στην Ισπανία, και την συμφωνία της δημοκρατικής κυβέρνησης Χιράλ να αποστείλει (το φθινόπωρο του 1936), –για να είναι ασφαλές–, το απόθεμα χρυσού ((510 τόνοι) της Τράπεζας της χώρας στην ΕΣΣΔ, ο Στάλιν αποφασίζει να πουλήσει σύγχρονα επανδρωμένα αεροσκάφη μαχητικά αεροσκάφη (I-15 / I-16 και βομβαρδιστικά Tupolev SB-2) και άρματα μάχης στην Ισπανία. Η συνολική αξία του σοβιετικού οπλισμού που αποστέλλεται (οι τιμές του οποίου είναι αρκετά διογκωμένες) υπολογίζεται σε 405 εκ. δολάρια από τα οποία τα 315 εκατ. δολ. αφαιρούνται από το ισπανικό απόθεμα σε χρυσό. Έτσι, με τις αλλεπάλληλες παραγγελίες για πολεμοφόδια, η ΕΣΣΔ, απορροφά και σχεδόν εξανεμίζει το απόθεμα χρυσού της Ισπανίας.

Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν) και της ΕΣΣΔ με κύριο εμπνευστή τον Μωρίς Τορρέζ [αρχηγό του ΚΚ Γαλλίας από το 1930 ως το 1964] και τον Παλμύρο Τολιάτι [ηγέτη του ΚΚ της Ιταλίας ως τον θάνατό του (1964) - χαρακτηριζό-

Η κυβέρνηση του Λάργκο Καμπαγιέρο δεν εμπιστεύεται τους κομμουνιστές, ανησυχεί για την «βοήθειά» τους –μέσω των Ταξιαρχιών– και γενικότερα «δεν θέλει ξένους να ανακατεύονται σε μια δική τους υπόθεση», όμως όταν οι Λουίτζι Λόνγκο[4] και ο Πιέτρο Νένι[5] φτάνουν στην Μαδρίτη για την διοργάνωση των αποστολών των μονάδων, η κυβέρνηση βρίσκεται, ήδη, προ των πρώτων αποτυχιών της στον πόλεμο και έτσι αναγκάζεται να υποχωρήσει για να έχει, εκτός των άλλων, επαφή με το εξωτερικό και δυνατότητα ενημέρωσης.

Μετά την επιστολή-μήνυμα του Στάλιν, οι πρώτοι 800 εθελοντές συγκεντρώνονται, άμεσα, στην Γαλλία και καθώς επιχειρούν να διασχίσουν τα σύνορα προς την Ισπανία, αντιμετωπίζουν τους αναρχικούς που επιβλέπουν την περιοχή οι οποίοι

με μεγάλους δισταγμούς και επιφυλάξεις τους επιτρέπουν, τελικά, την είσοδο. Στις 14 Οκτωβρίου φτάνουν στο στρατόπεδο της Αλμπαθέτε όπου τους υποδέχονται

Ιρλανδούς με αρχηγό έναν φλεγματικό εγγλέζο τον Τζωρτζ Ναίηταν και υπαρχηγό έναν ιρλανδό, μέλος του IPA, τον Φρανκ Ράιαν.

Αργότερα καταφθάνουν και οι υπόλοιποι εθελοντές σχηματίζοντας: τον Οκτώβριο του 1936 την 11η Διεθνή Ταξιαρχία με τρία τάγματα, τον Νοέμβριο την 12η με τρία τάγματα, τον Δεκέμβριο την 13η με τρία τάγματα, την 14η με τέσσερα τάγματα (μετά την πολιορκία της Μαδρίτης σχηματίστηκε από τάγματα που ενώθηκαν λόγω απωλειών), τον Φεβρουάριο του 1937 την 15η με τέσσερα τάγματα, τον Ιούνιο την 150η με ένα τάγμα και την 127η με τρία τάγματα.

Ενδεικτικά: Το 2ο τάγμα «Ντομίνγκο Ζερμινάλ» της 14ης Διεθνούς Ταξιαρχίας απαρτίζεται από Ισπανούς και Αναρχικούς / το 3ο τάγμα «Δημητρώφ» της 15ης ΔΤ από Γιουγκοσλάβους, Βούλγαρους, Έλληνες / το 4ο τάγμα της 15ης «6η Φεβρουαρίου» από γάλλους και έλληνες ναυτεργάτες.

Ο αριθμός των εθελοντών, που καταφθάνουν απ' όλον τον κόσμο, ξεπερνά τις 35.000 (κατ' άλλους 60.000). Ακολουθεί πίνακας που εκδόθηκε το 1998 από αρχεία που διατηρεί (και επέτρεψε να διαδοθούν) η Μόσχα [γι΄αυτό θα πρέπει να μελετηθεί με κάθε επιφύλαξη...]:

Γάλλοι	8.962
Πολωνοί	3.113
Ιταλοί	3.002
Βορειο-αμερικανοί	2.341
Γερμανοί	2.217
Βαλκάνιοι	2.095
Βρετανοί	1.843
Βέλγοι	1.722
Τσέχοι-Σλοβάκοι	1.066
Βαλτικές χώρες	892
Αυστριακοί	872
Σκανδιναβοί	799
Ολλανδοί	628
Ούγγροι	528
Καναδοί	512

στικού κινδύνου· οι επιχειρηματικοί κύκλοι φοβούνται ότι σε περίπτωση εξάπλωσης της επανάστασης στην Ισπανία θα χάσουν τις επενδύσεις τους και θα ζημιωθούν. Και όχι μόνο αυτό· παρακολουθούν με τρόμο –ιδιαίτερα οι «αντικομμουνιστές» Άγγλοι– να απλώνονται οι κομμουνιστικές απόψεις στην Ευρώπη μέσω διαφόρων αριστερών οργανώσεων που συγκροτούνται και προωθούνται από την ΕΣΣΔ. Έτσι, φτάνουν στο σημείο, οι αγγλογάλλοι κεφαλαιούχοι, να προσφέρουν οικονομική υποστήριξη στην φασιστική Γερμανία που αποτελεί τον αντίποδα της ΕΣΣΔ (χωρίς να αντιπαρέλθουμε το γεγονός, ότι μία ακόμη αιτία των επενδύσεών τους, φυσικά, είναι η κερδοσκοπία, λόγω του πειθαρχημένου και ιδιαίτερα φτηνού εργατικού δυναμικού που διαθέτει η Γερμανία).

Είναι ξεκάθαρο, ως εκ τούτου, ότι οι Δυτικές χώρες (Αγγλία, Γαλλία) διατηρούν μία υποκριτική «πολιτική ουδετερότητας», προχωρώντας στην υπογραφή του *Συμφώνου μη επέμβασης*, γνωρίζοντας –και ανεχόμενες– το γεγονός ότι οι φασίστες της Ισπανίας έχουν ήδη λάβει σημαντικότατη βοήθεια από τα συγγενικά τους καθεστώτα και ότι η «άλλη» (η δημοκρατική) Ισπανία δέχεται επίθεση και βάλλεται από τα γερμανο-ιταλικά στρατεύματα[3].

Η Ρωσία (ΕΣΣΔ), ο Στάλιν και οι Διεθνείς Ταξιαρχίες

Του κάθε ανθρώπου ο θάνατος με ξεφτελίζει
Γιατί σε αυτήν την ανθρωπότητα ανήκω
Σαν, το σήμαντρο ακούς, κάποιου ανθρώπου,
το θάνατο ν'αναγγέλλει
Να μην ρωτάς
για ποιόν η καμπάνα αυτή χτυπάει
Αυτή η καμπάνα χτυπάει πάντα για σένα

(Χέμινγουαιη, *Για ποιόν χτυπάει η Καμπάνα)*

Η ΕΣΣΔ επηρεάζει εργάτες και αγρότες στην Ευρώπη του Μεσοπολέμου, συγκροτεί Λαϊκά Μέτωπα και προωθεί την Κομμουνιστική Διεθνή. Συγχρόνως βρίσκεται στην προσπάθεια ανάπτυξης σχέσεων με τις δυτικές χώρες. Έτσι, το Κρεμλίνο, κατ' αρχάς, απασχολημένο και με τις διαβόητες εκκαθαρίσεις του, δεν θέλει να αναμειχθεί στην σύρραξη της Ισπανίας, ώστε να μην

υπονομευτούν οι σχεδιασμοί του για την Ευρώπη. Μετά την επέμβαση, όμως, της Ιταλίας και Γερμανίας στην Ισπανία, και την συμφωνία της δημοκρατικής κυβέρνησης Χιράλ να αποστείλει (το φθινόπωρο του 1936), –για να είναι ασφαλές–, το απόθεμα χρυσού ((510 τόνοι) της Τράπεζας της χώρας στην ΕΣΣΔ, ο Στάλιν αποφασίζει να πουλήσει σύγχρονα επανδρωμένα αεροσκάφη μαχητικά αεροσκάφη (Ι-15 / Ι-16 και βομβαρδιστικά Tupolev SB-2) και άρματα μάχης στην Ισπανία. Η συνολική αξία του σοβιετικού οπλισμού που αποστέλλεται (οι τιμές του οποίου είναι αρκετά διογκωμένες) υπολογίζεται σε 405 εκ. δολάρια από τα οποία τα 315 εκατ. δολ. αφαιρούνται από το ισπανικό απόθεμα σε χρυσό. Έτσι, με τις αλλεπάλληλες παραγγελίες για πολεμοφόδια, η ΕΣΣΔ, απορροφά και σχεδόν εξανεμίζει το απόθεμα χρυσού της Ισπανίας.

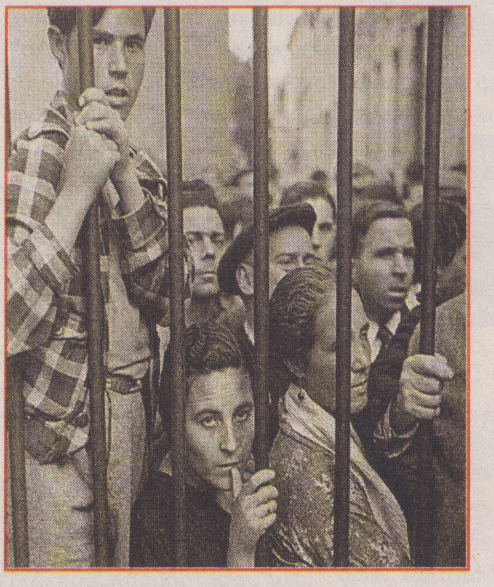
Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν) και της ΕΣΣΔ με κύριο εμπνευστή τον Μωρίς Τορρέζ [αρχηγό του ΚΚ Γαλλίας από το 1930 ως το 1964] και τον Παλμύρο Τολιάτι [ηγέτη του ΚΚ της Ιταλίας ως τον θάνατό του (1964) - χαρακτηριζόμενο ως «σταλινικότερο του Στάλιν»] και τον αρχηγό προπαγάνδας της Κομιντέρν, Βίλλι Μύντσενμπεργκ.

Στις 17 Οκτωβρίου 1936 ο Στάλιν στέλνει μία **ανοιχτή επιστολή** στον Χοσέ Ντιάζ (ηγέτη του ΚΚ Ισπανίας) στην οποία τονίζει ότι «η νίκη της Β' Ισπανικής Δημοκρατίας δεν ήταν θέμα μόνο των Ισπανών, αλλά και ολόκληρης της προοδευτικής ανθρωπότητας». Η επιστολή δημοσιεύεται στην Mundo Obrero και γνωστοποιείται παγκοσμίως... με αποτέλεσμα, άμεσα, να κατασκευαστούν στις περισσότερες χώρες οργανισμοί υποστήριξης της δημοκρατικής Ισπανίας, που ελέγχονται –κατά το μάλλον ή ήττον– από την Κομιντέρν. Η ροή των εθελοντών ξεκινά...

Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες, απαρτίζονται

λεμο και έτσι αναγκάζεται να υποχωρήσει για να έχει, εκτός των άλλων, επαφή με το εξωτερικό και δυνατότητα ενημέρωσης.

Μετά την επιστολή-μήνυμα του Στάλιν, οι πρώτοι 800 εθελοντές συγκεντρώνονται, άμεσα, στην Γαλλία και καθώς επιχειρούν να διασχίσουν τα σύνορα προς την Ισπανία, αντιμετωπίζουν τους αναρχικούς που επιβλέπουν την περιοχή οι οποίοι

με μεγάλους δισταγμούς και επιφυλάξεις τους επιτρέπουν, τελικά, την είσοδο. Στις 14 Οκτωβρίου φτάνουν στο στρατόπεδο της Αλμπαθέτε όπου τους υποδέχονται τάγματα εθελοντών που ήδη βρίσκονται στην Ισπανία και πολεμούν. (Πριν, ακόμα, τον σχηματισμό των Διεθνών Ταξιαρχιών, Γερμανοί, Ιταλοί, Γάλλοι και Πολωνοί συνδικαλιστές, εξόριστοι οι περισσότεροι από τα καθεστώτα που επικρατούν στις χώρες τους, ήδη, βρίσκονται στην Ισπανία και σχηματίζουν το πρώτο ξένο τάγμα εθελοντών, που ονομάζουν Thaelman, με αρχηγό τον συνδικαλιστή Μαξ Φρήντμαν καθώς επίσης και τα τάγματα «Σεντούρια Γκαστόνε Σόζι» και «Παρισινή Κομμούνα». Επίσης, παρακάμπτοντας τον έλεγχο των Ταξιαρχιών, καταφτάνουν στην Ισπανία στο πλευρό της CNT και του POUM άλλοι 5.000 περίπου εθελοντές (κυρίως αναρχικοί), κάποιοι μεταμφιεσμένοι σε τουρίστες και οι περισσότεροι χωρίς ή με πλαστά διαβατήρια).

την πολιορκία της Μαδρίτης σχηματίστηκε από τάγματα που ενώθηκαν λόγω απωλειών), τον Φεβρουάριο του 1937 την 15η με τέσσερα τάγματα, τον Ιούνιο την 150η με ένα τάγμα και την 127η με τρία τάγματα.

Ενδεικτικά: Το 2ο τάγμα «Ντομίνγκο Ζερμινάλ» της 14ης Διεθνούς Ταξιαρχίας απαρτίζεται από Ισπανούς και Αναρχικούς / το 3ο τάγμα «Δημητρώφ» της 15ης ΔΤ από Γιουγκοσλάβους, Βούλγαρους, Έλληνες / το 4ο τάγμα της 15ης «6η Φεβρουαρίου» από γάλλους και έλληνες ναυτεργάτες.

Ο αριθμός των εθελοντών, που καταφθάνουν απ' όλον τον κόσμο, ξεπερνά τις 35.000 (κατ' άλλους 60.000). Ακολουθεί πίνακας που εκδόθηκε το 1998 από αρχεία που διατηρεί (και επέτρεψε να διαδοθούν) η Μόσχα [γι΄αυτό θα πρέπει να μελετηθεί με κάθε επιφύλαξη...]:

Γάλλοι	8.962
Πολωνοί	3.113
Ιταλοί	3.002
Βορειο-αμερικανοί	2.341
Γερμανοί	2.217
Βαλκάνιοι	2.095
Βρετανοί	1.843
Βέλγοι	1.722
Τσέχοι-Σλοβάκοι	1.066
Βαλτικές χώρες	892
Αυστριακοί	872
Σκανδιναβοί	799
Ολλανδοί	628
Ούγγροι	528
Καναδοί	512
Ελβετοί	408
Πορτογάλοι	134
Διάφοροι	1.122
Σύνολο	32.526

Το στρατόπεδο της πόλης Αλμπαθέτε γίνεται η βάση των Διεθνών Ταξιαρχιών. Εκεί παραδίδονται οι στολές και ξεκινά αυστηρή στρατιωτική εκπαίδευση. Την πολιτική Διοίκηση των Ταξιαρχιών αναλαμβάνει ο Αντρέ Μαρτύ (Γραμματέας της Κομιντέρν).

Τον Νοέμβριο 2.100 μαχητές των Διεθνών Ταξιαρχιών (οπλισμένοι με Remington από τον πρώτο παγκόσμιο) παίρνουν το βάπτισμα του πυρός στην πολύ κρίσιμη μάχη της Μαδρίτης. Από εδώ όλοι οι ένοπλοι υποστηρικτές της πόλης στέλνουν το

σκοπία, λόγω του πειθαρχημένου και ιδιαίτερα φτηνού εργατικού δυναμικού που διαθέτει η Γερμανία).

Είναι ξεκάθαρο, ως εκ τούτου, ότι οι Δυτικές χώρες (Αγγλία, Γαλλία) διατηρούν μία υποκριτική «πολιτική ουδετερότητας», προχωρώντας στην υπογραφή του *Συμφώνου μη επέμβασης*, γνωρίζοντας –και ανεχόμενες– το γεγονός ότι οι φασίστες της Ισπανίας έχουν ήδη λάβει σημαντικότατη βοήθεια από τα συγγενικά τους καθεστώτα και ότι η «άλλη» (η δημοκρατική) Ισπανία δέχεται επίθεση και βάλλεται από τα γερμανο-ιταλικά στρατεύματα[3].

Η Ρωσία (ΕΣΣΔ), ο Στάλιν και οι Διεθνείς Ταξιαρχίες

Του κάθε ανθρώπου ο θάνατος με ξεφτελίζει
Γιατί σε αυτήν την ανθρωπότητα ανήκω
Σαν, το σήμαντρο ακούς, κάποιου ανθρώπου,
το θάνατο ν'αναγγέλλει
Να μην ρωτάς
για ποιόν η καμπάνα αυτή χτυπάει
Αυτή η καμπάνα χτυπάει πάντα για σένα

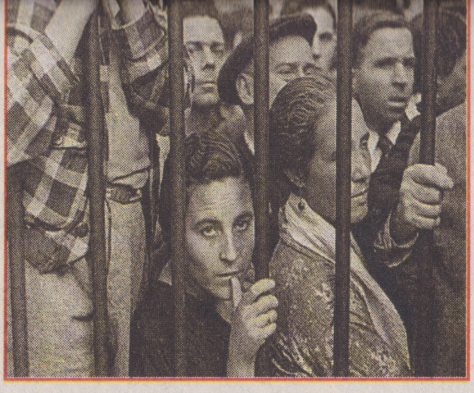
(Χέμινγουαιη, *Για ποιόν χτυπάει η Καμπάνα)*

Η ΕΣΣΔ επηρεάζει εργάτες και αγρότες στην Ευρώπη του Μεσοπολέμου, συγκροτεί Λαϊκά Μέτωπα και προωθεί την Κομμουνιστική Διεθνή. Συγχρόνως βρίσκεται στην προσπάθεια ανάπτυξης σχέσεων με τις δυτικές χώρες. Έτσι, το Κρεμλίνο, κατ' αρχάς, απασχολημένο και με τις διαβόητες εκκαθαρίσεις του, δεν θέλει να αναμειχθεί στην σύρραξη της Ισπανίας, ώστε να μην αξία του σοβιετικού οπλισμού που αποστέλλεται (οι τιμές του οποίου είναι αρκετά διογκωμένες) υπολογίζεται σε 405 εκ. δολάρια από τα οποία τα 315 εκατ. δολ. αφαιρούνται από το ισπανικό απόθεμα σε χρυσό. Έτσι, με τις αλλεπάλληλες παραγγελίες για πολεμοφόδια, η ΕΣΣΔ, απορροφά και σχεδόν εξανεμίζει το απόθεμα χρυσού της Ισπανίας.

Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Κομιντέρν) και της ΕΣΣΔ με κύριο εμπνευστή τον Μωρίς Τορρέζ [αρχηγό του ΚΚ Γαλλίας από το 1930 ως το 1964] και τον Παλμύρο Τολιάτι [ηγέτη του ΚΚ της Ιταλίας ως τον θάνατό του (1964) - χαρακτηριζόμενο ως «σταλινικότερο του Στάλιν»] και τον αρχηγό προπαγάνδας της Κομιντέρν, Βίλλι Μύντσενμπεργκ.

Στις 17 Οκτωβρίου 1936 ο Στάλιν στέλνει μία **ανοιχτή επιστολή** στον Χοσέ Ντίαζ (ηγέτη του ΚΚ Ισπανίας) στην οποία τονίζει ότι «η νίκη της Β΄ Ισπανικής Δημοκρατίας δεν ήταν θέμα μόνο των Ισπανών, αλλά και ολόκληρης της προοδευτικής ανθρωπότητας». Η επιστολή δημοσιεύεται στην Mundo Obrero και γνωστοποιείται παγκοσμίως... με αποτέλεσμα, άμεσα, να κατασκευαστούν στις περισσότερες χώρες οργανισμοί υποστήριξης της δημοκρατικής Ισπανίας, που ελέγχονται –κατά το μάλλον ή ήττον– από την Κομιντέρν. Η ροή των εθελοντών ξεκινά...

Οι Διεθνείς Ταξιαρχίες, απαρτίζονται κυρίως από κομμουνιστές που υπακούουν στην ιδεολογία και τη γραμμή του κόμματος και αντιφασίστες που επιθυμούν να δείξουν έμπρακτα την αλληλεγγύη τους στον ισπανικό λαό πολεμώντας στο πλευρό του. Για να έχουν τον απόλυτο έλεγχο οι διοργανωτές των ταξιαρχιών υποχρεώνουν πολλούς από τους μη κομμουνιστές εθελοντές να απαντήσουν σε ερωτήσεις που τους υποβάλει πράκτορας της σοβιετικής πολιτικής αστυνομίας (Εν-Κα-Βε-Ντε).

με μεγάλους δισταγμούς και επιφυλάξεις τους επιτρέπουν, τελικά, την είσοδο. Στις 14 Οκτωβρίου φτάνουν στο στρατόπεδο της Αλμπαθέτε όπου τους υποδέχονται τάγματα εθελοντών που ήδη βρίσκονται στην Ισπανία και πολεμούν. (Πριν, ακόμα, τον σχηματισμό των Διεθνών Ταξιαρχιών, Γερμανοί, Ιταλοί, Γάλλοι και Πολωνοί συνδικαλιστές, εξόριστοι οι περισσότεροι από τα καθεστώτα που επικρατούν στις χώρες τους, ήδη, βρίσκονται στην Ισπανία και σχηματίζουν το πρώτο ξένο τάγμα εθελοντών, που ονομάζουν Thaelman, με αρχηγό τον συνδικαλιστή Μαξ Φρήντμαν καθώς επίσης και τα τάγματα «Σεντούρια Γκαστόνε Σόζι» και «Παρισινή Κομμούνα». Επίσης, παρακάμπτοντας τον έλεγχο των Ταξιαρχιών, καταφτάνουν στην Ισπανία στο πλευρό της CNT και του POUM άλλοι 5.000 περίπου εθελοντές (κυρίως αναρχικοί), κάποιοι μεταμφιεσμένοι σε τουρίστες και οι περισσότεροι χωρίς ή με πλαστά διαβατήρια).

Οι νεοαφιχθέντες ονομάζουν την μονάδα τους «Μασσαλιώτιδα» επειδή οι περισσότεροι είναι γάλλοι μαζί με 120 Αγγλο-

πίνακας που εκδόθηκε το 1998 από αρχεία που διατηρεί (και επέτρεψε να διαδοθούν) η Μόσχα [γι΄αυτό θα πρέπει να μελετηθεί με κάθε επιφύλαξη...]:

Γάλλοι	8.962
Πολωνοί	3.113
Ιταλοί	3.002
Βορειο-αμερικανοί	2.341
Γερμανοί	2.217
Βαλκάνιοι	2.095
Βρετανοί	1.843
Βέλγοι	1.722
Τσέχοι-Σλοβάκοι	1.066
Βαλτικές χώρες	892
Αυστριακοί	872
Σκανδιναβοί	799
Ολλανδοί	628
Ούγγροι	528
Καναδοί	512
Ελβετοί	408
Πορτογάλοι	134
Διάφοροι	1.122
Σύνολο	32.526

Το στρατόπεδο της πόλης Αλμπαθέτε γίνεται η βάση των Διεθνών Ταξιαρχιών. Εκεί παραδίδονται οι στολές και ξεκινά αυστηρή στρατιωτική εκπαίδευση. Την πολιτική Διοίκηση των Ταξιαρχιών αναλαμβάνει ο Αντρέ Μαρτύ (Γραμματέας της Κομιντέρν).

Τον Νοέμβριο 2.100 μαχητές των Διεθνών Ταξιαρχιών (οπλισμένοι με Remington από τον πρώτο παγκόσμιο) παίρνουν το βάπτισμα του πυρός στην πολύ κρίσιμη μάχη της Μαδρίτης. Από εδώ όλοι οι ένοπλοι υποστηρικτές της πόλης στέλνουν το μήνυμα στον Φράνκο πως οι πεποίθησή του ότι θα ξεμπερδέψει με την κυβέρνηση σε λίγες ημέρες είναι εσφαλμένη.

Όμως, η προπαγάνδα της Κομιντέρν αποδίδει την νίκη ολοκληρωτικά στις Διεθνείς Ταξιαρχίες χωρίς καμία αναφορά στις άλλες μονάδες με αποτέλεσμα ο βρετανός πρεσβευτής Σερ Χένρι Χίλτον να δηλώσει ότι «δεν υπήρχαν Ισπανοί στον στρατό που νίκησε στη Μαδρίτη».

---

2. Στη Συνθήκη των Βερσαλλιών είχε αποφασιστεί η αποστρατιωτικοποίηση της περιοχής για να υπάρχει ουδέτερος χώρος μεταξύ της Γερμανίας από τη μία πλευρά, και της Γαλλίας, του Βελγίου και του Λουξεμβούργου από την άλλη.
3. Χαρακτηριστική είναι η άρνηση των αγγλογαλλικών κυβερνήσεων να ελέγξουν ταυτότητες ιταλών, που είχαν αιχμαλωτιστεί από τα δημοκρατικά στρατεύματα, δια των οποίων αποδεικνυόταν ότι ήταν στρατιώτες.
4. Ένας από τους ιδρυτές του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος.
5. Μέλος του Ιταλικού Σοσιαλιστικού κόμματος το 1921 – πολιτικός επίτροπος μεραρχίας στον ισπανικό εμφύλιο πόλεμο – διευθυντής του δημοσιογραφικού οργάνου Avanti και, από το 1970, ισόβιος γερουσιαστής...

Παρ' όλα αυτά, οι μάχες στην Ισπανία συνεχίζονται. Παράλληλα, όμως, συνεχίζονται και οι Δίκες της Μόσχας με τις μακιαβελικού τύπου δολοφονίες του Στάλιν που έχουν ήδη αρχίσει από τον Ιούλιο του 1936. Η Κομιντέρν ακολουθώντας το παράδειγμα του «Πατερούλη» της ζητά την εξόντωση των αντιφρονούντων σε όλον το κόσμο. Στην Ισπανία, οι πράκτορές της ασκούν βίαιη καταστολή σε όσους διαφωνούν με τις σταλινικές απόψεις, μέλη του POUM, αναρχικούς και άλλους αγωνιστές. Η διαταγή περνά και στον σταλινιστή Μαρτύ, πολιτικό αρχηγό των Διεθνών Ταξιαρχιών. Αμέσως ξεκινά ένας κύκλος ανακρίσεων και βασανιστηρίων προς τους ίδιους τους στρατιώτες του για να εντοπίσει τους προδότες...

Στο βιβλίο του Αουγκουστίν Σούχυ, *«Οι μάχες του Μάη του '37 στην επαναστατημένη Βαρκελώνη»* διαβάζουμε σχετικά: «Ένα άλλο σημαντικό γεγονός, που έχει σκόπιμα συγκαλυφθεί και που καταμαρτυρεί τον εγκληματικό ρόλο του κομμουνιστικού κόμματος στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο, είναι οι φυλακές στις οποίες οι πράκτορες του Στάλιν μαζί με τους Ισπανούς συνεργάτες τους κρατούσαν μέλη της CNT - FAI, του POUM και άλλους αντιφασίστες. [...] από τους πρώτους κιόλας μήνες μέχρι το τέλος του πολέμου οι κομμουνιστές κρατούσαν και βασάνιζαν μέχρι θανάτου πολλούς επαναστάτες σε μυστικές φυλακές, όπως η Κρατική Φυλακή της οδού Βαλχαμόρ στη Βαρκελώνη, το παλιό μοναστήρι της Σάντα Ούρσουλα και διάφορες άλλες. Κάποιες αναρχικές εφημερίδες γνωστοποίησαν την ύπαρξη τέτοιων ανεπίσημων μυστικών φυλακών, αναφέροντας ότι μέσα σ' αυτές τα όργανα της Ρωσικής μυστικής αστυνομίας βασάνιζαν και σκότωναν μέλη επαναστατικών ομάδων.

Τον Απρίλη του 1937, με αφορμή την αποκάλυψη μιας μυστικής φυλακής στη Μουρθία, η εφημερίδα της CNT «Castilla Libre» έγραψε τα ακόλουθα:

«Δεν έχουμε εναντιωθεί ούτε θα εναντιωθούμε στην εκτέλεση του οποιουδήποτε φασίστα, οποιοσδήποτε κι αν είναι. ***Αλλά, πάντα θα είμαστε ενάντιοι στα βασανιστήρια****. Όμως, όχι μόνο βασανίστηκαν φασίστες... βασανίστηκαν και μέλη επαναστατικών ομάδων και κομμάτων του Λαϊκού Μετώπου στη μυστική φυλακή της Μουρθία... Ένα μέλος της CNT ...υπέφερε ένα απαίσιο βασανιστήριο κατά το οποίο του έβγαλαν τα μά-*

Η εκδήλωση-συζήτηση της 20ης Σεπτεμβρίου

Την Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στον χώρο της Αναρχικής Αρχειοθήκης η προγραμματισμένη εκδήλωση που αφορούσε ***τον ένοπλο μετεμφυλιακό αγώνα στην Ισπανία, στον οποίο καθοριστική ήταν η παρουσία και συμβολή του Φ. Σαμπατέ.***

Η εκδήλωση αυτή (όπως και η επομένη της 6ης Οκτωβρίου) γίνεται με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 80 χρόνων από την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στην Ισπανία. Πριν από την συζήτηση προβλήθηκε η δίωρη ταινία με τίτλο *Behold a Pale Horse*, η οποία δημιουργήθηκε το 1964, τέσσερα χρόνια μετά τον θάνατο του Sabaté. Τον Sabaté ενσαρκώνει ο Γκρέγκορυ Πέκ και τον επικεφαλής της Γκουάρντια Θιβίλ ο Άντονυ Κουίν, ενώ ανυπέρβλητος είναι ο ρόλος του Ομάρ Σαρίφ στον ρόλο νεαρού ιερέα. Η ταινία περιγράφει με μυθιστορηματικό τρόπο τους τελευταίους μήνες της ζωής του Sabaté.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία εξετάσθηκαν οι αρνητικές επιδράσεις και τα αποτελέσματα της –αντίθετης προς την αναρχική θεώρηση και απελευθερωτική προοπτική– επιλογής του ένοπλου αγώνα.

Παραθέτουμε, στη συνέχεια, μία σύντομη βιογραφία του Sabaté:

Γεννήθηκε στις 30 Μαρτίου του 1915 στο L' Hospitalet de Llobregat στη Βαρκελώνη. Εντάχθηκε στην CNT το 1931. Το 1932, μετά τα γεγονότα της Fijols, σχημάτισε μαζί με άλλους νέους την ομάδα Los Novatos (Οι νεοσύλλεκτοι), η οποία εντάσσεται στην FAI. Η ομάδα συμμετείχε στην εξέγερση

Παρ' όλα αυτά, οι μάχες στην Ισπανία συνεχίζονται. Παράλληλα, όμως, συνεχίζονται και οι Δίκες της Μόσχας με τις μακιαβελικού τύπου δολοφονίες του Στάλιν που έχουν ήδη αρχίσει από τον Ιούλιο του 1936. Η Κομιντέρν ακολουθώντας το παράδειγμα του «Πατερούλη» της ζητά την εξόντωση των αντιφρονούντων σε όλον το κόσμο. Στην Ισπανία, οι πράκτορές της ασκούν βίαιη καταστολή σε όσους διαφωνούν με τις σταλινικές απόψεις, μέλη του POUM, αναρχικούς και άλλους αγωνιστές. Η διαταγή περνά και στον σταλινιστή Μαρτύ, πολιτικό αρχηγό των Διεθνών Ταξιαρχιών. Αμέσως ξεκινά ένας κύκλος ανακρίσεων και βασανιστηρίων προς τους ίδιους τους στρατιώτες του για να εντοπίσει τους προδότες...

Στο βιβλίο του Αουγκουστίν Σούχυ, «*Οι μάχες του Μάη του '37 στην επαναστατημένη Βαρκελώνη*» διαβάζουμε σχετικά: «Ένα άλλο σημαντικό γεγονός, που έχει σκόπιμα συγκαλυφθεί και που καταμαρτυρεί τον εγκληματικό ρόλο του κομμουνιστικού κόμματος στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο, είναι οι φυλακές στις οποίες οι πράκτορες του Στάλιν μαζί με τους Ισπανούς συνεργάτες τους κρατούσαν μέλη της CNT - FAI, του POUM και άλλους αντιφασίστες. [...] από τους πρώτους κιόλας μήνες μέχρι το τέλος του πολέμου οι κομμουνιστές κρατούσαν και βασάνιζαν μέχρι θανάτου πολλούς επαναστάτες σε μυστικές φυλακές, όπως η Κρατική Φυλακή της οδού Βαλχαμόρ στη Βαρκελώνη, το παλιό μοναστήρι της Σάντα Ούρσουλα και διάφορες άλλες. Κάποιες αναρχικές εφημερίδες γνωστοποίησαν την ύπαρξη τέτοιων ανεπίσημων μυστικών φυλακών, αναφέροντας ότι μέσα σ' αυτές τα όργανα της Ρωσικής μυστικής αστυνομίας βασάνιζαν και σκότωναν μέλη επαναστατικών ομάδων.

Τον Απρίλη του 1937, με αφορμή την αποκάλυψη μιας μυστικής φυλακής στη Μουρθία, η εφημερίδα της CNT «Castilla Libre» έγραψε τα ακόλουθα:

«Δεν έχουμε εναντιωθεί ούτε θα εναντιωθούμε στην εκτέλεση του όποιου φασίστα, οποιοσδήποτε κι αν είναι. ***Αλλά, πάντα θα είμαστε ενάντιοι στα βασανιστήρια****. Όμως, όχι μόνο βασανίστηκαν φασίστες... βασανίστηκαν και μέλη επαναστατικών ομάδων και κομμάτων του Λαϊκού Μετώπου στη μυστική φυλακή της Μουρθία... Ένα μέλος της CNT ...υπέφερε ένα απαίσιο βασανιστήριο κατά το οποίο του έβγαλαν τα μάτια πριν να εξαφανίσουν το πληγιασμένο κορμί του»*.

Η τελευταία μάχη των Ταξιαρχιτών κατά των εθνικιστών διεξάγεται στις 24 Ιουλίου 1938 στον ποταμό Έβρο. Το «σύμφωνο φιλίας και συνεργασίας» που υπογράφεται μεταξύ της Βρετανίας και Ιταλίας στις 15 Απριλίου του 1938 επιβάλλει την αποχώρηση 10.000 μαχητών των Διεθνών ΤαξιαρχιώνΤ. Η κυβέρνηση του Χουάν Νεγκρίν ανακοινώνει την απόφαση στη Κοινωνία των Εθνών στις 21 Σεπτεμβρίου 1938 ...
Την 1η Νοεμβρίου 1938 αρχίζει η αποχώρηση.

Οι λόγοι για τους οποίους υπήρξε προσέλευση από πολυάριθμα σημεία του πλανήτη και συμμετοχή ανθρώπων στον αγώνα ενάντια στις δυνάμεις του Φράνκο, του φασισμού, και του εθνικοσοσιαλισμού έχουν δύο όψεις: η πρώτη είναι αυτή που προέρχεται από ένα όραμα και ιδεώδες και η άλλη από την τυφλή υπακοή στη γραμμή της κομμουνιστής διε-

πραγματοποιήθηκε στον χώρο της Αναρχικής Αρχειοθήκης η προγραμματισμένη εκδήλωση που αφορούσε ***τον ένοπλο μετεμφυλιακό αγώνα στην Ισπανία, στον οποίο καθοριστική ήταν η παρουσία και συμβολή του Φ. Σαμπατέ.***

Η εκδήλωση αυτή (όπως και η επομένη της 6ης Οκτωβρίου) γίνεται με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 80 χρόνων από την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στην Ισπανία. Πριν από την συζήτηση προβλήθηκε η δίωρη ταινία με τίτλο *Behold a Pale Horse*, η οποία δημιουργήθηκε το 1964, τέσσερα χρόνια μετά τον θάνατο του Sabaté. Τον Sabaté ενσαρκώνει ο Γκρέγκορυ Πέκ και τον επικεφαλής της Γκουάρντια Θιβίλ ο Άντονυ Κουήν, ενώ ανυπέρβλητος είναι ο ρόλος του Ομάρ Σαρίφ στον ρόλο νεαρού ιερέα. Η ταινία περιγράφει με μυθιστορηματικό τρόπο τους τελευταίους μήνες της ζωής του Sabaté.

ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΝΑΡΧΙΚΗΣ
ΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ
ΑΘΗΝΑΣ

Οι συζητήσεις της 2ας περιόδου του 4ου κύκλου θα πραγματοποιηθούν στο χώρο τής οδού Σαριπόλου 8
(δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο)

την Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου 2016 στις 6.00μ.μ. ***με θέμα:***

"Ο Φ. Σαμπατέ και ο ένοπλος αγώνας στην μετεμφυλιακή Ισπανία"

την Πέμπτη 6 Οκτωβρίου 2016 στις 6.00μ.μ. ***με θέμα:***
"Οι πολιτοφυλακές στον ισπανικό εμφύλιο"

την Πέμπτη 20 Οκτωβρίου 2016 στις 6.00μ.μ. ***με θέμα:***
"Αναρχικός υλισμός"

ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΒΙΝΤΕΟ

ΝΑΡΧΙΚΗ ΡΧΕΙΟΘΗΚΗ

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία εξετάσθηκαν οι αρνητικές επιδράσεις και τα αποτελέσματα της –αντίθετης προς την αναρχική θεώρηση και απελευθερωτική προοπτική– επιλογής του ένοπλου αγώνα.

Παραθέτουμε, στη συνέχεια, μία σύντομη βιογραφία του Sabaté:

Γεννήθηκε στις 30 Μαρτίου του 1915 στο L' Hospitalet de Llobregat στη Βαρκελώνη. Εντάχθηκε στην CNT το 1931. Το 1932, μετά τα γεγονότα της Fijols, σχημάτισε μαζί με άλλους νέους την ομάδα Los Novatos (Οι νεοσύλλεκτοι), η οποία εντάσσεται στην FAI. Η ομάδα συμμετείχε στην εξέγερση της 8ης Ιανουαρίου 1933 και το 1935 θα πραγματοποιήσει την πρώτη της απαλλοτρίωση (ληστεία) για την παροχή κεφαλαίων σε μια ομάδα υπεράσπισης φυλακισμένων.

Στις 18 Ιουλίου 1936, η φασιστική εξέγερση στην Βαρκελώνη νικήθηκε, αλλά ο εμφύλιος πόλεμος δεν απετράπη. Στις 27 Αυγούστου 1936, ο Sabaté και ο αδελφός του José προσχώρησαν σε κλιμάκιο της CNT-FAI, τους «Νέους Αετούς», που πολέμησε στο μέτωπο της Αραγωνίας. Όταν τελείωσε ο πόλεμος βρισκόταν στην 26η μεραρχία, που έφερε το όνομα του Ντουρρούτι. Με τα υπολείμματά της διέσχισε τα γαλλικά σύνορα, όπου βρέθηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Vernet. Στην συνέχεια αγωνίστηκε στη γαλλική αντίσταση κατά των Ναζί. Το 1945, ο Sabaté έδωσε συνέχεια στον αγώνα του ενάντια στο φασιστικό καθεστώς και στις 20 Αυγούστου 1945 επέτυχε την απελευθέρωση δύο φυλακισμένων συντρόφων. Η ομάδα του συνέχισε να χτυπά το καθεστώς του Φράνκο και τους υποστηρικτές του, ενώ με ληστείες εταιρειών και τραπεζών χρηματοδοτούνταν η οργανωμένη αντίσταση. Στις 2 Μαρτίου 1949, σκότωσαν δύο επικεφαλής της φασιστικής Φάλαγγας.

Αυτή η πάλη ενάντια στην τυραννία κράτησε δεκαπέντε χρόνια. Ο «El Quico» χαρακτηρίσθηκε ως ο υπ' αριθμόν 1 δημόσιος κίνδυνος και ήταν ένας διαρκής εφιάλτης για τις αρχές. Ενώ πολλοί

άλλους αντιφασίστες. [...] από τους πρώτους κιόλας μήνες μέχρι το τέλος του πολέμου οι κομμουνιστές κρατούσαν και βασάνιζαν μέχρι θανάτου πολλούς επαναστάτες σε μυστικές φυλακές, όπως η Κρατική Φυλακή της οδού Βαλχαμόρ στη Βαρκελώνη, το παλιό μοναστήρι της Σάντα Ούρσουλα και διάφορες άλλες. Κάποιες αναρχικές εφημερίδες γνωστοποίησαν την ύπαρξη τέτοιων ανεπίσημων μυστικών φυλακών, αναφέροντας ότι μέσα σ' αυτές τα όργανα της Ρωσικής μυστικής αστυνομίας βασάνιζαν και σκότωναν μέλη επαναστατικών ομάδων.

Τον Απρίλη του 1937, με αφορμή την αποκάλυψη μιας μυστικής φυλακής στη Μουρθία, η εφημερίδα της CNT «Castilla Libre» έγραψε τα ακόλουθα:

«Δεν έχουμε εναντιωθεί ούτε θα εναντιωθούμε στην εκτέλεση του οποιου φασίστα, οποιοσδήποτε κι αν είναι. ***Αλλά, πάντα θα είμαστε ενάντιοι στα βασανιστήρια****. Όμως, όχι μόνο βασανίστηκαν φασίστες... βασανίστηκαν και μέλη επαναστατικών ομάδων και κομμάτων του Λαϊκού Μετώπου στη μυστική φυλακή της Μουρθία... Ένα μέλος της CNT ...υπέφερε ένα απαίσιο βασανιστήριο κατά το οποίο του έβγαλαν τα μάτια πριν να εξαφανίσουν το πληγιασμένο κορμί του».*

Η τελευταία μάχη των Ταξιαρχιτών κατά των εθνικιστών διεξάγεται στις 24 Ιουλίου 1938 στον ποταμό Έβρο. Το «σύμφωνο φιλίας και συνεργασίας» που υπογράφεται μεταξύ της Βρετανίας και Ιταλίας στις 15 Απριλίου του 1938 επιβάλλει την αποχώρηση 10.000 μαχητών των Διεθνών ΤαξιαρχιώνΤ. Η κυβέρνηση του Χουάν Νεγκρίν ανακοινώνει την απόφαση στην Κοινωνία των Εθνών στις 21 Σεπτεμβρίου 1938 ...
Την 1η Νοεμβρίου 1938 αρχίζει η αποχώρηση.

Οι λόγοι για τους οποίους υπήρξε προσέλευση από πολυάριθμα σημεία του πλανήτη και συμμετοχή ανθρώπων στον αγώνα ενάντια στις δυνάμεις του Φράνκο, του φασισμού, και του εθνικοσοσιαλισμού έχουν δύο όψεις: η πρώτη είναι αυτή που προέρχεται από ένα όραμα και ιδεώδες και η άλλη από την τυφλή υπακοή στη γραμμή της κομμουνιστής διεθνούς η οποία χρησιμοποίησε τους οπαδούς, τα μέλη και τα στελέχη των κομμουνιστικών κομμάτων σαν τροφή για τα κανόνια, προκειμένου να εξοντωθούν αγνοί μαχητές της ελευθερίας και αναρχικοί. Στους σχεδιασμούς του σταλινικού καθεστώτος ήταν, να επικρατήσει **η κομμουνιστική γραμμή της συνδιαλλαγής και της συνεργασίας με το φασισμό και τον χιτλερισμό**[6], προκειμένου να διατηρηθεί ένα πρόσκαιρο στάτους κβο, εν' όψη της επερχόμενης καθολικής αναμέτρησης των κυρίαρχων δυνάμεων της εποχής.

Συσπείρωση Αναρχικών

6. Απόδειξη της σύμπλευσής τους αποτελεί το γερμανο-σοβιετικό *σύμφωνο μη επίθεσης*, ή *Σύμφωνο Μολότωφ*, που υπογράφηκε στις 23 Αυγούστου του 1939, λίγους μήνες μετά την επικράτηση του Φρανκικού καθεστώτος στην Ισπανία και οκτώ ημέρες πριν την έναρξη της Β΄ παγκόσμιας ανθρωποσφαγής.

του Sabaté. Τον Sabaté ενσαρκώνει ο Γκρέγκορυ Πέκ και τον επικεφαλής της Γκουάρντια Θιβίλ ο Άντονυ Κουήν, ενώ ανυπέρβλητος είναι ο ρόλος του Ομάρ Σαρίφ στον ρόλο νεαρού ιερέα. Η ταινία περιγράφει με μυθιστορηματικό τρόπο τους τελευταίους μήνες της ζωής του Sabaté.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία εξετάσθηκαν οι αρνητικές επιδράσεις και τα αποτελέσματα της –αντίθετης προς την αναρχική θεώρηση και απελευθερωτική προοπτική– επιλογής του ένοπλου αγώνα.

Παραθέτουμε, στη συνέχεια, μία σύντομη βιογραφία του Sabaté:

Γεννήθηκε στις 30 Μαρτίου του 1915 στο L' Hospitalet de Llobregat στη Βαρκελώνη. Εντάχθηκε στην CNT το 1931. Το 1932, μετά τα γεγονότα της Fijols, σχημάτισε μαζί με άλλους νέους την ομάδα Los Novatos (Οι νεοσύλλεκτοι), η οποία εντάσσεται στην FAI. Η ομάδα συμμετείχε στην εξέγερση της 8ης Ιανουαρίου 1933 και το 1935 θα πραγματοποιήσει την πρώτη της απαλλοτρίωση (ληστεία) για την παροχή κεφαλαίων σε μια ομάδα υπεράσπισης φυλακισμένων.

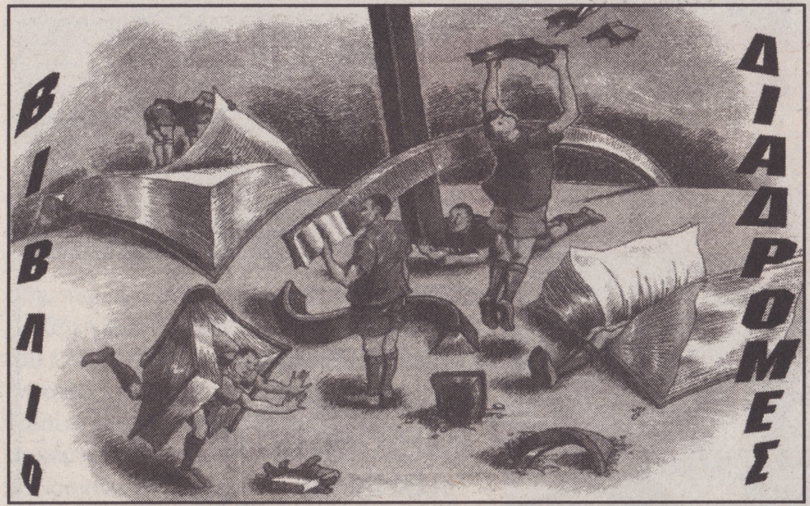
Στις 18 Ιουλίου 1936, η φασιστική εξέγερση στην Βαρκελώνη νικήθηκε, αλλά ο εμφύλιος πόλεμος δεν απετράπη. Στις 27 Αυγούστου 1936, ο Sabaté και ο αδελφός του José προσχώρησαν σε κλιμάκιο της CNT-FAI, τους «Νέους Αετούς», που πολέμησε στο μέτωπο της Αραγωνίας. Όταν τελείωσε ο πόλεμος βρισκόταν στην 26η μεραρχία, που έφερε το όνομα του Ντουρρούτι. Με τα υπολείμματά της διέσχισε τα γαλλικά σύνορα, όπου βρέθηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης στη Vernet. Στην συνέχεια αγωνίστηκε στη γαλλική αντίσταση κατά των Ναζί. Το 1945, ο Sabaté έδωσε συνέχεια στον αγώνα του ενάντια στο φασιστικό καθεστώς και στις 20 Αυγούστου 1945 επέτυχε την απελευθέρωση δύο φυλακισμένων συντρόφων. Η ομάδα του συνέχισε να χτυπά το καθεστώς του Φράνκο και τους υποστηρικτές του, ενώ με ληστείες εταιρειών και τραπεζών χρηματοδοτούνταν η οργανωμένη αντίσταση. Στις 2 Μαρτίου 1949, σκότωσαν δύο επικεφαλής της φασιστικής Φάλαγγας.

Αυτή η πάλη ενάντια στην τυραννία κράτησε δεκαπέντε χρόνια. Ο «El Quico» χαρακτηρίσθηκε ως ο υπ' αριθμόν 1 δημόσιος κίνδυνος και ήταν ένας διαρκής εφιάλτης για τις αρχές. Ενώ πολλοί από τους συντρόφους του, συνελήφθησαν ή σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια των ετών –συμπεριλαμβανομένων του αδελφού του José το 1949 και του έτερου αδελφού του Manuel το 1950– ο Sabaté κατόρθωνε να γλιστρά μέσα από τους διάφορους κλοιούς και τις παγίδες που έστηνε η Γκουάρντια Θιβίλ, έως και τον Ιανουάριο του 1960.

Στις 30 Δεκεμβρίου 1959 διέσχισε τα σύνορα Γαλλίας-Ισπανίας για τελευταία φορά και στις 5 Ιανουαρίου 1960 σκοτώθηκε σε San Celoni από την Somaten (Καταλανική Εθνοφυλακή) και την Γκουάρντια Θιβίλ. Ήταν 45 ετών.

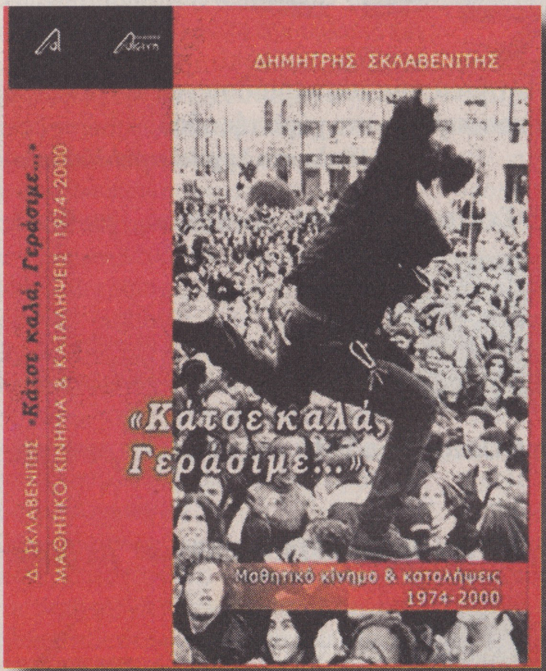
Τέσσερις από τους συντρόφους του, οι οποίοι τον συνόδευσαν σε αυτή την επιχείρηση σκοτώθηκαν, προηγουμένως, κατά τον εγκλωβισμό της ομάδας σε ένα αγρόκτημα. Πρόκειται για τους Antonio Guitart, 29 ετών, Rogelio Madrigal, 27 ετών, Francisco Conesa Alcaraz, 39 ετών και τον Martin Ruiz Montoya, 20 ετών.

Η. Α.

«ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ, ΓΕΡΑΣΙΜΕ...»

ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ 1974-2000

«ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ, ΓΕΡΑΣΙΜΕ...»
ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ - 1974-2000

Δημήτρης Σκλαβενίτης / Εκδόσεις Ασίνη / Αθήνα 2016

Ο συγγραφέας στην *Εισαγωγή* του εν λόγω ιδιαίτερα αξιόλογου πονήματος, που καλύπτει μια σημαντική περίοδο 26 ετών, εξηγεί τους λόγους που τον παρακίνησαν στην εν λόγω μελέτη και συγγραφή:

εκσυγχρονιστικά μέτρα όπως η καθιέρωση του μονοτονικού, η τροποποίηση του κανονισμού των μαθητικών κοινοτήτων, η κατάργηση της ποδιάς, το πενθήμερο σχολείο, που έρχονται να συναντήσουν μέτρα όπως η ψήφος στα 18 και η επιβολή της δημοτικής εν γένει στο λεγόμενο δημόσιο βίο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται ο αντίκτυπος της «αλλαγής» στα σχολεία, αλλά και οι καταλήψεις στα πολυκλαδικά τον Δεκέμβρη του 1986, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των γεγονότων που συντελούν σύμφωνα με τον συγγραφέα στην «κρίση» της περιόδου 1988-1990.

Το Μέρος Β΄ πραγματεύεται τις μαθητικές κινητοποιήσεις της περιόδου 1990-1991 όταν αναλαμβάνει πλέον την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων η ΝΔ, λαμβάνοντας την σκυτάλη από την κυβέρνηση Τζανετάκη (ΝΔ-ενιαίος ΣΥΝ με την συμμετοχή του ΚΚΕ) και την Οικουμενική (ΝΔ, ενιαίος ΣΥΝ, Πασοκ).

Εδώ αναζητούνται οι αιτίες της έκρηξης του φαινομένου των καταλήψεων και της κλιμάκωσης των συγκρούσεων με αναφορές στα προεδρικά διατάγματα του Κοντογιαννόπουλου.

Ο συγγραφέας κάνει ευρεία χρήση αρχειακών γραπτών, αλλά και προφορικών μαρτυριών μαθητών της περιόδου επιχειρώντας με ιδιαίτερη εντιμότητα να αποτυπώσει σημαντικά ίχνη της συλλογικής μνήμης όσον αφορά το ζήτημα με το οποίο καταπιάνεται, για να φθάσει στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αυτού του Μέρους στα γεγονότα της Πάτρας με την δολοφονία του καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα, που πυροδότησαν μια σχεδόν δεκαετή συγκρουσιακή κατάσταση στους μαθητικούς χώρους, πληθωρική σε γεγονότα, σε καταλήψεις, σε συγκεντρώσεις χιλιάδων νεολαίων, που απομακρύνθηκαν από τις επίσημες ή ανεπίσημες κομματικές γραμμές.

ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΑΛΟΓΟ Μ΄ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ, ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΕΛΛΙΑ!!

Θα ρίξω τα μαλλιά μου πίσω
θα φορέσω το πρόσωπο ανάποδα
και θα βγω στους δρόμους και τις πλατείες.

Θάρθουν οι «ειδικοί αστυνομικοί»
να μου σπάσουν τα πλευρά
γιατί **βάζω οργή και φωτιά στα παιδιά.**

Θάρθουν οι φωτισμένοι
να μου αλλάξουν τα φώτα
γιατί είμαι πιο φωτισμένος απ΄ αυτούς.

Θάρθουν να μου πουν πως κέρδισα
κι όμως ξέρω πως μου λένε γέμματα.

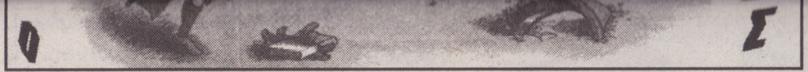
Αλλά ο αγώνας ενάντια στη χειραγώγηση,
την αλλοτρίωση και την κρατική «γνώση»,
πρέπει να γίνει.
Όλοι ξέρουμε πόσο δύσκολος,
αλλά και πόσο απαραίτητος είναι...!

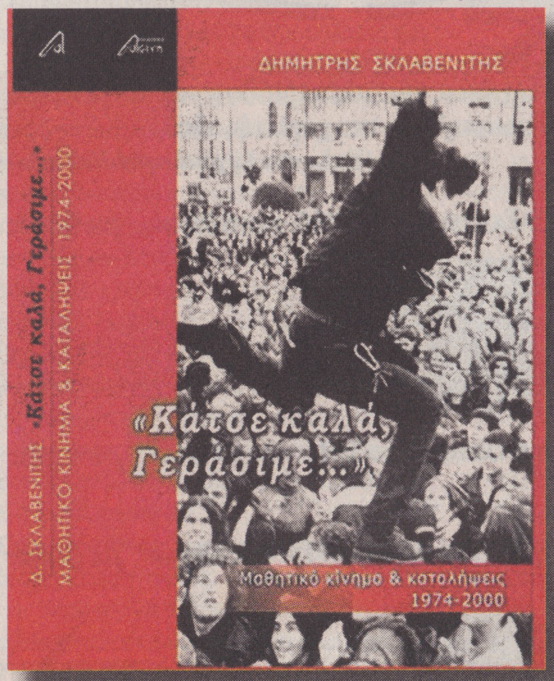
Συσπείρωση Αναρχικών
ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
(Μ.Α.ΠΑ)

Αφίσα που κυκλοφόρησε το 1990.

δεν προκύπτει από τις μαρτυρίες των μαθητών –ανεξάρτητα από την ιδεολογική ή κομματική τους ταυτότητα–, ούτε όμως και από την μαζικότητα και την ένταση των συγκρούσεων» (σελ. 383-384).

Το Μέρος Γ΄ παρακολουθεί την εξέλιξη των μαθητικών κινητοποιήσεων την δεκαετία του 1990, που κατέληξαν στις πολυπληθείς καταλήψεις του 1998-1999. Εδώ το πρώτο

«ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ, ΓΕΡΑΣΙΜΕ…»
ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ - 1974-2000

Δημήτρης Σκλαβενίτης / Εκδόσεις Ασίνη / Αθήνα 2016

Ο συγγραφέας στην *Εισαγωγή* του εν λόγω ιδιαίτερα αξιόλογου πονήματος, που καλύπτει μια σημαντική περίοδο 26 ετών, εξηγεί τους λόγους που τον παρακίνησαν στην εν λόγω μελέτη και συγγραφή:

«*Η ισχνή καταγραφή και ανάλυση των μαθητικών δράσεων στην Ελλάδα μεταπολιτευτικά λειτούργησε παρακινητικά στην απόφαση μου να καταπιαστώ με τη συλλογική δράση των μαθητών από τις πρώτες κιόλας μέρες μετά την πτώση της χούντας μέχρι το τέλος του 20ου αιώνα, εστιάζοντας κυρίως στην σύνδεσή τους με τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις της περιόδου. Ενδεικτικά αναφέρω ότι κατά την διερεύνηση της ελληνικής βιβλιογραφίας εντοπίστηκαν μόνο τρεις εργασίες σχετικά με τις μαθητικές κινητοποιήσεις-καταλήψεις, που δημοσιεύτηκαν με αφορμή και τα γεγονότα της περιόδου 1990-1991 (οι δύο πρώτες) και 199801999 (η τρίτη) στα σχολεία […] Κοινό στοιχείο και των τριών παραπάνω μελετών είναι η προσέγγιση του φαινομένου των σχολικών καταλήψεων από την νομική του πλευρά και η εξακρίβωση των λόγων της νομιμοποίησής του σε κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο*».

Ο Δημήτρης Σκλαβενίτης, επίσης, στην *Εισαγωγή* παρουσι-

νοτήτων, η κατάργηση της ποδιάς, το πενθήμερο σχολείο, που έρχονται να συναντήσουν μέτρα όπως η ψήφος στα 18 και η επιβολή της δημοτικής εν γένει στο λεγόμενο δημόσιο βίο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται ο αντίκτυπος της «αλλαγής» στα σχολεία, αλλά και οι καταλήψεις στα πολυκλαδικά τον Δεκέμβρη του 1986, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των γεγονότων που συντελούν σύμφωνα με τον συγγραφέα στην «κρίση» της περιόδου 1988-1990.

Το Μέρος Β΄ πραγματεύεται τις μαθητικές κινητοποιήσεις της περιόδου 1990-1991 όταν αναλαμβάνει πλέον την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων η ΝΔ, λαμβάνοντας την σκυτάλη από την κυβέρνηση Τζανετάκη (ΝΔ-ενιαίος ΣΥΝ με την συμμετοχή του ΚΚΕ) και την Οικουμενική (ΝΔ, ενιαίος ΣΥΝ, Πασοκ).

Εδώ αναζητούνται οι αιτίες της έκρηξης του φαινομένου των καταλήψεων και της κλιμάκωσης των συγκρούσεων με αναφορές στα προεδρικά διατάγματα του Κοντογιαννόπουλου.

Ο συγγραφέας κάνει ευρεία χρήση αρχειακών γραπτών, αλλά και προφορικών μαρτυριών μαθητών της περιόδου επιχειρώντας με ιδιαίτερη εντιμότητα να αποτυπώσει σημαντικά ίχνη της συλλογικής μνήμης όσον αφορά το ζήτημα με το οποίο καταπιάνεται, για να φθάσει στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αυτού του Μέρους στα γεγονότα της Πάτρας με την δολοφονία του καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα, που πυροδότησαν μια σχεδόν δεκαετή συγκρουσιακή κατάσταση στους μαθητικούς χώρους, πληθωρική σε γεγονότα, σε καταλήψεις, σε συγκεντρώσεις χιλιάδων νεολαίων, που απομακρύνθηκαν από τις επίσημες ή ανεπίσημες κομματικές γραμμές.

Παραθέτουμε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα:
«*Άλλωστε, στις οδομαχίες μεταξύ «αναρχικών»-«προβοκατόρων και δυνάμεων των ΜΑΤ απέδιδαν τις καταστροφές στο κέντρο της Αθήνας και οι περισσότερες εφημερίδες με εξαίρεση την Καθημερινή, η οποία ανέφερε ότι και πολλά άλλα άτομα –μεταξύ των οποίων και μαθητές– συγκρούστηκαν με τα ΜΑΤ. Ειδικά το δημοσίευμα της Ελευθεροτυπίας που έκανε λόγο για «200 ταραξίες» προκάλεσε την «απορία» των μαθητών, δεδομένου ότι η γραμμή της εφημερίδας ήταν εξ αρχής φιλικά διακείμενη στο μαθητικό κίνημα. Πιθανότατα η εφημερίδα, που παραδοσιακά τοποθετούνταν στον χώρο της κεντροαριστεράς, ήθελε με αυτόν τον τρόπο να μην αμαυρώσει την καλή εικόνα του μαθητικού κινήματος, που είχε φιλοτεχνήσει και η ίδια μέσω των ρεπορτάζ και των άρθρων της. «Αυτό που έγραψε η Ελευθεροτυπία για 200 αναρχικούς που κάψανε την Αθήνα ήταν μεγάλο ψέμα. Μιλάμε για χιλιάδες λαό. Ήρθε και άλλος κόσμος το απόγευμα… εργαζόμενοι. Στο Πολυτε-*

Αφίσα που κυκλοφόρησε το 1990.

δεν προκύπτει από τις μαρτυρίες των μαθητών –ανεξάρτητα από την ιδεολογική ή κομματική τους ταυτότητα– , ούτε όμως και από την μαζικότητα και την ένταση των συγκρούσεων» (σελ. 383-384).

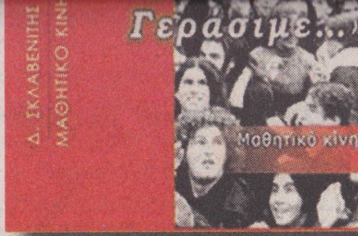
Το Μέρος Γ΄ παρακολουθεί την εξέλιξη των μαθητικών κινητοποιήσεων την δεκαετία του 1990, που κατέληξαν στις πολυπληθείς καταλήψεις του 1998-1999. Εδώ το πρώτο μέρος φθάνει έως το 1996, περίοδος στην οποία καταγράφεται η σταθεροποίηση των μαθητικών καταλήψεων σε ετήσια βάση, οι κινητοποιήσεις που κατά κανόνα συντελούνται στον χώρο της τεχνικής εκπαίδευσης με αφορμή την ίδρυση των ΙΕΚ, ενώ ερευνάται επίσης και η στάση των μαθητών στο «μακεδονικό» και κατά πόσο αυτή συγκλίνει ή παρεκκλίνει από τις αγωνιστικές δράσεις τους, αλλά και η συμμετοχή μαθητών στην κατάληψη του Πολυτεχνείου 1995, ενώ γίνεται αναφορά στην διόγκωση του αναρχικού χώρου εκείνην την περίοδο με την συνεχή δημιουργία και ενίσχυση αναρχικών ομάδων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται κυρίως οι σφοδρές κινητοποιήσεις της περιόδου 1998-1999 ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Γεράσιμου Αρσένη, ο ανασταλτικός ρόλος της ΚΝΕ και η πολυεπίπεδη εχθρικότητά της απέναντι στις καταλήψεις σε μια περίοδο που οι διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων επιβάλλονται με έμβλημα τον «εκσυγχρονισμό» με «όραμα» την είσοδο

πρέπει να γίνει.
Όλοι ξέρουμε πόσο δύσκολος,
αλλά και πόσο απαραίτητος είναι...!

Συσπείρωση Αναρχικών
ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
(Μ.Α.ΠΑ)

Αφίσα που κυκλοφόρησε το 1990.

«ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ, ΓΕΡΑΣΙΜΕ...»
ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ - 1974-2000

Δημήτρης Σκλαβενίτης / Εκδόσεις Ασίνη / Αθήνα 2016

Ο συγγραφέας στην *Εισαγωγή* του εν λόγω ιδιαίτερα αξιόλογου πονήματος, που καλύπτει μια σημαντική περίοδο 26 ετών, εξηγεί τους λόγους που τον παρακίνησαν στην εν λόγω μελέτη και συγγραφή:

«Η ισχνή καταγραφή και ανάλυση των μαθητικών δράσεων στην Ελλάδα μεταπολιτευτικά λειτούργησε παρακινητικά στην απόφαση μου να καταπιαστώ με τη συλλογική δράση των μαθητών από τις πρώτες κιόλας μέρες μετά την πτώση της χούντας μέχρι το τέλος του 20ου αιώνα, εστιάζοντας κυρίως στην σύνδεσή τους με τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις της περιόδου. Ενδεικτικά αναφέρω ότι κατά την διερεύνηση της ελληνικής βιβλιογραφίας εντοπίστηκαν μόνο τρεις εργασίες σχετικά με τις μαθητικές κινητοποιήσεις-καταλήψεις, που δημοσιεύτηκαν με αφορμή και τα γεγονότα της περιόδου 1990-1991 (οι δύο πρώτες) και 199801999 (η τρίτη) στα σχολεία [...] Κοινό στοιχείο και των τριών παραπάνω μελετών είναι η προσέγγιση του φαινομένου των σχολικών καταλήψεων από την νομική του πλευρά και η εξακρίβωση των λόγων της νομιμοποίησής του σε κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο».

Ο Δημήτρης Σκλαβενίτης, επίσης, στην *Εισαγωγή* παρουσιάζει το βιβλίο που *«διαρθρώνεται σε τρία μέρη που ανταποκρίνονται σε τρεις διαδοχικές χρονικές περιόδους, κατά την διάρκεια των οποίων αποτυπώνεται η εξέλιξη των μαθητικών κινητοποιήσεων στη Μεταπολίτευση».*

Στο Μέρος Α΄ ερευνώνται σε τρία επιμέρους κεφάλαια οι μαθητικές κινητοποιήσεις της περιόδου 1974-1990, το πρώτο εκ των οποίων ασχολείται με την αναβίωση των μαθητικών κοινοτήτων, αλλά και την ίδρυση μαθητικών κομματικών παρατάξεων την περίοδο 1974-1981, την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1876, την «αλλαγή» που φέρνει το Πασοκ το 1981 και στο χώρο της εκπαίδευσης με την Οικουμενική (ΝΔ, ενιαίος ΣΥΝ, Πασοκ).

Εδώ αναζητούνται οι αιτίες της έκρηξης του φαινομένου των καταλήψεων και της κλιμάκωσης των συγκρούσεων με αναφορές στα προεδρικά διατάγματα του Κοντογιαννόπουλου.

Ο συγγραφέας κάνει ευρεία χρήση αρχειακών γραπτών, αλλά και προφορικών μαρτυριών μαθητών της περιόδου επιχειρώντας με ιδιαίτερη εντιμότητα να αποτυπώσει σημαντικά ίχνη της συλλογικής μνήμης όσον αφορά το ζήτημα με το οποίο καταπιάνεται, για να φθάσει στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο αυτού του Μέρους στα γεγονότα της Πάτρας με την δολοφονία του καθηγητή Νίκου Τεμπονέρα, που πυροδότησαν μια σχεδόν δεκαετή συγκρουσιακή κατάσταση στους μαθητικούς χώρους, πληθωρική σε γεγονότα, σε καταλήψεις, σε συγκεντρώσεις χιλιάδων νεολαίων, που απομακρύνθηκαν από τις επίσημες ή ανεπίσημες κομματικές γραμμές.

Παραθέτουμε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα:
«Άλλωστε, στις οδομαχίες μεταξύ «αναρχικών»-«προβοκατόρων και δυνάμεων των ΜΑΤ απέδιδαν τις καταστροφές στο κέντρο της Αθήνας και οι περισσότερες εφημερίδες με εξαίρεση την Καθημερινή, η οποία ανέφερε ότι και πολλά άλλα άτομα –μεταξύ των οποίων και μαθητές– συγκρούστηκαν με τα ΜΑΤ. Ειδικά το δημοσίευμα της Ελευθεροτυπίας που έκανε λόγο για «200 ταραξίες» προκάλεσε την «απορία» των μαθητών, δεδομένου ότι η γραμμή της εφημερίδας ήταν εξ αρχής φιλικά διακείμενη στο μαθητικό κίνημα. Πιθανότατα η εφημερίδα, που παραδοσιακά τοποθετούνταν στον χώρο της κεντροαριστεράς, ήθελε με αυτόν τον τρόπο να μην αμαυρώσει την καλή εικόνα του μαθητικού κινήματος, που είχε φιλοτεχνήσει και η ίδια μέσω των ρεπορτάζ και των άρθρων της. «Αυτό που έγραψε η Ελευθεροτυπία για 200 αναρχικούς που κάψανε την Αθήνα ήταν μεγάλο ψέμα. Μιλάμε για χιλιάδες λαό. Ήρθε και άλλος κόσμος το απόγευμα... εργαζόμενοι. Στο Πολυτεχνείο είμασταν τουλάχιστον 3-4 χιλιάδες. Πάντως, υπήρχαν και αναρχικοί, αφού ήταν αρκετοί και αναρχικοί μαθητές», διευκρινίζει ο Δ. Κουσουρής. *Η άνευ προηγουμένου έκταση των επεισοδίων που άφησαν πίσω τους τέσσερις νεκρούς και σημαντικές καταστροφές στο κέντρο της πρωτεύουσας, δεν μπορούσε να ήταν έργο (και) των μαθητών για το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, ακόμα και των προοδευτικών κομματιών της, καθώς ιστορικά ήταν πρωτοφανές μαθητές να συγκρούονται σε τέτοιο βαθμό με την αστυνομία. Εξ άλλου, οι κατηγορίες για περιορισμένους «αναρχικούς-ταραξίες» ή «προβοκάτορες» που προκάλεσαν τα επεισόδια δεν προκύπτει από τις μαρτυρίες των μαθητών –ανεξάρτητα από την ιδεολογική ή κομματική τους ταυτότητα–, ούτε όμως και από την μαζικότητα και την ένταση των συγκρούσεων»* (σελ. 383-384).

Το Μέρος Γ΄ παρακολουθεί την εξέλιξη των μαθητικών κινητοποιήσεων την δεκαετία του 1990, που κατέληξαν στις πολυπληθείς καταλήψεις του 1998-1999. Εδώ το πρώτο μέρος φθάνει έως το 1996, περίοδος στην οποία καταγράφεται η σταθεροποίηση των μαθητικών καταλήψεων σε ετήσια βάση, οι κινητοποιήσεις που κατά κανόνα συντελούνται στον χώρο της τεχνικής εκπαίδευσης με αφορμή την ίδρυση των ΙΕΚ, ενώ ερευνάται επίσης και η στάση των μαθητών στο «μακεδονικό» και κατά πόσο αυτή συγκλίνει ή παρεκκλίνει από τις αγωνιστικές δράσεις τους, αλλά και η συμμετοχή μαθητών στην κατάληψη του Πολυτεχνείου 1995, ενώ γίνεται αναφορά στην διόγκωση του αναρχικού χώρου εκείνην την περίοδο με την συνεχή δημιουργία και ενίσχυση αναρχικών ομάδων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται κυρίως οι σφοδρές κινητοποιήσεις της περιόδου 1998-1999 ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Γεράσιμου Αρσένη, ο ανασταλτικός ρόλος της ΚΝΕ και η πολυεπίπεδη εχθρικότητά της απέναντι στις καταλήψεις σε μια περίοδο που οι διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων επιβάλλονται με έμβλημα τον "εκσυγχρονισμό" με «όραμα» την είσοδο στην ΟΝΕ, ο διαγωνισμός του ΑΣΕΠ, η στάση των κομμάτων απέναντι στις μαθητικές κινητοποιήσεις και τελικά η ανακήρυξη των καταλήψεων ως ιδιώνυμου, όταν το υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 3 Δεκεμβρίου 1999 την έκδοση πράξης νομοθετικού περιεχομένου, με την οποία καλούσε τους εισαγγελείς να παρεμβαίνουν αυτεπαγγέλτως στα υπό κατάληψη σχολεία, ενώ προέβλεπε τουλάχιστον εξάμηνη φυλάκιση «όσων παρεμπόδιζαν την είσοδο ή παρανόμως παρέμεναν στους χώρους λειτουργίας τους».

Συσπείρωση Αναρχικών

Η τραγωδία είναι πιο χυδαία από τη φαρσοκωμωδία

Αναρχία vs Εξουσία. Δύο έννοιες εκ διαμέτρου αντίθετες και εχθρικές

Λέγοντας εξουσία δεν εννοούμε την οργανωμένη κρατική εξουσία αποκλειστικά. Αναφερόμαστε σε οποιαδήποτε μορφή εξουσίας υπάρχει γύρω μας, μέσα μας, οποιαδήποτε μορφή εξουσίας αγωνιά και καραδοκεί να μπολιάσει τους ανθρώπους, να επηρεάσει την μεταξύ τους σχέση· στην εξουσία που θα παρουσιαστεί ή παρουσιάζεται ήδη με το πρόσωπο της «απελευθερωτικής» ιδέας, ακόμα και στους πιο ανατρεπτικούς χώρους, εγκαθιδρύοντας τους δικούς της νόμους, τους δικούς της κανόνες, τη δική της ηθική. Μια εξουσία «από τα κάτω» που όσο και αν θέλει να κρυφτεί ή να παρουσιάζεται με διαφορετικό ιδεολογικό προφίλ, αναλόγως συγκυριών, μένει γυμνή σύντομα, αφού οι προθέσεις της και οι σκοποί της δεν μπορούν να παραμείνουν στην αφάνεια.

Η ίδια η ιστορία έχει αποδείξει πως οι, ευκαιριακές ή μη, συμμαχίες με εξουσιαστικά μπλοκ από πλευράς αναρχικών, οδηγούν αργά ή γρήγορα σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα όσον αφορά το ζήτημα της απελευθερωτικής διεργασίας. Η ιστορία η ίδια μάς διδάσκει, επίσης, πως στη σκακιέρα της εξουσίας, εφ' όσον κάποιος θελήσει να συμμετέχει ενεργά (ανεξαρτήτως πολιτικής άποψης), είναι αναγκασμένος να οδηγηθεί στο ψέμα, στη ραδιουργία, στη λυκοφιλία και στις ανίερες συμμαχίες αναλόγως συνθηκών και εξουσιαστικών συμφερόντων. Τα θύματα μιας τέτοιας κατάστασης φυσικά δεν είναι οι ηγεμονικές ομάδες και οι «αρχηγοί» κάθε είδους, μιας και το εξουσιαστικό πλέγμα διαμορφώνεται πάντα προς όφελος της εξουσίας και όχι των εξουσιαζόμενων. Τα θύματα είναι σίγουρα οι εύπιστοι και οι πειθήνιοι στρατιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, πολλά μπορεί να γραφτούν και άλλα τόσα να αναλυθούν. Θα εστιάσουμε, όμως, αποκλειστικά στο ζήτημα της αλλοίωσης της αναρχικής ιδέας και στην πρόσμιξή της με χαρακτηριστικά ξένα και εχθρικά ως προς αυτήν.

Τα τελευταία χρόνια με αφορμή την

ασχολούνται με το ζήτημα της αναρχίας, όταν εχθρικές ιδεολογίες και θεωρήσεις που στο παρελθόν ούτε για αστείο δεν αναμιγνύονταν με την αναρχία και τους αναρχικούς να κτυπούν την πόρτα μας και μάλιστα κατάμουτρα. Εν μέσω αυτών, έχουμε την προώθηση ενός φτηνού εργατισμού με προλεταριακές καραμούζες, αντιφασισμού και εμφυλιακών νοσταλγιών, έναν, δηλαδή, πρωτοφανή ιδεολογικό αχταρμά. Σε καμμία περίπτωση δεν βλέπουμε καταγραφή αναρχικών αντιλήψεων ούτε αναλύσεις από αναρχική σκοπιά.

Σε δεύτερο επίπεδο τα πράγματα γίνονται ακόμα χειρότερα απ' την ώρα και τη στιγμή που επιχειρείται, έστω και άθελα θέλουμε να πιστεύουμε από ορισμένους, ηθελημένα σίγουρα από άλλους, η ταύτιση κομματιού του κομμουνιστικού κινήματος με τους αναρχικούς. Συνθήματα για το Ε.Α.Μ-Ε.Λ.Α.Σ και τα κατορθώματά τους σε πορείες αναρχικών (sic!), πορεία επετείου του Πολυτεχνείου 2011 (ΟΤΑΝ Ο ΛΑΟΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΑΣ ΔΙΑΛΕΓΕΙ ή ΤΙΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ή ΤΑ ΟΠΛΑ) αντιγράφοντας πανώ του ΕΑΜ του Δεκέμβρη του 1944, αναφορές στον Άρη Βελουχιώτη, θαυμασμό στους εκδοροσφαγείς της Ο.Π.Λ.Α. και την πρακτική τους, παλιομοδίτικου τύπου προκηρύξεις κομμουνιστικής χροιάς, έντυπα με κομμουνιστικό περιεχόμενο και οικονομικές αναλύσεις. Εύλογα διερωτάται κάποιος, τί σχέση έχουν όλα αυτά με την αναρχία και τους αναρχικούς; Δεν χρειάζεται να απαντήσουμε στο αυτονόητο. Οφείλουμε, όμως, να εμβαθύνουμε στο τί συμβαίνει.

Το ψηφιδωτό της εξουσίας δεν αφορά μόνο την οργανωμένη κρατική εξουσία. Αφορά και αυτή την «αόρατη» εξουσία «από τα κάτω», όπως προαναφέρθηκε, που ανταγωνίζεται την υπάρχουσα, κινείται σε παράλληλους δρόμους ενίοτε (μιας και εντοπίζουμε ταύτιση απόψεων) μεταλλάσσεται σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Στα πλαίσια αυτής, οι πανίδες και τα απο-

σότερο στο «αντιστασιακό» συναίσθημα, με την προσπάθεια κατασκευής ενός κακέκτυπου του εαμικού κινήματος, που της ταιριάζει γάντι σε τέτοιες λογικές, ενώ παράλληλα στοχεύει στην εμπέδωση κλίματος τρομοκρατίας προς όσους τολμήσουν να διαφωνήσουν ανοιχτά ή να δράσουν διαφορετικά. Δεν είναι αποκυήματα επιστημονικής φαντασίας τα παραπάνω. Δυστυχώς έχουν εφαρμοστεί στο παρελθόν με αίμα και πόνο χιλιάδων ανθρώπων. Παρ' όλ' αυτά, κάποιοι λόγω άγνοιας και κάποιοι άλλοι λόγω συνειδητής επιλογής στηρίζουν τέτοιες αντιαναρχικές λογικές.

Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως κάτω από τη σημαία του λεγόμενου κινήματος συστρατεύονται άνθρωποι με εντελώς διαφορετικούς πολιτικούς προσανατολισμούς που πρακτικά αλλά και λογικά δεν θα βρίσκονταν ποτέ σε κοινή πορεία αγώνα. Θα πει κάποιος πως λόγω του αντιφασιστικού αγώνα και της εποχής που διανύουμε, γίνεται ό,τι γίνεται. Σίγουρα, μόνο που ο εχθρός του εχθρού μου δεν είναι απαραίτητα και φίλος μου. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, από τα δεκάδες, είναι οι έλεγχοι σακκιδίων στα Εξάρχεια, από τις γνωστές πολιτοφυλακές, με πρόφαση την ύπαρξη ναρκωτικών ουσιών ακόμα και σε ανθρώπους που ήταν γνωστό στους πολιτοφύλακες ότι δεν έχουν καμία σχέση με αυτά.

Ακόμα, οφείλουμε να επισημάνουμε πως σκόπιμα κινούνται σε ένα θολό ιδεολογικά τοπίο, επειδή η απουσία σαφούς υπόβαθρου ιδεών διευκολύνει την επιβο-

μερίδα ανθρώπων που πρόσκεινται στον αναρχικό χώρο υπήρξαν και υπάρχουν ενίοτε. Θεωρούμε αδικαιολόγητη, όμως, την πολεμική που ασκείται στην αναρχία, την προσπάθεια διαστρέβλωσής της και την προσπάθεια ενταφιασμού των αναρχικών ιδεών. Είναι παράλογο να θες να πολεμήσεις μια αντικοινωνική συμπεριφορά, η οποία ενδέχεται να δικαιολογείται λόγω ηλικίας ή αυθορμητισμού, με σταλινικές μεθόδους. Τέλος, αν μια αντικοινωνική συμπεριφορά ταυτίζεται με ένα ιδεώδες, τότε ή έχουμε να κάνουμε με ρηχή ανάλυση μιας πραγματικότητας ή μια συντονισμένη προσπάθεια αφανισμού του.

Ο δρόμος προς την εξουσία είναι δελεαστικός μιας και οι υποσχέσεις, οι ανταλ-

της «απελευθερωτικής» ιδέας, ακόμα και στους πιο ανατρεπτικούς χώρους, εγκαθιδρύοντας τους δικούς της νόμους, τους δικούς της κανόνες, τη δική της ηθική. Μια εξουσία «από τα κάτω» που όσο και αν θέλει να κρυφτεί ή να παρουσιάζεται με διαφορετικό ιδεολογικό προφίλ, αναλόγως συγκυριών, μένει γυμνή σύντομα, αφού οι προθέσεις της και οι σκοποί της δεν μπορούν να παραμείνουν στην αφάνεια.

Η ίδια η ιστορία έχει αποδείξει πως οι, ευκαιριακές ή μη, συμμαχίες με εξουσιαστικά μπλοκ από πλευράς αναρχικών, οδηγούν αργά ή γρήγορα σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα όσον αφορά το ζήτημα της απελευθερωτικής διεργασίας. Η ιστορία η ίδια μάς διδάσκει, επίσης, πως στη σκακιέρα της εξουσίας, εφ' όσον κάποιος θελήσει να συμμετέχει ενεργά (ανεξαρτήτως πολιτικής άποψης), είναι αναγκασμένος να οδηγηθεί στο ψέμα, στη ραδιουργία, στη λυκοφιλία και στις ανίερες συμμαχίες αναλόγως συνθηκών και εξουσιαστικών συμφερόντων. Τα θύματα μιας τέτοιας κατάστασης φυσικά δεν είναι οι ηγεμονικές ομάδες και οι «αρχηγοί» κάθε είδους, μιας και το εξουσιαστικό πλέγμα διαμορφώνεται πάντα προς όφελος της εξουσίας και όχι των εξουσιαζόμενων. Τα θύματα είναι σίγουρα οι εύπιστοι και οι πειθήνιοι στρατιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, πολλά μπορεί να γραφτούν και άλλα τόσα να αναλυθούν. Θα εστιάσουμε, όμως, αποκλειστικά στο ζήτημα της αλλοίωσης της αναρχικής ιδέας και στην πρόσμιξή της με χαρακτηριστικά ξένα και εχθρικά ως προς αυτήν.

Τα τελευταία χρόνια με αφορμή την οικονομική αφαίμαξη των ανθρώπων του ελλαδικού χώρου και τις ραγδαίες εξελίξεις στον κοινωνικό ιστό, υπήρξε μια κινητικότητα τόσο σε επίπεδο πορειών, συνελεύσεων, συγκρουσιακών διαδηλώσεων, όσο και σε έκδοση κειμένων του ευρύτερου αναρχικού/αντιεξουσιαστικού χώρου. Στα πλαίσια αυτής της κινητικότητας δεν άργησαν να εμφανισθούν οι πρώτες δημόσιες τοποθετήσεις και κείμενα από μεριάς αναρχικών/αντιεξουσιαστών, τα οποία φλέρταραν επικίνδυνα με τη μαρξιστική-λενινιστική ιδεολογία. Σε πρώτο επίπεδο, το να εκθέτει κάποιος τις απόψεις του δημόσια, φυσικά και δεν μας ενοχλεί. Γεννάται, όμως, το μεγάλο ερώτημα, κατά πόσο είναι κοντά στην πρωτοφανή ιδεολογικό αχταρμά. Σε καμία περίπτωση δεν βλέπουμε καταγραφή αναρχικών αντιλήψεων ούτε αναλύσεις από αναρχική σκοπιά.

Σε δεύτερο επίπεδο τα πράγματα γίνονται ακόμα χειρότερα απ' την ώρα και τη στιγμή που επιχειρείται, έστω και άθελα θέλουμε να πιστεύουμε από ορισμένους, ηθελημένα σίγουρα από άλλους, η ταύτιση του κομματιού του κομμουνιστικού κινήματος με τους αναρχικούς. Συνθήματα για το Ε.Α.Μ-Ε.Λ.Α.Σ και τα κατορθώματά τους σε πορείες αναρχικών (sic!), πορεία επετείου του Πολυτεχνείου 2011 (ΟΤΑΝ Ο ΛΑΟΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΔΥΝΟ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΑΣ ΔΙΑΛΕΓΕΙ ή ΤΙΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ή ΤΑ ΟΠΛΑ) αντιγράφοντας πανό του ΕΑΜ του Δεκέμβρη του 1944, αναφορές στον Άρη Βελουχιώτη, θαυμασμό στους εκδοροσφαγείς της Ο.Π.Λ.Α. και την πρακτική τους, παλιομοδίτικου τύπου προκηρύξεις κομμουνιστικής χροιάς, έντυπα με κομμουνιστικό περιεχόμενο και οικονομικές αναλύσεις. Εύλογα διερωτάται κάποιος, τί σχέση έχουν όλα αυτά με την αναρχία και τους αναρχικούς; Δεν χρειάζεται να απαντήσουμε στο αυτονόητο. Οφείλουμε, όμως, να εμβαθύνουμε στο τί συμβαίνει.

Το ψηφιδωτό της εξουσίας δεν αφορά μόνο την οργανωμένη κρατική εξουσία. Αφορά και αυτή την «αόρατη» εξουσία «από τα κάτω», όπως προαναφέρθηκε, που ανταγωνίζεται την υπάρχουσα, κινείται σε παράλληλους δρόμους ενίοτε (μιας και εντοπίζουμε ταύτιση απόψεων) μεταλλάσσεται σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Στα πλαίσια αυτής, οι παγίδες και τα αποτελέσματα που μπορούν να φέρουν, ακόμα δεν είναι πλήρως εμφανείς αν και τα πρώτα δείγματα είναι χαρακτηριστικά. Η ανάγκη ορισμένων να «αποδείξουν» πως το «κίνημα» πλέον είναι «ώριμο», πως η εποχή τού «ο καθένας κάνει ό,τι θέλει θα τελειώσει, είτε με το καλό είτε με το κακό» επειδή «έτσι επιτάσσουν οι καιροί και το κίνημα», η λογική τού όποιος δεν τάσσεται μαζί τους είναι «γραφικός» (στην καλύτερη), «μαύρος αναρχικός», «μηδενιστής», λούμπεν, περιθωριακός, αντιδραστικό στοιχείο (στη χειρότερη) και θα αντιμετωπίζεται ανάλογα, δείχνει πως η νέα εποχή έχει κάνει την εμφάνισή της. Οι στρατιωτικού τύπου επιχειρήσεις εντός Εξαρχείων, οι πολιτο-

σότερο στο «αντιστασιακό» συναίσθημα, με την προσπάθεια κατασκευής ενός κακέκτυπου του εαμικού κινήματος, που της ταιριάζει γάντι σε τέτοιες λογικές, ενώ παράλληλα στοχεύει στην εμπέδωση κλίματος τρομοκρατίας προς όσους τολμήσουν να διαφωνήσουν ανοιχτά ή να δράσουν διαφορετικά. Δεν είναι αποκυήματα επιστημονικής φαντασίας τα παραπάνω. Δυστυχώς έχουν εφαρμοστεί στο παρελθόν με αίμα και πόνο χιλιάδων ανθρώπων. Παρ' όλ' αυτά, κάποιοι λόγω άγνοιας και κάποιοι άλλοι λόγω συνειδητής επιλογής στηρίζουν τέτοιες αντιαναρχικές λογικές.

Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως κάτω από τη σημαία του λεγόμενου κινήματος συστρατεύονται άνθρωποι με εντελώς διαφορετικούς πολιτικούς προσανατολισμούς που πρακτικά αλλά και λογικά δεν θα βρίσκονταν ποτέ σε κοινή πορεία αγώνα. Θα πει κάποιος πως λόγω του αντιφασιστικού αγώνα και της εποχής που διανύουμε, γίνεται ό,τι γίνεται. Σίγουρα, μόνο που ο εχθρός του εχθρού μου δεν είναι απαραίτητα και φίλος μου. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, από τα δεκάδες, είναι οι έλεγχοι σακκιδίων στα Εξάρχεια, από τις γνωστές πολιτοφυλακές, με πρόφαση την ύπαρξη ναρκωτικών ουσιών ακόμα και σε ανθρώπους που ήταν γνωστό στους πολιτοφύλακες ότι δεν έχουν καμία σχέση με αυτά.

Ακόμα, οφείλουμε να επισημάνουμε πως σκόπιμα κινούνται σε ένα θολό ιδεολογικά τοπίο, επειδή η απουσία σαφούς υπόβαθρου ιδεών διευκολύνει την επιβολή μέσω πρακτικών, οι οποίες μπορούν να ερμηνευθούν κατά το δοκούν. Οι αναρχικοί, όμως, δεν παζαρεύουν ούτε δέχονται εκπτώσεις για το τι είναι η αναρχία. Πολύ περισσότερο, δεν συνεργάζονται φανερά ή κρυφά με εχθρούς της ελευθερίας.

Οποιαδήποτε συμμαχία με κομμάτι της εξουσίας, εναντιώνεται στις θεμελιακές αρχές των αναρχικών. Αναρχικοί δεν θα μπορούσαν ούτε να συμμαχήσουν ούτε να συμπράξουν ακόμα και με αριστερό κομμάτι της εξουσίας. Για μιαν ακόμη φορά, φαίνεται πως είναι κινηματικά αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν τα εύκολα και διαθέσιμα χέρια «αναρχικών» και αναρχικών μέσω της γνωστής δεξαμενής των Εξαρχείων. Είναι

μερίδα ανθρώπων που πρόσκεινται στον αναρχικό χώρο υπήρξαν και υπάρχουν ενίοτε. Θεωρούμε αδικαιολόγητη, όμως, την πολεμική που ασκείται στην αναρχία, την προσπάθεια διαστρέβλωσής της και την προσπάθεια ενταφιασμού των αναρχικών ιδεών. Είναι παράλογο να θες να πολεμήσεις μια αντικοινωνική συμπεριφορά, η οποία ενδέχεται να δικαιολογείται λόγω ηλικίας ή αυθορμητισμού, με σταλινικές μεθόδους. Τέλος, αν μια αντικοινωνική συμπεριφορά ταυτίζεται με ένα ιδεώδες, τότε ή έχουμε να κάνουμε με ρηχή ανάλυση μιας πραγματικότητας ή μια συντονισμένη προσπάθεια αφανισμού του.

Ο δρόμος προς την εξουσία είναι δελεαστικός μιας και οι υποσχέσεις, οι ανταλλαγές, οι απολαβές είναι πλούσιες και δεδομένες. Ο δρόμος του αναρχικού αγώνα αντίθετα, είναι ένας δρόμος δύσβατος στον οποίο δίνεις ανιδιοτελώς χωρίς να παίρνεις. Αυτό που μας γεμίζει πραγματικά, όμως, είναι οι καθημερινές μάχες με την εξουσία και τα εμπόδιά της. Είναι η προσπάθεια να γκρεμίζουμε μέρα με τη μέρα **ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΣ** τα οχυρά της, κάνοντας ένα βήμα πιο κοντά προς την αναρχία. Η προώθηση και η καταγραφή των αναρχικών θεωρήσεων - πρακτικών, το αναρχικό ήθος, ο ανιδιοτελής και αδιάλλακτος αγώνας ενάντια στο κράτος και κάθε μορφή εξουσίας είναι το δικό μας «όπλο» απέναντι σ' αυτούς τους δύσκολους και πονηρούς καιρούς. Επιμέ-

κής άποψης), είναι αναγκασμένος να οδηγηθεί στο ψέμα, στη ραδιουργία, στη λυκοφιλία και στις ανίερες συμμαχίες αναλόγως συνθηκών και εξουσιαστικών συμφερόντων. Τα θύματα μιας τέτοιας κατάστασης φυσικά δεν είναι οι ηγεμονικές ομάδες και οι «αρχηγοί» κάθε είδους, μιας και το εξουσιαστικό πλέγμα διαμορφώνεται πάντα προς όφελος της εξουσίας και όχι των εξουσιαζόμενων. Τα θύματα είναι σίγουρα οι εύπιστοι και οι πειθήνιοι στρατιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, πολλά μπορεί να γραφτούν και άλλα τόσα να αναλυθούν. Θα εστιάσουμε, όμως, αποκλειστικά στο ζήτημα της αλλοίωσης της αναρχικής ιδέας και στην πρόσμιξή της με χαρακτηριστικά ξένα και εχθρικά ως προς αυτήν.

Τα τελευταία χρόνια με αφορμή την οικονομική αφαίμαξη των ανθρώπων του ελλαδικού χώρου και τις ραγδαίες εξελίξεις στον κοινωνικό ιστό, υπήρξε μια κινητικότητα τόσο σε επίπεδο πορειών, συνελεύσεων, συγκρουσιακών διαδηλώσεων, όσο και σε έκδοση κειμένων του ευρύτερου αναρχικού/αντιεξουσιαστικού χώρου. Στα πλαίσια αυτής της κινητικότητας δεν άργησαν να εμφανισθούν οι πρώτες δημόσιες τοποθετήσεις και κείμενα από μεριάς αναρχικών/αντιεξουσιαστών, τα οποία φλέρταραν επικίνδυνα με τη μαρξιστική-λενινιστική ιδεολογία. Σε πρώτο επίπεδο, το να εκθέτει κάποιος τις απόψεις του δημόσια, φυσικά και δεν μας ενοχλεί. Γεννάται, όμως, το μεγάλο ερώτημα, κατά πόσο είναι κοντά στην αναρχία και τους αναρχικούς τέτοιες θεωρήσεις, κατά πόσο εξυπηρετούν την απελευθερωτική προοπτική και κυρίως πού αποσκοπούν, όταν αυτές εκφράζονται από αναρχικούς/αντιεξουσιαστές.

Η διαμάχη αναρχικών και κομμουνιστών είναι ιστορικά καταγεγραμμένη, όπως ιστορικά καταγεγραμμένος είναι και ο σφαγιασμός των πρώτων από πλευράς κομμουνιστικών κρατών και όχι μόνο. Μα, θα έλεγε κανείς πως, τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Κι όμως η σύγχυση γίνεται ολοένα μεγαλύτερη, ειδικά σε όσους τώρα ξεκινούν να γείς της Ο.Π.Λ.Α. και την πρακτική τους, παλιομοδίτικου τύπου προκηρύξεις κομμουνιστικής χροιάς, έντυπα με κομμουνιστικό περιεχόμενο και οικονομικές αναλύσεις. Εύλογα διερωτάται κάποιος, τί σχέση έχουν όλα αυτά με την αναρχία και τους αναρχικούς; Δεν χρειάζεται να απαντήσουμε στο αυτονόητο. Οφείλουμε, όμως, να εμβαθύνουμε στο τί συμβαίνει.

Το ψηφιδωτό της εξουσίας δεν αφορά μόνο την οργανωμένη κρατική εξουσία. Αφορά και αυτή την «αόρατη» εξουσία «από τα κάτω», όπως προαναφέρθηκε, που ανταγωνίζεται την υπάρχουσα, κινείται σε παράλληλους δρόμους ενίοτε (μιας και εντοπίζουμε ταύτιση απόψεων) μεταλλάσσεται σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Στα πλαίσια αυτής, οι παγίδες και τα αποτελέσματα που μπορούν να φέρουν, ακόμα δεν είναι πλήρως εμφανείς αν και τα πρώτα δείγματα είναι χαρακτηριστικά. Η ανάγκη ορισμένων να «αποδείξουν» πως το «κίνημα» πλέον είναι «ώριμο», πως η εποχή τού «ο καθένας κάνει ό,τι θέλει θα τελειώσει, είτε με το καλό είτε με το κακό» επειδή «έτσι επιτάσσουν οι καιροί και το κίνημα», η λογική τού όποιος δεν τάσσεται μαζί τους είναι «γραφικός» (στην καλύτερη), «μαύρος αναρχικός», «μηδενιστής», λούμπεν, περιθωριακός, αντιδραστικό στοιχείο (στη χειρότερη) και θα αντιμετωπίζεται ανάλογα, δείχνει πως η νέα εποχή έχει κάνει την εμφάνισή της. Οι στρατιωτικού τύπου επιχειρήσεις εντός Εξαρχείων, οι πολιτοφυλακές, ο αυταρχικός τρόπος σκέψης και δράσης δεν θα μπορούσαν να στηριχτούν για κανένα λόγο πάνω στα αναρχικά ιδεώδη. Σε κάθε περίπτωση, τέτοιου είδους καταστάσεις, ακόμα κι αν εμφανίζονται σαν χαμαιλέοντες, αργά η γρήγορα καταρρέουν με πάταγο πνιγμένες στις αντιφάσεις τους. Άλλωστε, στρατιωτική επίδειξη ισχύος και πολιτική ασκεί η εξουσία και οι εξουσιαστές πάσης φύσεως. Όχι οι αναρχικοί.

Παρακολουθούμε την εμφάνιση ίσως της χειρότερης εκδοχής της εξουσίας. Με τον καιροσκοπισμό να «χτυπάει» περισ- φορετικούς πολιτικούς προσανατολισμούς που πρακτικά αλλά και λογικά δεν θα βρίσκονταν ποτέ σε κοινή πορεία αγώνα. Θα πει κάποιος πως λόγω του αντιφασιστικού αγώνα και της εποχής που διανύουμε, γίνεται ό,τι γίνεται. Σίγουρα, μόνο που ο εχθρός του εχθρού μου δεν είναι απαραίτητα και φίλος μου. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, από τα δεκάδες, είναι οι έλεγχοι σακκιδίων στα Εξάρχεια, από τις γνωστές πολιτοφυλακές, με πρόφαση την ύπαρξη ναρκωτικών ουσιών ακόμα και σε ανθρώπους που ήταν γνωστό στους πολιτοφύλακες ότι δεν έχουν καμία σχέση με αυτά.

Ακόμα, οφείλουμε να επισημάνουμε πως σκόπιμα κινούνται σε ένα θολό ιδεολογικά τοπίο, επειδή η απουσία σαφούς υπόβαθρου ιδεών διευκολύνει την επιβολή μέσω πρακτικών, οι οποίες μπορούν να ερμηνευθούν κατά το δοκούν. Οι αναρχικοί, όμως, δεν παζαρεύουν ούτε δέχονται εκπτώσεις για το τι είναι η αναρχία. Πολύ περισσότερο, δεν συνεργάζονται φανερά ή κρυφά με εχθρούς της ελευθερίας.

Οποιαδήποτε συμμαχία με κομμάτι της εξουσίας, εναντιώνεται στις θεμελιακές αρχές των αναρχικών. Αναρχικοί δεν θα μπορούσαν ούτε να συμμαχήσουν ούτε να συμπράξουν ακόμα και με αριστερό κομμάτι της εξουσίας. Για μιαν ακόμη φορά, φαίνεται πως είναι κινηματικά αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν τα εύκολα και διαθέσιμα χέρια «αναρχικών» και αναρχικών μέσω της γνωστής δεξαμενής των Εξαρχείων. Είναι φανερό, πως σε τέτοιες καταστάσεις, εγγυήσεις και υποσχέσεις έχουν δοθεί εκατέρωθεν. Βέβαια, όταν αλλάξουν οι διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων, η δράση δεν θα είναι απλά ελεγχόμενη, αλλά και προς όφελος της εξουσίας εκείνης που αντιμάχεται την υπάρχουσα. Το να βρεθεί κάποιος κοντά στην εξουσία είναι εύκολο, το να την κατανοήσει, να την απεμπολήσει και να την πολεμήσει είναι αρκετά δύσκολο, πόσο μάλλον όταν συμπράττει με κομμάτι αυτής.

Κλείνοντας, να επισημάνουμε κάτι ακόμα. Αντικοινωνικές συμπεριφορές από μερίδα ανθρώπων που πρόσκεινται στον αναρχικό χώρο υπήρξαν και υπάρχουν ενίοτε. Θεωρούμε αδικαιολόγητη, όμως, την πολεμική που ασκείται στην αναρχία, την προσπάθεια διαστρέβλωσής της και την προσπάθεια ενταφιασμού των αναρχικών ιδεών. Είναι παράλογο να θες να πολεμήσεις μια αντικοινωνική συμπεριφορά, η οποία ενδέχεται να δικαιολογείται λόγω ηλικίας ή αυθορμητισμού, με σταλινικές μεθόδους. Τέλος, αν μια αντικοινωνική συμπεριφορά ταυτίζεται με ένα ιδεώδες, τότε ή έχουμε να κάνουμε με ρηχή ανάλυση μιας πραγματικότητας ή μια συντονισμένη προσπάθεια αφανισμού του.

Ο δρόμος προς την εξουσία είναι δελεαστικός μιας και οι υποσχέσεις, οι ανταλλαγές, οι απολαβές είναι πλούσιες και δεδομένες. Ο δρόμος του αναρχικού αγώνα αντίθετα, είναι ένας δρόμος δύσβατος στον οποίο δίνεις ανιδιοτελώς χωρίς να παίρνεις. Αυτό που μας γεμίζει πραγματικά, όμως, είναι οι καθημερινές μάχες με την εξουσία και τα εμπόδιά της. Είναι η προσπάθεια να γκρεμίζουμε μέρα με τη μέρα **ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΣ** τα οχυρά της, κάνοντας ένα βήμα πιο κοντά προς την αναρχία. Η προώθηση και η καταγραφή των αναρχικών θεωρήσεων - πρακτικών, το αναρχικό ήθος, ο ανιδιοτελής και αδιάλλακτος αγώνας ενάντια στο κράτος και κάθε μορφή εξουσίας είναι το δικό μας «όπλο» απέναντι σ' αυτούς τους δύσκολους και πονηρούς καιρούς. Επιμένουμε και αγωνιζόμαστε για τη διάχυση της αναρχικής ιδέας ενάντια σε κάθε είδους πολιτική, εναντίον οποιασδήποτε εξουσίας. Η δημιουργία αναρχικών ομάδων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του αντικρατικού απελευθερωτικού αγώνα. Ας είμαστε δίπλα με όσους αγωνίζονται, με όσους παραμένουν συνεπείς, κοπιάζουν και δεν τα παρατάνε συμμετέχοντας ενεργά στον αγώνα για την αναρχία. Ας δημιουργήσουμε σύντροφοι! Σε έναν κόσμο καταστροφής, ας δημιουργήσουμε...

Πυρήνας «Αναρχία Ξανά»

Γλωσσική ὑποκατάστασις καί νοηματική ὑποβάθμισις

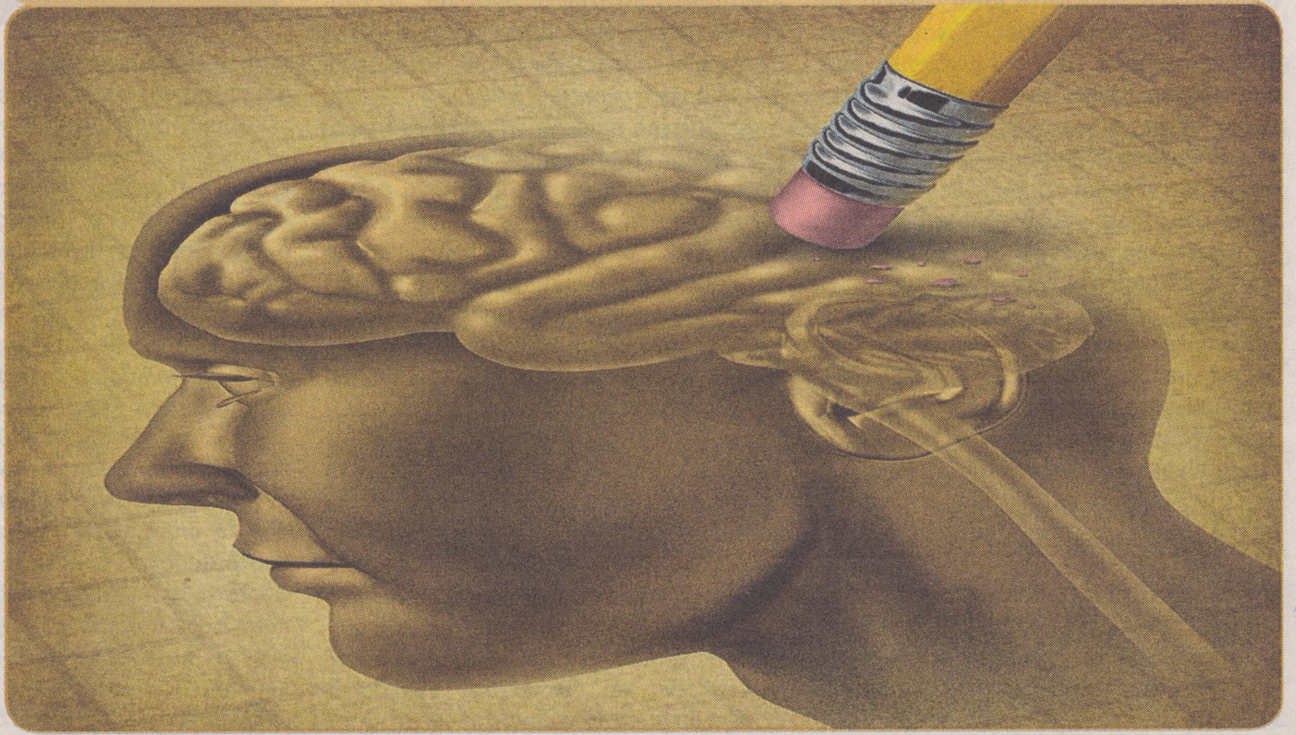
«Ἡ πρόθεση πού ὑπῆρχε ἦταν, ὅταν ἡ Νέα Ὁμιλία υἱοθετηθεῖ διά παντός καί ἡ Παλαιά Ὁμιλία ξεχαστεῖ, νά καταστεῖ ἀδύνατη ἡ αἱρετική σκέψη.»

(Τζώρζ Ὄργουελ,1984)

Εἶναι προφανές ὅτι αὐτοί οἱ ὁποῖοι ὑπερασπίζουν φανατικῶς μίαν ἄποψιν στεροῦνται, συνήθως, τοῦ μέτρου κατανοήσεως τῶν ἀδυναμιῶν τους. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ὑποπίπτουν σέ κραυγαλέα λάθη, ὁπλίζοντες τοιουτοτρόπως τάς ἀντιθέτους ἀπόψεις. Τό αὐτόν συμβαίνει καί εἰς τάς περιπτώσεις ἐκείνας ὅπου ἐφευρίσκουν ἀνύπαρκτα (ἤ μή ἀποδεδειγμένα) περιστατικά ἤ καταστάσεις, προκειμένου νά τονίσουν τήν εὐρυτέραν σημασίαν τήν ὁποίαν ἔχει αὐτό τό ὁποῖον ὑποστηρίζουν.[1] Σέ αὐτές τίς περιπτώσεις ἀντί νά ἐνισχυθεῖ, τό ὑποστηριζόμενον, ἐξασθενεῖ σφόδρα, δεδομένου ὅτι «οὐδέν κρυπτόν ὑπό τόν ἥλιον» πόσον μᾶλλον ἕνα ψεῦδος.

Εἶναι προφανές πώς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τά ψεύδη ἀπευθύνονται πρός ἀδαεῖς μέ σκοπόν τόν προσεταιρισμόν τους. Αὐτό ὅμως, σημαίνει, ἐν τοῖς πράγμασιν, ἀδυναμίαν ὑποστηρίξεως τῶν ἀληθειῶν πού συνοδεύουν τήν προωθουμένην θέσιν, ἡ ὁποία εἰς τά περιπτώσεις αὐτάς καίτοι διατίθενται πολλά ἄλλα ἰσχυρά και πραγματικά γεγονότα, καθώς καί ἐπιχειρήματα ὑπέρ της, αὐτά πλήττονται καί περιθωροποιοῦνται ἐξ αἰτίας ἀτυχῶν ἐμπνεύσεων, ἐπιπολαιότητος, ψευδῶν, κακῶν χειρισμῶν καί ἀνικανοτήτων τῶν ἐπιχειρηματολογούντων. Εἰς τήν ἁπλουστευμένην σκέψιν μέ τήν ὁποίαν εἶναι ἐξοικειωμένον τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι ἀρκετή μία λανθασμένη κίνησις, ἕνα ἀποδεδειγμένον ψεῦδος, ὥστε αὐτό νά χρησιμοποιηθῆ ὡς πολιορκητικός κριός διά τήν ἐκπόρθησιν ἑνός κάστρου ἀληθειῶν.[2]

Εἶναι ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι οἱ ὑποστηρικταί τῆς καθαρευούσης ἔχουν ὑποπέσει πολλαπλῶς σέ λάθη μέ ἀποτέλεσμα νά τροφοδοτοῦν τήν ἀντίθετον ἄποψιν, τούς ὑπερμάχους τῆς λεγομένης δημοτικῆς. Εἶναι, πάντως, ἰδιαζόντως σκοτεινός ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ὑπάρχει τοσαύτη ἐμμονή ἐκ μέρους τῶν δημοτικιστῶν-λαϊκιστῶν (ἐσχάτως ἐμφανιζομένων ὡς

δέν δύναται νά ἀπωλέσει τό χάρισμα τῆς ὁμιλίας. Εἶναι προφανές ὅτι θά ὁμιλεῖ, ἀλλά τί θά λέγει; Διά ποίαν γλῶσσαν ὁμιλοῦμεν; Μήπως διά μίαν ἑλληνοειδή γλωσσικήν ἀνάμιξιν;[3] Ἐννοεῖται, πώς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου θά συνεχίζουν νά ὁμιλοῦν. Μέ ποῖον, ὅμως περιεχόμενον; Τί εἴδους νοήματα θά ἀποδίδουν οἱ ἐκδηλούμενες λέξεις; Μήπως τό πιθανότερον, τό ὁποῖον θά συμβῆ, θά εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἑπομένων δεκαετιῶν ἀνατρέχοντες σέ παλαιότερα κείμενα νά διαβάζουν τήν καθομιλούμενην τῆς σήμερον μέ ἀπορίαν, ἰδίαν μέ αὐτήν τήν ὁποίαν ἔχουν ἀρκετοί ἀπό τούς

Μπορεῖ μέν, νά θεωρηθῆ ἀφορμή γιά ἀστειότητες ἡ συνήθης, πλέον, φράσις:[4] «Μοῦ χάλασε ἡ ψυχολογία», ὅπου ὁ κλάδος τῶν ἐπιστημῶν ταυτίζεται μέ τήν ψυχική διάθεσιν. Δέν προκαλεῖται, ὅμως, εὐθυμία ὅταν διαπιστώνεται ὅτι ὑπάρχει μία λογική, ἡ ὁποία ἀνέχεται καί συντηρεῖ ἰσοπεδωτικάς γλωσσικάς ἀπόψεις καί μεθοδεύσεις.

Ἄς λάβωμε τό ἀκόλουθον «κτυπητόν» παράδειγμα. Πρό ἔτους καί πλέον ἐγράφη στό διαδίκτυον ὅτι ἡ ἑλληνική καί δή ἡ καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα νοηματική. Γνωστός τις, ἀσχολούμενος περί τά γλωσσικά καί

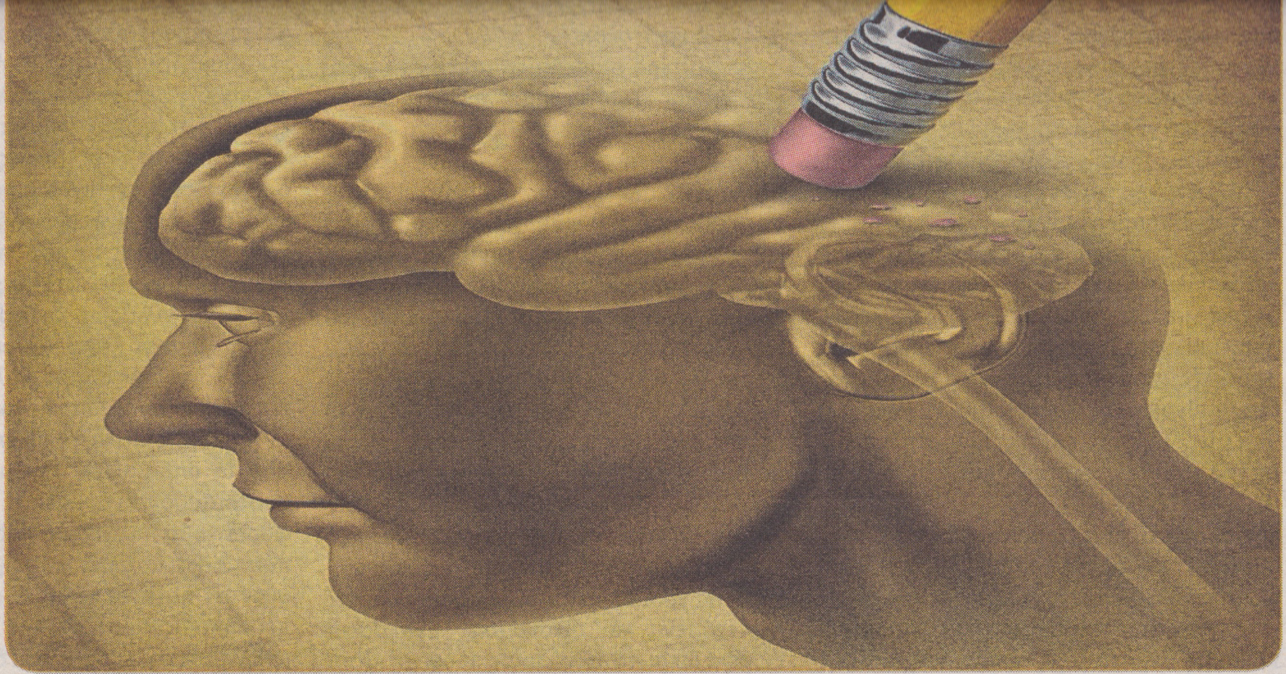
Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ὑποπίπτουν σέ κραυγαλέα λάθη, ὁπλίζοντες τοιουτοτρόπως τάς ἀντιθέτους ἀπόψεις. Τό αὐτόν συμβαίνει καί εἰς τάς περιπτώσεις ἐκείνας ὅπου ἐφευρίσκουν ἀνύπαρκτα (ἤ μή ἀποδεδειγμένα) περιστατικά ἤ καταστάσεις, προκειμένου νά τονίσουν τήν εὐρυτέραν σημασίαν τήν ὁποίαν ἔχει αὐτό τό ὁποῖον ὑποστηρίζουν.[1] Σέ αὐτές τίς περιπτώσεις ἀντί νά ἐνισχυθεῖ, τό ὑποστηριζόμενον, ἐξασθενεῖ σφόδρα, δεδομένου ὅτι «οὐδέν κρυπτόν ὑπό τόν ἥλιον» πόσον μᾶλλον ἕνα ψεῦδος.

Εἶναι προφανές πώς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τά ψεύδη ἀπευθύνονται πρός ἀδαεῖς μέ σκοπόν τόν προσεταιρισμόν τους. Αὐτό ὅμως, σημαίνει, ἐν τοῖς πράγμασιν, ἀδυναμίαν ὑποστηρίξεως τῶν ἀληθειῶν πού συνοδεύουν τήν προωθουμένην θέσιν, ἡ ὁποία εἰς τά περιπτώσεις αὐτάς καίτοι διατίθενται πολλά ἄλλα ἰσχυρά καί πραγματικά γεγονότα, καθώς καί ἐπιχειρήματα ὑπέρ της, αὐτά πλήττονται καί περιθωροποιοῦνται ἐξ αἰτίας ἀτυχῶν ἐμπνεύσεων, ἐπιπολαιότητος, ψευδῶν, κακῶν χειρισμῶν καί ἀνικανοτήτων τῶν ἐπιχειρηματολογούντων. Εἰς τήν ἁπλουστευμένην σκέψιν μέ τήν ὁποίαν εἶναι ἐξοικειωμένον τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι ἀρκετή μία λανθασμένη κίνησις, ἕνα ἀποδεδειγμένον ψεῦδος, ὥστε αὐτό νά χρησιμοποιηθῇ ὡς πολιορκητικός κριός διά τήν ἐκπόρθησιν ἑνός κάστρου ἀληθειῶν.[2]

Εἶναι ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι οἱ ὑποστηρικταί τῆς καθαρευούσης ἔχουν ὑποπέσει πολλαπλῶς σέ λάθη μέ ἀποτέλεσμα νά τροφοδοτοῦν τήν ἀντίθετον ἄποψιν, τούς ὑπερμάχους τῆς λεγομένης δημοτικῆς. Εἶναι, πάντως, ἰδιαζόντως σκοτεινός ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ὑπάρχει τοσαύτη ἐμμονή ἐκ μέρους τῶν δημοτικιστῶν-λαϊκιστῶν (ἐσχάτως ἐμφανιζομένων ὡς νεοελληνιστῶν) στό νά παραποιοῦν καί νά διαστρεβλώνουν, νά προάγουν τήν ἀσυνεννοησίαν καί τήν εὐκολίαν τῆς ἀμαθείας.

Σχετικῶς, ἀρκετοί σύγχρονοι γλωσσολόγοι, καθώς καί ἄλλοι ἀσχολούμενοι περί τα γλωσσικά, διατείνονται ὅτι δέν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος διά τήν ἑλληνικήν γλῶσσαν. Φροντίζουν, μάλιστα, νά ἐπιχειρηματολογοῦν ἐπ' αὐτοῦ μέ τήν ἐκνευριστικήν ἀταραξίαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τούς ἀνοήμονας. Ὅταν κάποιος ὁμιλεῖ κατ' αὐτόν τόν τρόπον διά τήν γλῶσσαν, αὐτό σημαίνει πώς εἴτε δέν βλέπει τό δάσος, τό ὁποῖον καταστρέφεται, ἀτενίζων μόνον τά πρῶτα δέντρα του, τά ὁποία καλύπτουν προσωρινῶς τήν καταστροφήν, εἴτε σκοπίμως προβαίνει εἰς καθησυχαστικάς διαβεβαιώσεις ἐπιδεικνύοντας αὐτήν τήν ἐπιφάνειαν.

Ὑπάρχει, βεβαίως, μία μικρά πτυχή ἀληθείας ὅταν λέγεται ὅτι ἡ γλῶσσα δέν κινδυνεύει. Γενικῶς ὁμιλοῦντες, ἡ γλῶσσα δέν κινδυνεύει. Διότι εἰς τό σημεῖον ὅπου

δέν δύναται νά ἀπωλέσει τό χάρισμα τῆς ὁμιλίας. Εἶναι προφανές ὅτι θά ὁμιλεῖ, ἀλλά τί θά λέγει; Διά ποίαν γλῶσσαν ὁμιλοῦμεν; Μήπως διά μίαν ἑλληνοειδή γλωσσικήν ἀνάμιξιν;[3] Ἐννοεῖται, πώς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου θά συνεχίζουν νά ὁμιλοῦν. Μέ ποῖον, ὅμως περιεχόμενον; Τί εἶδους νοήματα θά ἀποδίδουν οἱ ἐκδηλούμενες λέξεις; Μήπως τό πιθανότερον, τό ὁποῖον θά συμβῇ, θά εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἑπομένων δεκαετιῶν ἀνατρέχοντες σέ παλαιότερα κείμενα νά διαβάζουν τήν καθομιλούμενην τῆς σήμερον μέ ἀπορίαν, ἰδίαν μέ αὐτήν τήν ὁποίαν ἔχουν ἀρκετοί ἀπό τούς ἀνθρώπους νεωτέρων ἡλικιῶν, καθώς διαβάζουν αὐτό τό κείμενον;

Εἶναι, ἤδη, φανερόν πώς στήν ἐν χρήσει γλῶσσαν ὑπάρχουν προφανεῖς ἀντικαταστάσεις λέξεων μέ συγκεκριμένην σημασίαν μέ ἄλλες οἱ ὁποίες ἔχουν διαφορετικήν. Ἐπ' αὐτοῦ, ἄς ὑπενθυμίσωμεν το λεγόμενον, ὅτι δηλαδή **ἡ σημασία μιᾶς λέξεως εἶναι τό περιεχόμενον τό ὁποῖον αὐτή μεταφέρει.** Ὅμως, αἱ λέξεις ταυτίζονται μέ τάς ἐνσωματωμένας εἰς αὐτάς ἔννοιας. Ἑπομένως, ναί μέν ὑπάρχει μεταφορά, ἀλλά ὄχι ὅπως συμβαίνει μέ τήν ἱππήλατον ἄμαξαν ἤ τό φορτηγόν. Τό περιεχόμενον τό ὁποῖον μεταφέρει μία λέξις εἶναι ὅπως τό σκληρόν ὀστεοειδές περίβλημα μιᾶς χελώνας, τό ὁποῖον δέν μπορεῖ νά ἀφαιρεθεῖ ἀπό αὐτήν, ἐπειδή θά ἐπιφέρει τόν θάνατόν της. Ὅταν, ἑπομένως, δίδεται ἄλλη ἔννοια στήν λέξιν, τότε ἔχομεν ἀντικατάστασιν. Ὅμως, **στήν πραγματικότηταν λαμβάνει χώραν ἡ θανάτωσις μίας ἐννοίας καί ἡ ἀπόπειρα κλωνοποιήσεως**

Μπορεῖ μέν, νά θεωρηθῇ ἀφορμή γιά ἀστειότητες ἡ συνήθης, πλέον, φράσις:[4] «Μοῦ χάλασε ἡ ψυχολογία», ὅπου ὁ κλάδος τῶν ἐπιστημῶν ταυτίζεται μέ τήν ψυχική διάθεσιν. Δέν προκαλεῖται, ὅμως, εὐθυμία ὅταν διαπιστώνεται ὅτι ὑπάρχει μία λογική, ἡ ὁποία ἀνέχεται καί συντηρεῖ ἰσοπεδωτικάς γλωσσικάς ἀπόψεις καί μεθοδεύσεις.

Ἄς λάβωμε τό ἀκόλουθον «κτυπητόν» παράδειγμα. Πρό ἔτους καί πλέον ἐγράφη στό διαδίκτυον ὅτι ἡ ἑλληνική καί δή ἡ καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα νοηματική. Γνωστός τις, ἀσχολούμενος περί τά γλωσσικά καί αὐτοπαρουσιαζόμενος ὡς πολυγνώστης γλωσσολόγος ἔσπευσε νά κατακεραυνώσῃ (ἄν ὄχι νά εἰρωνευθῇ) τήν διατύπωσιν αὐτήν προτάσσων τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ γλωσσολογία ἀποδέχεται τήν νοηματικήν ὡς γλῶσσαν τῶν Κωφῶν.

Κατ' ἀρχήν καί σέ σχέσιν μέ τήν ἀπόδωσιν τοῦ ὅρου «νοηματική», εἰς τήν κωδικήν διάλεκτον τῶν Κωφῶν, ὑπάρχουν σοβαραί ἀντιρρήσεις καί εὔστοχες τοποθετήσεις. Οὕτω, ἔχει προταθεῖ ἡ ὀνομασία «νευματική»[5] τήν ὁποίαν θεωροῦμεν ὀρθοτάτην. Τό ὅτι ἄλλοι ἐπέλεξαν τήν ὁρολογίαν «νοηματική» προφανῶς αὐτό ἐντάσσεται σέ συγκεκριμένες ὀπτικές καί σκοπιμότητες. Ἐπειδή ἡ σύγχρονη γλωσσολογία,[6] οὖσα πρόσφατη ὡς ἐπιστήμη, ἔχει μέν σοβαρούς ἐρευνητάς ἀλλά καί τσαρλατάνους, καί οὐδόλως ἐμπνέει σεβασμόν, ὡς σύ-

---

4. Ναί, φράσις ἐκ τοῦ φράσσω, λόγω ἀκριβῶς τῆς φραγῆς πού προκαλεῖ εἰς τήν δυνατότητα σκέψεως.

5. Ἀλέξης Καλοκαιρινός, ἀναπληρωτής καθηγητής Γενικῆς

καί πραγματικά γεγονότα, καθώς καί ἐπιχειρήματα ὑπέρ της, αὐτά πλήττονται καί περιθωροποιοῦνται ἐξ αἰτίας ἀτυχῶν ἐμπνεύσεων, ἐπιπολαιότητος, ψευδῶν, κακῶν χειρισμῶν καί ἀνικανοτήτων τῶν ἐπιχειρηματολογούντων. Είς τήν ἁπλουστευμένην σκέψιν μέ τήν ὁποίαν εἶναι ἐξοικειωμένον τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι ἀρκετή μία λανθασμένη κίνησις, ἕνα ἀποδεδειγμένον ψεῦδος, ὥστε αὐτό νά χρησιμοποιηθῆ ὡς πολιορκητικός κριός διά τήν ἐκπόρθησιν ἑνός κάστρου ἀληθειῶν.[2]

Εἶναι ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι οἱ ὑποστηρικταί τῆς καθαρευούσης ἔχουν ὑποπέσει πολλαπλῶς σέ λάθη μέ ἀποτέλεσμα νά τροφοδοτοῦν τήν ἀντίθετον ἄποψιν, τούς ὑπερμάχους τῆς λεγομένης δημοτικῆς. Εἶναι, πάντως, ἰδιαζόντως σκοτεινός ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ὑπάρχει τοσαύτη ἐμμονή ἐκ μέρους τῶν δημοτικιστῶν-λαϊκιστῶν (ἐσχάτως ἐμφανιζομένων ὡς νεοελληνιστῶν) στό νά παραποιοῦν καί νά διαστρεβλώνουν, νά προάγουν τήν ἀσυνεννοησίαν καί τήν εὐκολίαν τῆς ἀμαθείας.

Σχετικῶς, ἀρκετοί σύγχρονοι γλωσσολόγοι, καθώς καί ἄλλοι ἀσχολούμενοι περί τα γλωσσικά, διατείνονται ὅτι δέν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος διά τήν ἑλληνικήν γλῶσσαν. Φροντίζουν, μάλιστα, νά ἐπιχειρηματολογοῦν ἐπ' αὐτοῦ μέ τήν ἐκνευριστικήν ἀταραξίαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τούς ἀνοήμονας. Ὅταν κάποιος ὁμιλεῖ κατ' αὐτόν τόν τρόπον διά τήν γλῶσσαν, αὐτό σημαίνει πώς εἴτε δέν βλέπει τό δάσος, τό ὁποῖον καταστρέφεται, ἀτενίζων μόνον τά πρῶτα δέντρα του, τά ὁποῖα καλύπτουν προσωρινῶς τήν καταστροφήν, εἴτε σκοπίμως προβαίνει εἰς καθησυχαστικάς διαβεβαιώσεις ἐπιδεικνύοντας αὐτήν τήν ἐπιφάνειαν.

Ὑπάρχει, βεβαίως, μία μικρά πτυχή ἀληθείας ὅταν λέγεται ὅτι ἡ γλῶσσα δέν κινδυνεύει. Γενικῶς ὁμιλοῦντες, ἡ γλῶσσα δέν κινδυνεύει. Διότι εἰς τό σημεῖον ὅπου εὑρίσκεται τό ἀνθρώπινον γένος εἶναι δεδομένον πώς δέν δύναται νά ἀπωλέσει τό χάρισμα τῆς ὁμιλίας. Εἶναι προφανές ὅτι θά ὁμιλεῖ, ἀλλά τί θά λέγει; Διά ποίαν γλῶσσαν ὁμιλοῦμεν; Μήπως διά μίαν ἑλληνοειδή γλωσσικήν ἀνάμιξιν;[3] Ἐννοεῖται, πώς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου θά συνεχίζουν νά ὁμιλοῦν. Μέ ποῖον, ὅμως περιεχόμενον; Τί εἴδους νοήματα θά ἀποδίδουν οἱ ἐκδηλούμενες λέξεις; Μήπως τό πιθανότερον, τό ὁποῖον θά συμβῆ, θά εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἑπομένων δεκαετιῶν ἀνατρέχοντες σέ παλαιότερα κείμενα νά διαβάζουν τήν καθομιλούμενην τῆς σήμερον μέ ἀπορίαν, ἰδίαν μέ αὐτήν τήν ὁποίαν ἔχουν ἀρκετοί ἀπό τούς ἀνθρώπους νεωτέρων ἡλικιῶν, καθώς διαβάζουν αὐτό τό κείμενον;

Εἶναι, ἤδη, φανερόν πώς στήν ἐν χρήσει γλῶσσαν ὑπάρχουν προφανεῖς ἀντικαταστάσεις λέξεων μέ συγκεκριμένην σημασίαν μέ ἄλλες οἱ ὁποῖες ἔχουν διαφορετικήν. Ἐπ' αὐτοῦ, ἄς ὑπενθυμίσωμεν το λεγόμενον, ὅτι δηλαδή **ἡ σημασία μιᾶς λέξεως εἶναι τό περιεχόμενον τό ὁποῖον αὐτή μεταφέρει.** Ὅμως, αἱ λέξεις ταυτίζονται μέ τάς ἐνσωματωμένας εἰς αὐτάς ἐννοίας. Ἑπομένως, ναί μέν ὑπάρχει μεταφορά, ἀλλά ὄχι ὅπως συμβαίνει μέ τήν ἱππήλατον ἅμαξαν ἤ τό φορτηγόν. Τό περιεχόμενον τό ὁποῖον μεταφέρει μία λέξις εἶναι ὅπως τό σκληρόν ὀστεοειδές περίβλημα μιᾶς χελώνας, τό ὁποῖον δέν μπορεῖ νά ἀφαιρεθεῖ ἀπό αὐτήν, ἐπειδή θά ἐπιφέρει τόν θάνατόν της. Ὅταν, ἑπομένως, δίδεται ἄλλη ἔννοια στήν λέξιν, τότε ἔχομεν ἀντικατάστασιν. Ὅμως, **στήν πραγματικότηταν λαμβάνει χώραν ἡ θανάτωσις μίας ἐννοίας καί ἡ ἀπόπειρα κλωνοποιήσεως μίας ἄλλης μέ τμῆμα ἤ τμήματα αὐτῆς.**

Φαίνεται, ὅτι διά μέσου τῆς γλωσσολογίας καί τῆς παραφυάδος αὐτῆς, τῆς σημειολογίας, βρίσκεται ἐν ἐξελίξει μία πολύχρονος διαδικασία συγχωνεύσεων καί ταυτίσεων λέξεων, καί ἑπομένως ἐννοιῶν, μέ ἀποτέλεσμα τήν γλωσσολογικήν ἀλλοίωσιν. Στήν πραγματικότητα ἔχομεν ἔλεγχον καί ἀναπροσαρμογήν τῆς οὐσίας τῶν λέξεων καί ἀπόπειραν ἀλλοιώσεων αὐτῶν τά ὁποῖα ἀρχικῶς (πρωτογενῶς) εσήμαινον.

Μπορεῖ μέν, νά θεωρηθῆ ἀφορμή γιά ἀστειότητες ἡ συνήθης, πλέον, φράσις:[4] «Μοῦ χάλασε ἡ ψυχολογία», ὅπου ὁ κλάδος τῶν ἐπιστημῶν ταυτίζεται μέ τήν ψυχική διάθεσιν. Δέν προκαλεῖται, ὅμως, εὐθυμία ὅταν διαπιστώνεται ὅτι ὑπάρχει μία λογική, ἡ ὁποία ἀνέχεται καί συντηρεῖ ἰσοπεδωτικάς γλωσσικάς ἀπόψεις καί μεθοδεύσεις.

Ἄς λάβωμε τό ἀκόλουθον «κτυπητόν» παράδειγμα. Πρό ἔτους καί πλέον ἐγράφη στό διαδίκτυον ὅτι ἡ ἑλληνική καί δή ἡ καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα νοηματική. Γνωστός τις, ἀσχολούμενος περί τά γλωσσικά καί αὐτοπαρουσιαζόμενος ὡς πολυγνώστης γλωσσολόγος ἔσπευσε νά κατακεραυνώση (ἄν ὄχι νά εἰρωνευθῆ) τήν διατύπωσιν αὐτήν προτάσσων τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ γλωσσολογία ἀποδέχεται τήν νοηματικήν ὡς γλῶσσαν τῶν Κωφῶν.

Κατ' ἀρχήν καί σέ σχέσιν μέ τήν ἀπόδωσιν τοῦ ὅρου «νοηματική», εἰς τήν κωδικήν διάλεκτον τῶν Κωφῶν, ὑπάρχουν σοβαραί ἀντιρρήσεις καί εὔστοχες τοποθετήσεις. Οὕτω, ἔχει προταθεῖ ἡ ὀνομασία «νευματική»[5] τήν ὁποίαν θεωροῦμεν ὀρθοτάτην. Τό ὅτι ἄλλοι ἐπέλεξαν τήν ὁρολογίαν «νοηματική» προφανῶς αὐτό ἐντάσσεται σέ συγκεκριμένες ὀπτικές καί σκοπιμότητες. Ἐπειδή ἡ σύγχρονη γλωσσολογία,[6] οὖσα πρόσφατη ὡς ἐπιστήμη, ἔχει μέν σοβαρούς ἐρευνητάς ἀλλά καί τσαρλατάνους, καί οὐδόλως ἐμπνέει σεβασμόν, ὡς σύ-

---

1. Εἶναι χαρακτηριστική ἡ περίπτωσις τῆς ὑποτιθεμένης ψηφοφορίας στίς ΗΠΑ κατά τήν ὁποίαν, λόγω τῆς διαφορᾶς μιᾶς ψήφου, δέν κατέστη δυνατόν νά καθιερωθῆ ὡς ἐπίσημος γλῶσσα ἡ ἑλληνική.

2. Πρόκειται περί της γνωστῆς περιπτώσεως φανταστικοῦ προσώπου ὀνόματι Ἠλένιας, η ὁποία δῆθεν ἐδολοφονήθη κατά τήν ἐξέγερσιν τοῦ Νοεμβρίου 1973 εἰς τό Πολυτεχνεῖον. Τό ψεῦδος αὐτό, ἑνός διαταραγμένου(;) νοητικῶς ἀτόμου, κατέστη ἡ σημαία ὅσων προσπαθοῦν νά καθαγιάσουν αὐτήν τήν δολοφονικήν ἐπιχείρησιν τοῦ κράτους.

3. Παρεμπιπτόντως, ἡ ἀνάμιξις στήν τουρκικήν γλῶσσαν ἀποδίδεται διά τῆς γνωστῆς λέξεως ἀχταρμά.

4. Ναί, φράσις ἐκ τοῦ φράσσω, λόγω ἀκριβῶς τῆς φραγῆς πού προκαλεῖ εἰς τήν δυνατότητα σκέψεως.

5. Ἀλέξης Καλοκαιρινός, ἀναπληρωτής καθηγητής Γενικῆς Γλωσσολογίας στό Τμῆμα Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης.

6. Ἡ γλωσσολογία ἀνεπτύχθη ἀρχικῶς ὡς Ιστορικοσυγκριτική Γλωσσολογία καί ἡ ἀπαρχή της τοποθετεῖται στα 1816, μέ τό ἔργον του Franz Bopp γιά τήν σύγκρισιν τοῦ κλιτικοῦ συστήματος τῆς Σανσκριτικῆς μέ τό ἀντίστοιχον τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Λατινικῆς, τῆς Περσικῆς καί τῆς Γερμανικῆς. Η Σύγχρονη Γλωσσολογία ἔχει τίς ἀρχές της 100 ἔτη ἀργότερον, τό 1916, μέ βάσιν τήν ἔκδοση των *Μαθημάτων Γενικῆς Γλωσσολογίας* του Φερντινάντ ντέ Σωσσύρ καί ἀσχολεῖται μέ τήν συγχρονικήν προσέγγισιν τῆς γλώσσης, διαφοροποιουμένη ἀπό την, ἕως τήν ἐποχήν ἐκείνην, γλωσσολογίαν.

νολον, λόγῳ τῆς ἰδιοτελοῦς χρησιμοποιήσεώς της, θά καταφύγωμεν στήν οὐσίαν ἡ ὁποία εἶναι κατηγορηματική καί δέν ἐπιδέχεται παραποιήσεις. Ἀπό τήν ἄποψιν, λοιπόν, τῆς γλώσσης **τό νεῦμα εἶναι πλήρως διαφορετικόν του νοήματος** είς οἱονδήποτε λεξικόν καί ἐάν ἤθελε προστρέξη κάποιος.

Ὡς πρός τήν λογικήν είς τήν ὁποίαν ἀναφερόμεθα ὀφείλομεν νά παραδεχθῶμεν τόν ἰσχυρισμόν ὅτι ἡ ἑλληνική γλῶσσα ἐπέζησεν διά μέσου χιλιετιῶν, διότι εἶναι ἀληθής ὡς πρός τήν γενικότητά του. Στήν πραγματικότητα, ὅμως, αὐτοί οἱ ὁποῖοι τήν διετήρησαν καί τήν καλλιέργησαν δέν ἦταν οἱ ὑπόδουλοι κάτοικοι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου. Ἡ γλῶσσα τήν ὁποίαν ὡμίλουν ἦταν ἕνα συνονθύλευμα λέξεων ἀτάκτως ἐρριμένων. Ἀρκεῖ νά ἀναφερθῆ ὅτι χίλια σχεδόν ἔτη μετά τήν πλήρη ἐπικράτησιν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν δέν εἶχον κάποιαν ουσιαστικήν σχέσιν μέ τήν ἑλληνικήν γλῶσσαν. Ἀναφέρει ὁ Μιχαήλ Ἀκομινᾶτος, ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν (1175) καί μητροπολίτης (1182), ἀναφερόμενος στό «ποίμνιό» του: «Ὦ! πόλις τῶν Ἀθηνῶν! Μητέρα τῆς Σοφίας! Σέ ποιά ἀμάθεια ἔχεις βυθισθῆ!... Ὅταν σοῦ μιλοῦσα, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐνθρονίσεώς μου, ἁπλά καί φυσικά [ἐννοεῖ στήν ἁπλήν ἑλληνικήν γλῶσσαν] ἐφαίνετο σάν νά εἶχα μιλήσει γιά κάτι τό ἀκατανόητον ἤ σέ μίαν ξένην γλῶσσαν τῶν Περσῶν ἤ τῶν Σκυθῶν».[7]

«Κυκλωμένος ἀπό βαρβάρους, ὁ Μιχαήλ ἐφοβεῖτο μήπως γίνη καί ὁ ἴδιος βάρβαρος καί ἀπολίτιστος καί ἐρηνοῦσε τό κατάντημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πού εἶχε γίνει ἕνα εἶδος βάρβαρης διαλέκτου, τήν ὁποίαν κατώρθωσε νά καταλάβη μόνον ὕστερα ἀπό παραμονήν τριῶν ἐτῶν στήν Ἀθήνα».[8]

Ἑπομένως, ἀρκεῖ νά ἀναλογισθῶμεν τήν πορεία ἡ ὁποία διηνύθη διά νά ἀντιληφθῶμεν αὐτό τό ὁποῖον ἀντιμετώπισεν ὁ Μιχαήλ Ἀκομινᾶτος. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, μετά τήν κατάληψίν του ἀπό τά Μακεδονικά στρατεύματα καί γιά τίς ἑπόμενες ἑκατονταετίες, εὑρέθησαν στήν δίνην πολλαπλῶν ἀλλαγῶν καί ὑποδουλώσεων. Ἡ γλωσσική ἀλλοίωσις, τήν ὁποίαν διαπίστωσεν, ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς παρακμῆς στόν τομέα τῆς δημιουργικῆς σκέψεως. Παρ' ὅτι ἡ βυζαντινή αὐτοκρατορία εἶχεν υἱοθετήσει τήν τροποποιημένην ἐκδοχήν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης,

Ἀκομινᾶτος. Αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον ἐκαθυστέρησεν τοσοῦτον ἡ ἀπελευθερωτική ἔγερσις τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου.

Ἐδῶ, ὅμως, θά ἐπισημάνωμεν πώς είς τούς παρόντας χρόνους, ἡ κατάστασις τῆς λεξιπενίας, ἐπέρχεται μέ νόμους διατάγματα, ἐξαναγκασμούς καί προπαγάνδα. Ὅλα αὐτά συνεπικουροῦνται ἀπό τήν ἐπιστημονικήν ἐπέμβασιν, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ εὐπειθέστατα καί μέ ζῆλον πρός τήν κατεύθυνσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐγκλωβισμοῦ τῶν ἀνθρώπων, ὑποστηρίζουσα ταυτίσεις ἀσχέτων λέξεων καί ἐννοιῶν, συγχωνεύσεις καί νοητικάς ὑποβαθμίσεις

Εἶναι πανθομολογούμενον ὅτι ἡ γλωσσική δημιουργικότης τῶν ἀνθρώπων, ἀποδίδει ὀρθά ἀποτελέσματα ὅταν ὑφίστανται συνθῆκες ἐλευθέρας ἐκφράσεως καί συνεχοῦς πνευματικῆς καλλιεργείας. Ἡ ψευδεπίγραφος παιδεία την ὁποίαν παρεῖχε τό κράτος, ἰδιαίτερα κατά τα τελευταῖα πενήντα χρόνια, εἶναι καί παραμένει συνάρτησις τῶν ἐξουσιαστικῶν καί οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων τῶν κρατούντων. Ἑπομένως, ὅταν ὁμιλῶμεν περί κυριαρχίας μιᾶς γλώσσης δέν ἐννοοῦμεν ὅτι αὐτή εἶναι ἀσύνδετη ἀπό τίς εὐρύτερες ἐπιδιώξεις τῶν ὁμάδων ἐξουσίας. Ἀντιθέτως, τό θέμα τῆς χρήσεως καί ἐπιβολῆς ἑνός τύπου γλώσσης συνδέεται μέ τούς ἑκάστοτε σχεδιασμούς. Ἐπί παραδείγματι, ἡ ἐξουδετέρωσις ἑνός ἐμποδίου (ὅπως ἡ συνεχής διάθεσις πρός ἐξέγερσιν ἤ ἡ διαρκής ἀντιπαράθεσις σέ ἐξουσιαστικούς σχεδιασμούς) καί ἐν προκειμένῳ ἑνός σημαντικοῦ μέρους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἀντιμετωπίζεται μέ πολλούς τρόπους μεταξύ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται: ἡ ἀλλοίωσις τῆς πληθυσμιακῆς συνθέσεως, οἰκονομικά κίνητρα –τά ὁποῖα μακροπροθέσμως εἶναι βέβαιον ὅτι θά ἀναιρεθοῦν– ἡ πολιτική τοῦ διαχωρισμοῦ καί ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἡ ἰδεολογική χειραγώγησις καί ἡ γλωσσική ἀποξένωσις. Αὐτά, ἐν συνόλῳ, ἐπιτυγχάνουν τήν ἀδρανοποίησιν, μέσα ἀπό μίαν διαρκῆ διαδικασίαν προωθήσεως καί ἐπιβολῆς τους ἀπό τήν ἐξουσίαν.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τήν γλωσσικήν ἀποξένωσιν, εἶναι ἐνδεικτικόν ὅτι ἡ καθιέρωσις τῆς λεγομένης νεοελληνικῆς εἶναι οὐσιαστικῶς μία πρᾶξις ὑποβαθμίσεως, ἀπό τήν στιγμήν κατά τήν ὁποίαν αὐτή ἡ ἐκτεταμένη διάλεκτος ἔχει ὑποστεῖ ὅλην αὐτήν τήν, ἐπί τουλάχιστον 15 αἰῶνας, ταλαιπωρίαν καί ἀλλοίωσιν. Ἐάν ληφθῆ, ἐπίσης, ὑπ' ὄψιν ἡ διαδικασία ἀντικαταστάσεως καί ὑποκαταστάσεως λέξεων, δηλαδή ἐννοιῶν, καί ἡ δυνατότης εὐρείας διαδόσεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν, ἐξ αἰτίας τῶν πολλαπλῶν μέσων τά ὁποῖα διαθέτει ἡ ἐξουσία, τότε εἶναι εὔκολον νά κατανοηθῆ πρός ποίαν κατεύθυνσιν θέλει νά ὁδηγήση τούς ἀνθρώπους ἡ συγκροτημένη ἐξουσία. Ἡ ὑποκατάστασις καί ἡ ἀντικατάστασις λέξεων, ἕνα καθορισμένον, ἐλεγχόμενον καί περιορισμένον λεξιλόγιον φέρουν στό προσκήνιον τό «1984» τοῦ Τζώρτζ Ὄργουελ ἤ μίαν ἀναβαθμισμένην καί ἀρκούντως ἐλεγχομένην κατάστασιν, ἀντίστοιχον τοῦ γλωσσικοῦ μεσαίωνος τόν ὁποῖον ἐβίωσεν ὁ Ἀκομινᾶτος.

Συσπείρωσις Ἀναρχικῶν

* Όταν στέλνετε **ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Διόλιο, ή στον

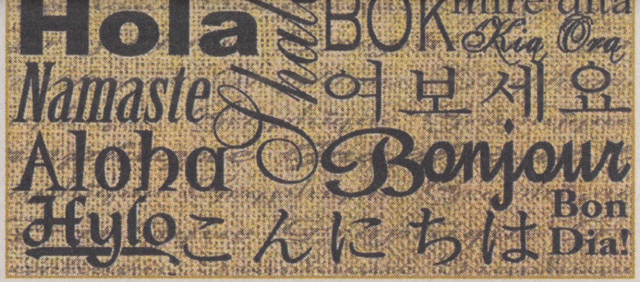
εἶναι ἀληθής ὡς πρός τήν γενικότητά του. Στήν πραγματικότητα, ὅμως, αὐτοί οἱ ὁποῖοι τήν διετήρησαν καί τήν καλλιέργησαν δέν ἦταν οἱ ὑπόδουλοι κάτοικοι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου. Ἡ γλῶσσα τήν ὁποίαν ὡμίλουν ἦταν ἕνα συνονθύλευμα λέξεων ἀτάκτως ἐρριμένων. Ἀρκεῖ νά ἀναφερθῇ ὅτι χίλια σχεδόν ἔτη μετά τήν πλήρη ἐπικράτησιν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν δέν εἶχον κάποιαν οὐσιαστικήν σχέσιν μέ τήν ἑλληνικήν γλῶσσαν. Ἀναφέρει ὁ Μιχαήλ Ἀκομινᾶτος, ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν (1175) καί μητροπολίτης (1182), ἀναφερόμενος στό «ποίμνιό» του: «Ὦ! πόλις τῶν Ἀθηνῶν! Μητέρα τῆς Σοφίας! Σέ ποιά ἀμάθεια ἔχεις βυθισθῆ!... Ὅταν σοῦ μιλοῦσα, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐνθρονίσεώς μου, ἁπλά καί φυσικά [ἐννοεῖ στήν ἁπλήν ἑλληνικήν γλῶσσαν] ἐφαίνετο σάν νά εἶχα μιλήσει γιά κάτι τό ἀκατανόητον ἤ σέ μίαν ξένην γλῶσσαν τῶν Περσῶν ἤ τῶν Σκυθῶν».[7]

«Κυκλωμένος ἀπό βαρβάρους, ὁ Μιχαήλ ἐφοβεῖτο μήπως γίνῃ καί ὁ ἴδιος βάρβαρος καί ἀπολίτιστος καί ἐθρηνοῦσε τό κατάντημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πού εἶχε γίνει ἕνα εἶδος βάρβαρης διαλέκτου, τήν ὁποίαν κατώρθωσε νά καταλάβῃ μόνον ὕστερα ἀπό παραμονήν τριῶν ἐτῶν στήν Ἀθήνα».[8]

Ἑπομένως, ἀρκεῖ νά ἀναλογισθῶμεν τήν πορεία ἡ ὁποία διηνύθη διά νά ἀντιληφθῶμεν αὐτό τό ὁποῖον ἀντιμετώπισεν ὁ Μιχαήλ Ἀκομινᾶτος. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, μετά τήν κατάληψίν του ἀπό τά Μακεδονικά στρατεύματα καί γιά τίς ἑπόμενες ἑκατονταετίες, εὑρέθησαν στήν δίνην πολλαπλῶν ἀλλαγῶν καί ὑποδουλώσεων. Ἡ γλωσσική ἀλλοίωσις, τήν ὁποίαν διαπίστωσεν, ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς παρακμῆς στόν τομέα τῆς δημιουργικῆς σκέψεως. Παρ' ὅτι ἡ βυζαντινή αὐτοκρατορία εἶχεν υἱοθετήσει τήν τροποποιημένην ἐκδοχήν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ ἑλλαδικός πληθυσμός ἀπετελεῖτο, πλέον, ἀπό ἕνα μίγμα ἀνθρωπίνων ὁμάδων, τό ὁποῖον ἠσχολεῖτο ἀποκλειστικῶς μέ τάς ἀνάγκας τῆς ἐπιβιώσεώς του, λόγω τῶν πολλαπλῶν ἐναλλαγῶν καί τῶν συνθηκῶν δουλείας ὑπό τάς ὁποίας οὐσιαστικῶς εὑρίσκετο. Ὁ πληθυσμός αὐτός ἦτο πένης, ἀπό κάθε ἄποψιν.

Ἡ πολύπτυχος πενία τῶν ἀνθρώπων ἐπιφέρει τήν γλωσσικήν πενίαν, τήν ταύτισιν μέ ἄλλους ταλαιπώρους. Ἡ κατάστασις πενίας προτρέπει στόν δανεισμόν, ἐπειδή εἶναι δύσκολον νά δυνηθεῖ κάποιος νά ὑπερκεράσῃ δι' ἰδίων μέσων τάς δυσκολίας τάς ὁποίας ἀντιμετωπίζει. Τό ἴδιο ἰσχύει καί μέ τήν γλῶσσαν. Δανεισμός ξενικῶν λέξεων, λαμβάνει χώραν, λόγω τῆς ἀνάγκης ἐπικοινωνίας μετά τῶν ἐποίκων ἤ τῶν κατακτητῶν. Δανεισμός, ἐπειδή δέν ὑπάρχει δυνατότης ἐκφράσεως τῶν καταλλήλων λέξεων, ἀλλά καί ἐπειδή ἀκόμη καί ὅταν ὑπῆρχε ἡ δυνατότης αὐτή, κανείς δέν τῶν ἀνθρώπων, ὑποστηρίζουσα ταυτίσεις ἀσχέτων λέξεων καί ἐννοιῶν, συγχωνεύσεις καί νοητικάς ὑποβαθμίσεις

Εἶναι πανθομολογούμενον ὅτι ἡ γλωσσική δημιουργικότης τῶν ἀνθρώπων, ἀποδίδει ὀρθά ἀποτελέσματα ὅταν ὑφίστανται συνθῆκες ἐλευθέρας ἐκφράσεως καί συνεχοῦς πνευματικῆς καλλιεργείας. Ἡ ψευδεπίγραφος παιδεία την ὁποίαν παρεῖχε τό κράτος, ἰδιαίτερα κατά τα τελευταῖα πενήντα χρόνια, εἶναι καί παραμένει συνάρτησις τῶν ἐξουσιαστικῶν καί οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων τῶν κρατούντων. Ἑπομένως, ὅταν ὁμιλῶμεν περί κυριαρχίας μιᾶς γλώσσης δέν ἐννοοῦμεν ὅτι αὐτή εἶναι ἀσύνδετη ἀπό τίς εὐρύτερες ἐπιδιώξεις τῶν ὁμάδων ἐξουσίας. Ἀντιθέτως, τό θέμα τῆς χρήσεως καί ἐπιβολῆς ἑνός τύπου γλώσσης συνδέεται μέ τούς ἑκάστοτε σχεδιασμούς. Ἐπί παραδείγματι, ἡ ἐξουδετέρωσις ἑνός ἐμποδίου (ὅπως ἡ συνεχής διάθεσις πρός ἐξέγερσιν ἤ ἡ διαρκής ἀντιπαράθεσις σέ ἐξουσιαστικούς σχεδιασμούς) καί ἐν προκειμένῳ ἑνός σημαντικοῦ μέρους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἀντιμετωπίζεται μέ πολλούς τρόπους μεταξύ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται: ἡ ἀλλοίωσις τῆς πληθυσμιακῆς συνθέσεως, οἰκονομικά κίνητρα –τά ὁποῖα μακροπροθέσμως εἶναι βέβαιον ὅτι θά ἀναιρεθοῦν– ἡ πολιτική τοῦ διαχωρισμοῦ καί ἐν συνέχειᾳ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἡ ἰδεολογική χειραγώγησις καί ἡ γλωσσική ἀποξένωσις. Αὐτά, ἐν συνόλῳ, ἐπιτυγχάνουν τήν ἀδρανοποίησιν, μέσα ἀπό μίαν διαρκῆ διαδικασίαν προωθήσεως καί ἐπιβολῆς τους ἀπό τήν ἐξουσίαν.

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τήν γλωσσικήν ἀποξένωσιν, εἶναι ἐνδεικτικόν ότι ἡ καθιέρωσις τῆς λεγομένης νεοελληνικῆς εἶναι οὐσιαστικῶς μία πρᾶξις ὑποβαθμίσεως, ἀπό τήν στιγμήν κατά τήν ὁποίαν αὐτή ἡ ἐκτεταμένη διάλεκτος ἔχει ὑποστεῖ ὅλην αὐτήν τήν, ἐπί τουλάχιστον 15 αἰῶνας, ταλαιπωρίαν καί ἀλλοίωσιν. Ἐάν ληφθῇ, ἐπίσης, ὑπ' ὄψιν ἡ διαδικασία ἀντικαταστάσεως καί ὑποκαταστάσεως λέξεων, δηλαδή ἐννοιῶν, καί ἡ δυνατότης εὐρείας διαδόσεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν, ἐξ αἰτίας τῶν πολλαπλῶν μέσων τά ὁποῖα διαθέτει ἡ ἐξουσία, τότε εἶναι εὔκολον νά κατανοηθῇ πρός ποίαν κατεύθυνσιν θέλει νά ὁδηγήσῃ τούς ἀνθρώπους ἡ συγκροτημένη ἐξουσία. Ἡ ὑποκατάστασις καί ἡ ἀντικατάστασις λέξεων, ἕνα καθορισμένον, ἐλεγχόμενον καί περιορισμένον λεξιλόγιον φέρουν στό προσκήνιον τό «1984» τοῦ Τζώρτζ Ὄργουελ ἤ μίαν ἀναβαθμισμένην καί ἀρκούντως ἐλεγχομένην κατάστασιν, ἀντίστοιχον τοῦ γλωσσικοῦ μεσαίωνος τόν ὁποῖον ἐβίωσεν ὁ Ἀκομινᾶτος.

Συσπείρωσις Ἀναρχικῶν

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 14ος, Φύλλο 164
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ***ανιδιοτελής*** και να ***μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις*** (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

*** Υπενθυμίζουμε ότι η ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους

«Κυκλωμένος ἀπό βαρβάρους, ὁ Μιχαήλ ἐφοβεῖτο μήπως γίνη καί ὁ ἴδιος βάρβαρος καί ἀπολίτιστος καί ἐρηνοῦσε τό κατάντημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πού εἶχε γίνει ἕνα εἶδος βάρβαρης διαλέκτου, τήν ὁποίαν κατώρθωσε νά καταλάβη μόνον ὕστερα ἀπό παραμονήν τριῶν ἐτῶν στήν Ἀθήνα».[8]

Ἑπομένως, ἀρκεῖ νά ἀναλογισθῶμεν τήν πορεία ἡ ὁποία διηνύθη διά νά ἀντιληφθῶμεν αὐτό τό ὁποῖον ἀντιμετώπισεν ὁ Μιχαήλ Ἀκομινᾶτος. Οἱ κάτοικοι τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου, μετά τήν κατάληψίν του ἀπό τά Μακεδονικά στρατεύματα καί γιά τίς ἑπόμενες ἑκατονταετίες, εὑρέθησαν στήν δίνην πολλαπλῶν ἀλλαγῶν καί ὑποδουλώσεων. Ἡ γλωσσική ἀλλοίωσις, τήν ὁποίαν διαπίστωσεν, ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς παρακμῆς στόν τομέα τῆς δημιουργικῆς σκέψεως. Παρ' ὅτι ἡ βυζαντινή αὐτοκρατορία εἶχεν υἱοθετήσει τήν τροποποιημένην ἐκδοχήν τῆς κοινῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ ἐλλαδικός πληθυσμός ἀπετελεῖτο, πλέον, ἀπό ἕνα μίγμα ἀνθρωπίνων ὁμάδων, τό ὁποῖον ἠσχολεῖτο ἀποκλειστικῶς μέ τάς ἀνάγκας τῆς ἐπιβιώσεώς του, λόγω τῶν πολλαπλῶν ἐναλλαγῶν καί τῶν συνθηκῶν δουλείας ὑπό τάς ὁποίας οὐσιαστικῶς εὑρίσκετο. Ὁ πληθυσμός αὐτός ἦτο πένης, ἀπό κάθε ἄποψιν.

Ἡ πολύπτυχος πενία τῶν ἀνθρώπων ἐπιφέρει τήν γλωσσικήν πενίαν, τήν ταύτισιν μέ ἄλλους ταλαιπώρους. Ἡ κατάστασις πενίας προτρέπει στόν δανεισμόν, ἐπειδή εἶναι δύσκολον νά δυνηθεῖ κάποιος νά ὑπερκεράση δι' ἰδίων μέσων τάς δυσκολίας τάς ὁποίας ἀντιμετωπίζει. Τό ἴδιο ἰσχύει καί μέ τήν γλῶσσαν. Δανεισμός ξενικῶν λέξεων, λαμβάνει χώραν, λόγω τῆς ἀνάγκης ἐπικοινωνίας μετά τῶν ἐποίκων ἤ τῶν κατακτητῶν. Δανεισμός, ἐπειδή δέν ὑπάρχει δυνατότης ἐκφράσεως τῶν καταλλήλων λέξεων, ἀλλά καί ἐπειδή ἀκόμη καί ὅταν ὑπῆρχε ἡ δυνατότης αὐτή, κανείς δέν ἐνδιαφέρετο νά ὁμιλήση κατ' αὐτόν τόν τρόπο. Ἔτσι, μέσα ἀπό πολλάς καί πολυπλόκους καταστάσεις προέκυψεν ὁ κῶδιξ λέξεων πρός ἐπιβίωσιν, ἡ διάλεκτος, ὁ ἰδιωματισμός, ὁ,τιδήποτε δέν ἐπιφέρει κόπωσιν εἰς τόν ἐγκέφαλον καί εἶναι πρακτικῶς χρήσιμον διά τάς ἀμέσους ἀνάγκας καί ἀπολαύσεις.

Αὐτή ἐν ὀλίγοις εἶναι μία ὄψις, ἡ ὁποία ὁδήγησεν εἰς τήν κατάστασιν πού ἀντιμετώπισεν ὁ Μιχαήλ ἡ διαρκής ἀντιπαράθεσις σέ ἐξουσιαστικούς σχεδιασμούς) καί ἐν προκειμένῳ ἑνός σημαντικοῦ μέρους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἀντιμετωπίζεται μέ πολλούς τρόπους μεταξύ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται: ἡ ἀλλοίωσις τῆς πληθυσμιακῆς συνθέσεως, οἰκονομικά κίνητρα –τά ὁποῖα μακροπροθέσμως εἶναι βέβαιον ὅτι θά ἀναιρεθοῦν– ἡ πολιτική τοῦ διαχωρισμοῦ καί ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἡ ἰδεολογική χειραγώγησις καί ἡ γλωσσική ἀποξένωσις. Αὐτά, ἐν συνόλω, ἐπιτυγχάνουν τήν ἀδρανοποίησιν, μέσα ἀπό μίαν διαρκῆ διαδικασίαν προωθήσεως καί ἐπιβολῆς τους ἀπό τήν ἐξουσίαν.

7. A. A. Vasiliev, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, σσ. 605-606.
8. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 606.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 14ος, Φύλλο 164
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,
ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA
Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

τότης εὐρείας διαδόσεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἀλλαγῶν, ἐξ αἰτίας τῶν πολλαπλῶν μέσων τά ὁποῖα διαθέτει ἡ ἐξουσία, τότε εἶναι εὔκολον νά κατανοηθῆ πρός ποίαν κατεύθυνσιν θέλει νά ὁδηγήση τούς ἀνθρώπους ἡ συγκροτημένη ἐξουσία. Ἡ ὑποκατάστασις καί ἡ ἀντικατάστασις λέξεων, ἕνα καθορισμένον, ἐλεγχόμενον καί περιορισμένον λεξιλόγιον φέρουν στό προσκήνιον τό «1984» τοῦ Τζώρτζ Ὄργουελ ἤ μίαν ἀναβαθμισμένην καί ἀρκούντως ἐλεγχομένην κατάστασιν, ἀντίστοιχον τοῦ γλωσσικοῦ μεσαίωνος τόν ὁποῖον ἐβίωσεν ὁ Ἀκομινᾶτος.

Συσπείρωσις Ἀναρχικῶν

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ***ανιδιοτελής*** και να ***μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις*** (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

**** Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε τη ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Παγκόσμιος καπιταλισμός ή τοπικός σχεδιασμός;

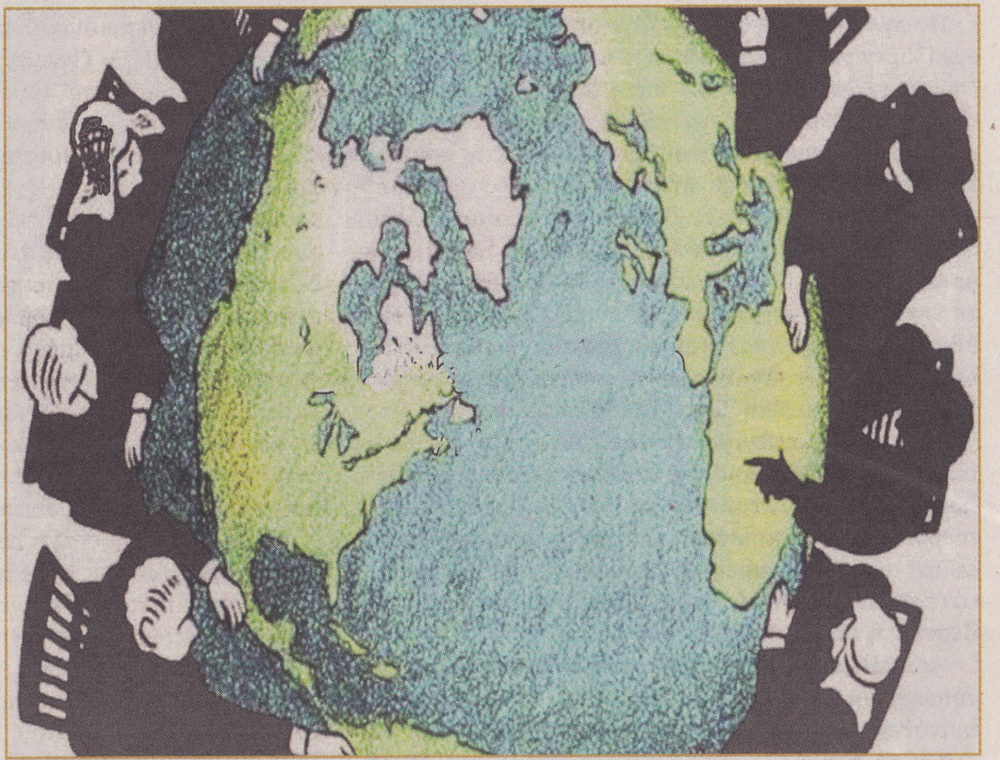
(Β' μέρος)

(Karl Polanyi)

ΠΡΙΝ ΠΑΡΑΘΕΣΟΥΜΕ τη συνέχεια της μετάφρασης του κειμένου του Karl Polanyi, το δεύτερο και τρίτο μέρος της, θα θέλαμε να διορθώσουμε κάτι από την εισαγωγή μας στο α΄ μέρος· το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε, για πρώτη φορά, το 1945 στο περιοδικό The London Quarterly of World Affairs κι όχι όπως είχαμε γράψει στην εισαγωγή του α΄ μέρους στο «Ο Μεγάλος Μετασχηματισμός» (The Great Transformation), που εκδόθηκε το 1944.

Πέραν τούτου, ας επισημανθεί πως στο εν λόγω κείμενο μπορούν να γίνουν ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις. Πρώτα απ' όλα, ενώ διαβάζουμε μια πολιτική ανάλυση για τη διαμόρφωση των δυνάμεων μετά την Β' Παγκόσμια Ανθρωποσφαγή, φαίνεται σαν να διαβάζουμε ένα κείμενο για τις οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις τού σήμερα. Η θέση της Βρετανίας ή της Ρωσίας στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα, που περιγράφεται στο κείμενο, μοιάζει να είναι σαν τη σημερινή. Αυτό φαίνεται τουλάχιστον επικίνδυνο· δηλαδή το ό,τι μετά από 70 χρόνια, ζώντας την κεκτημένη ταχύτητα της Παγκοσμιοποίησης, βιώνουμε τα ίδια ψευδο-διλήμματα: εθνική πολιτική ή παγκόσμια, παλιοί ή νέοι κανόνες. Φαίνεται να τρέχουμε προς το μέλλον με ταχύτητα, εξ αιτίας της τεχνολογικής ανάπτυξης και της παγκοσμιοποίησης, αλλά τελικά τρέχουμε στην αρχή. Σαν το παιγνίδι «Γκρινιάρης», που ενώ κοντεύεις στο τέλος, ενδέχεται να επιστρέψεις διαμιάς από εκεί που ξεκίνησες. Όμως, όσο κι αν φαίνεται απίστευτο, είναι αλήθεια ότι η παγκόσμια πολιτική καταγίνεται με τα ίδια ακριβώς ζη-

Σαν να λέμε, δηλαδή, ότι είμαστε κλεισμένοι σε μια άνυδρη έρημο, όπου δεν μπορούμε τίποτε να κάνουμε για να ζήσουμε κι αυτή η ίδια η έρημος σε λίγο θα πάψει να έχει ακόμη και οξυγόνο. Και 'μείς το μόνο που «σπάμε το κεφάλι μας» να βρούμε είναι πώς θα καταφέρουμε να ζήσουμε μέσα σε αυτή την έρημο, παρ' όλα αυτά. Θέτουμε, δηλαδή, το λάθος ερώτημα. Τότε αξίζει να σκεφτούμε ή να θυμηθούμε αν υπήρχε και κάτι άλλο πριν την έρημο. Ναι, υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει και μετά από αυτήν. Από το να σπάμε και να ξανασπάμε το κεφάλι μας πάνω στον ίδιο βράχο, αν είναι καλό να ζούμε σε παγκοσμιοποίηση ή εθνικό κράτος, ας θέσουμε ένα άλλο ερώτημα. Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς τίποτε από τα δύο; Και πώς;

II

Δεν είναι ο τοπικισμός από τον οποίο αντλεί τη δύναμή της η Ρωσία. Η νίκη του Σταλινισμού επί του Τροτσκισμού σήμανε μια αλλαγή στην εξωτερική της πολιτική από έναν άκαμπτο οικουμενισμό, που βασιζόταν στην ελπίδα ενός επαναστατημένου κόσμου σε έναν τοπικισμό, που συνορεύει με την απομόνωση. Ο Τρότσκι, στην πραγματικότητα, ακολούθησε την παραδοσιακή γραμμή της επαναστατικής πολιτικής, ενώ ο Στάλιν υπήρξε ένας τολμηρός νεωτεριστής. Αρνούμενοι αυτά τα γεγονότα, οι Κομμουνιστές προκάλεσαν απελπισμένη σύγχυση και έκαναν για μας ανώφελα δύσκολο το να συνειδητοποιήσουμε την αναπάντεχη καινοτομία της πο-

βική αλληλεγγύη απέναντι στη γερμανική επίθεση και θεωρεί ότι κανένα άλλο πέρα από το ταξικό συμφέρον δεν θα μπορούσε να επηρεάσει τις κυβερνήσεις τους να σταθούν στο πλευρό της Γερμανίας εναντίον της. Γι' αυτό, θέλει να καταστρέψει την πολιτική επιρροή της φεουδαλικής τάξης και των εκπροσώπων της «βαριάς» βιομηχανίας στις χώρες τους και τις προθέσεις τους να χρησιμοποιήσουν κοινωνικοοικονομικά μέσα γι' αυτό το σκοπό, αλλά μόνο για αυτό το σκοπό. Με άλλα λόγια εύχεται να θέσει τον οικονομικό ριζοσπαστισμό στην υπη-

για να αντιστρέψει αυτή τη σειρά με την χρήση κοινωνικοοικονομικών μέσων, όπως ο εθνικισμός ή η αγροτική μεταρρύθμιση· για πολιτικούς σκοπούς φαίνεται σχεδόν αφύσικος για αυτόν. Οπότε, οι ίδιοι οι Ρώσοι αρνούνται απλώς να επικαλεστούν αυτές τις μεθόδους των σοσιαλιστών, καθώς έχουν σχέδιο να διαφυλάξουν μόνο την δική τους ασφάλεια. Για όλα αυτά, μπορεί να πετύχουν μια δημοκρατική κοινωνική μεταρρύθμιση πιο αποτελεσματικά από ό,τι έχει πετύχει οποιοσδήποτε παγκόσμιος επαναστάτης σοσιαλιστής.

διορθώσουμε κάτι από την εισαγωγή μας στο α΄ μέρος· το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε, για πρώτη φορά, το 1945 στο περιοδικό The London Quarterly of World Affairs κι όχι όπως είχαμε γράψει στην εισαγωγή του α΄ μέρους στο «Ο Μεγάλος Μετασχηματισμός» (The Great Transformation), που εκδόθηκε το 1944.

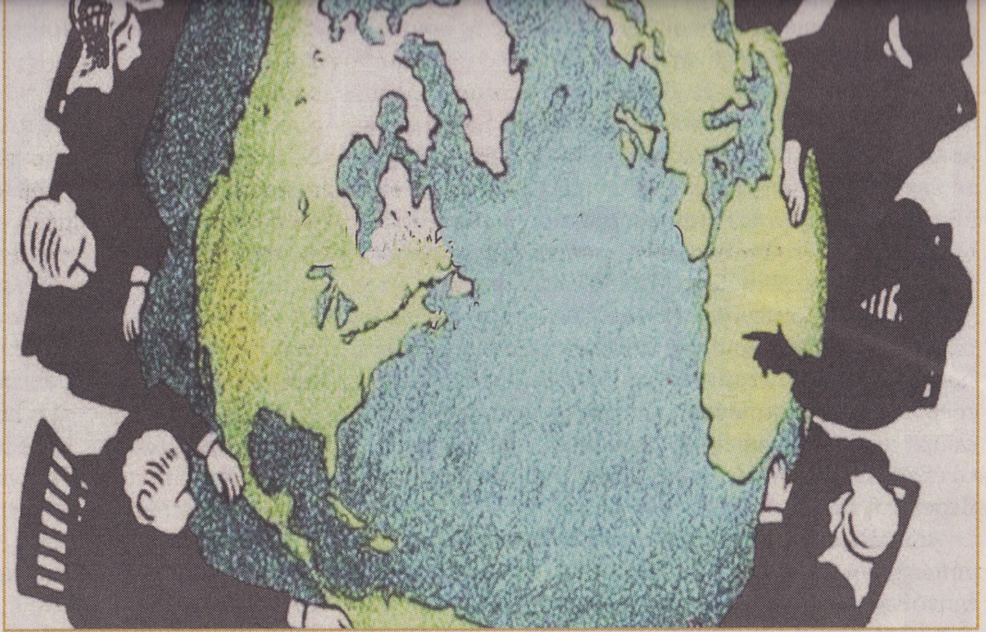
Πέραν τούτου, ας επισημανθεί πως στο εν λόγω κείμενο μπορούν να γίνουν ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις. Πρώτα απ΄ όλα, ενώ διαβάζουμε μια πολιτική ανάλυση για τη διαμόρφωση των δυνάμεων μετά την Β΄ Παγκόσμια Ανθρωποσφαγή, φαίνεται σαν να διαβάζουμε ένα κείμενο για τις οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις τού σήμερα. Η θέση της Βρετανίας ή της Ρωσίας στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα, που περιγράφεται στο κείμενο, μοιάζει να είναι σαν τη σημερινή. Αυτό φαίνεται τουλάχιστον επικίνδυνο· δηλαδή το ό,τι μετά από 70 χρόνια, ζώντας την κεκτημένη ταχύτητα της Παγκοσμιοποίησης, βιώνουμε τα ίδια ψευδο-διλήμματα: εθνική πολιτική ή παγκόσμια, παλιοί ή νέοι κανόνες. Φαίνεται να τρέχουμε προς το μέλλον με ταχύτητα, εξ αιτίας της τεχνολογικής ανάπτυξης και της παγκοσμιοποίησης, αλλά τελικά τρέχουμε στην αρχή. Σαν το παιγνίδι «Γκρινιάρης», που ενώ κοντεύεις στο τέλος, ενδέχεται να επιστρέψεις διαμιάς από εκεί που ξεκίνησες. Όμως, όσο κι αν φαίνεται απίστευτο, είναι αλήθεια ότι η παγκόσμια πολιτική καταγίνεται με τα ίδια ακριβώς ζητήματα που φαίνεται να ξεπερνάει.

Το αν ένα κράτος θα επιλέξει εθνική ή παγκοσμιοποιημένη πολιτική και οικονομία είναι ένα ερώτημα που επαναλαμβάνεται. Οι ανθρώπινες δυνατότητες εμφανίζονται όλο και πιο περιορισμένες. Άνθρωποι με λιγότερους πόρους προσπαθούν να τραφούν από τη δική τους παραγωγή, η οποία όλο και συρρικνώνεται, καθώς κάνουν ένα σωρό διεκπεραιωτικές δουλειές που και να έπαυαν αύριο να υπάρχουν, δεν θα έλειπαν πραγματικά σε κανέναν. Ενώ κάθε άνθρωπος ως μονάδα μοιάζει εξαρτημένος από υπερ-δομές που τον ξεπερνούν, δεν είναι σε μεγάλο βαθμό δημιουργός ούτε της ζωής ούτε της επιβίωσής του, το σύστημα που τον έχει εγκλωβίσει φαίνεται να έχει βρεθεί σε αδιέξοδο. Τα πράγματα δείχνουν ζήσουμε κι αυτή η ίδια η έρημος σε λίγο θα πάψει να έχει ακόμη και οξυγόνο. Και 'μείς το μόνο που «σπάμε το κεφάλι μας» να βρούμε είναι πώς θα καταφέρουμε να ζήσουμε μέσα σε αυτή την έρημο, παρ΄ όλα αυτά. Θέτουμε, δηλαδή, το λάθος ερώτημα. Τότε αξίζει να σκεφτούμε ή να θυμηθούμε αν υπήρχε και κάτι άλλο πριν την έρημο. Ναι, υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει και μετά από αυτήν. Από το να σπάμε και να ξανασπάμε το κεφάλι μας πάνω στον ίδιο βράχο, αν είναι καλό να ζούμε σε παγκοσμιοποίηση ή εθνικό κράτος, ας θέσουμε ένα άλλο ερώτημα. Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς τίποτε από τα δύο; Και πώς;

II

Δεν είναι ο τοπικισμός από τον οποίο αντλεί τη δύναμή της η Ρωσία. Η νίκη του Σταλινισμού επί του Τροτσκισμού σήμανε μια αλλαγή στην εξωτερική της πολιτική από έναν άκαμπτο οικουμενισμό, που βασιζόταν στην ελπίδα ενός επαναστατημένου κόσμου σε έναν τοπικισμό, που συνορεύει με την απομόνωση. Ο Τρότσκι, στην πραγματικότητα, ακολούθησε την παραδοσιακή γραμμή της επαναστατικής πολιτικής, ενώ ο Στάλιν υπήρξε ένας τολμηρός νεωτεριστής. Αρνούμενοι αυτά τα γεγονότα, οι Κομμουνιστές προκάλεσαν απελπισμένη σύγχυση και έκαναν για μας ανώφελα δύσκολο το να συνειδητοποιήσουμε την αναπάντεχη καινοτομία της πολιτικής του Στάλιν.

Κατ΄ αρχάς, εμφανίζεται μια τελείως νέα στάση απέναντι στην χρήση της κοινωνικής αλλαγής. Η νικηφόρος ρωσική αυτοκρατορία θεωρεί την ανεξαρτησία της δεδομένη και το κυρίαρχο συμφέρον της είναι η διαρκής ειρήνη (δεδομένου αυτού, η Ε.Σ.Σ.Δ. μπορεί ίσως και με μισή ντουζίνα Πενταετών Σχεδίων, να φτάσει στο επίπεδο της Αμερικής σε βιομηχανική επάρκεια κι επίπεδο ζωής και, πράγματι, να το ξεπεράσει). Καθώς έχει αποκλείσει τις οικουμενικές λύσεις στο μοντέλο του Συνασπισμού των Εθνών ή της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας, η ειρήνη εξαρτάται μόνο από την εξωτερική πολιτική των γειτόνων της. Οι Ρώσοι είναι αποφασισμένοι να έχουν μόνο φιλικά κράτη στα δυτικά τους σύνορα, αλλά είναι

βική αλληλεγγύη απέναντι στη γερμανική επίθεση και θεωρεί ότι κανένα άλλο πέρα από το ταξικό συμφέρον δεν θα μπορούσε να επηρεάσει τις κυβερνήσεις τους να σταθούν στο πλευρό της Γερμανίας εναντίον της. Γι΄ αυτό, θέλει να καταστρέψει την πολιτική επιρροή της φεουδαλικής τάξης και των εκπροσώπων της «βαριάς» βιομηχανίας στις χώρες τους και τις προθέσεις τους να χρησιμοποιήσουν κοινωνικοοικονομικά μέσα γι΄ αυτό το σκοπό, αλλά μόνο για αυτό το σκοπό. Με άλλα λόγια εύχεται να θέσει τον οικονομικό ριζοσπαστισμό στην υπηρεσία περιορισμένων πολιτικών σκοπών. Τέτοιες βασικές μεταρρυθμίσεις, όπως αυτές που υποστηρίζει στην Πολωνία, για παράδειγμα, δεν θα σήμαιναν κοινωνικές επαναστάσεις με τη συνηθισμένη έννοια – όπου ο σοσιαλισμός είναι ένας στόχος από μόνος του– αλλά μόνο δημοφιλείς ανακατατάξεις, που στόχευαν στην καταστροφή της πολιτικής δύναμης των φεουδαρχικών τάξεων, αποφεύγοντας όμως κάθε γενικό μετασχηματισμό του συστήματος ιδιοκτησίας. Τέτοιες βασικές μεταρρυθμίσεις είναι μακράν οι ασφαλέστερες από τις παραδοσιακές, απεριόριστες σοσιαλιστικές, που, τουλάχιστον στην Ανατολική Ευρώπη είτε θα προκαλούσαν μια φασιστική αντεπανάσταση ή διαφορετικά θα διατηρούνταν μόνο με τη βοήθεια των ρωσικών ξιφολογ-

για να αντιστρέψει αυτή τη σειρά με την χρήση κοινωνικοοικονομικών μέσων, όπως ο εθνικισμός ή η αγροτική μεταρρύθμιση· για πολιτικούς σκοπούς φαίνεται σχεδόν αφύσικος για αυτόν. Οπότε, οι ίδιοι οι Ρώσοι αρνούνται απλώς να επικαλεστούν αυτές τις μεθόδους των σοσιαλιστών, καθώς έχουν σχέδιο να διαφυλάξουν μόνο την δική τους ασφάλεια. Για όλα αυτά, μπορεί να πετύχουν μια δημοκρατική κοινωνική μεταρρύθμιση πιο αποτελεσματικά από ό,τι έχει πετύχει οποιοσδήποτε παγκόσμιος επαναστάτης σοσιαλιστής.

Από την ιδεολογική στρατόσφαιρα ο σοσιαλισμός έτσι πέφτει με αλεξίπτωτο στη γη. Η γενιά μας έχει μάθει πόσο υπερβολικά οι άνθρωποι συγκεντρώνονται πίσω από πολιτικές σχεδιασμένες να προστατεύουν την κοινότητα από τον εξωτερικό κίνδυνο. Οι Ρώσοι υπόσχονται στους γείτονές τους μια ασφαλή εθνική ύπαρξη σε μια συνθήκη που τους απαλλάσσει από τις «ανίατες» αντιδραστικές τάξεις και είναι γι΄ αυτό το σκοπό που προτείνουν απαλλοτριώσεις και τελικά δημεύσεις. Κανείς δε θα ξαφνιαστεί αν τέτοιες μέθοδοι, αντιδημοτικές οπουδήποτε αλλού, θα πρέπει να βρουν ισχυρή υποστήριξη σε κοινωνίες, στις οποίες βρίσκουν τα μέσα για την εθνική ασφάλεια. Θα πρέπει να θυμηθούμε ότι άπαξ και η Μεταρρύθμιση ξεκίνησε να περιλαμβάνει

Ρωσίας στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα, που περιγράφεται στο κείμενο, μοιάζει να είναι σαν τη σημερινή. Αυτό φαίνεται τουλάχιστον επικίνδυνο· δηλαδή το ό,τι μετά από 70 χρόνια, ζώντας την κεκτημένη ταχύτητα της Παγκοσμιοποίησης, βιώνουμε τα ίδια ψευδο-διλήμματα: εθνική πολιτική ή παγκόσμια, παλιοί ή νέοι κανόνες. Φαίνεται να τρέχουμε προς το μέλλον με ταχύτητα, εξ αιτίας της τεχνολογικής ανάπτυξης και της παγκοσμιοποίησης, αλλά τελικά τρέχουμε στην αρχή. Σαν το παιγνίδι «Γκρινιάρης», που ενώ κοντεύεις στο τέλος, ενδέχεται να επιστρέψεις διαμιάς από εκεί που ξεκίνησες. Όμως, όσο κι αν φαίνεται απίστευτο, είναι αλήθεια ότι η παγκόσμια πολιτική καταγίνεται με τα ίδια ακριβώς ζητήματα που φαίνεται να ξεπερνάει.

Το αν ένα κράτος θα επιλέξει εθνική ή παγκοσμιοποιημένη πολιτική και οικονομία είναι ένα ερώτημα που επαναλαμβάνεται. Οι ανθρώπινες δυνατότητες εμφανίζονται όλο και πιο περιορισμένες. Άνθρωποι με λιγότερους πόρους προσπαθούν να τραφούν από τη δική τους παραγωγή, η οποία όλο και συρρικνώνεται, καθώς κάνουν ένα σωρό διεκπεραιωτικές δουλειές που και να έπαυαν αύριο να υπάρχουν, δεν θα έλειπαν πραγματικά σε κανέναν. Ενώ κάθε άνθρωπος ως μονάδα μοιάζει εξαρτημένος από υπερ-δομές που τον ξεπερνούν, δεν είναι σε μεγάλο βαθμό δημιουργός ούτε της ζωής ούτε της επιβίωσής του, το σύστημα που τον έχει εγκλωβίσει φαίνεται να έχει βρεθεί σε αδιέξοδο. Τα πράγματα δείχνουν πως δεν πάνε και πολύ καλά για κανέναν, όταν σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο θέτουμε τα ίδια ερωτήματα, τα οποία οδήγησαν στις παγκόσμιες ανθρωποσφαγές κι όρισαν τον «νέο» κόσμο μετά από αυτές, ίδιο κι απαράλλαχτο με τον παλιό. Πάλι διάχυτος φόβος κάθε είδους, εξαθλίωση και κατακρήμνιση της καθημερινότητας, πολυπληθείς ομάδες που βίαια ανταλλάσσονται και μετακινούνται, μετέωρες, να μην είναι σε θέση να ενσωματωθούν πουθενά.

II

Δεν είναι ο τοπικισμός από τον οποίο αντλεί τη δύναμή της η Ρωσία. Η νίκη του Σταλινισμού επί του Τροτσκισμού σήμανε μια αλλαγή στην εξωτερική της πολιτική από έναν άκαμπτο οικουμενισμό, που βασιζόταν στην ελπίδα ενός επαναστατημένου κόσμου σε έναν τοπικισμό, που συνορεύει με την απομόνωση. Ο Τρότσκι, στην πραγματικότητα, ακολούθησε την παραδοσιακή γραμμή της επαναστατικής πολιτικής, ενώ ο Στάλιν υπήρξε ένας τολμηρός νεωτεριστής. Αρνούμενοι αυτά τα γεγονότα, οι Κομμουνιστές προκάλεσαν απελπισμένη σύγχυση και έκαναν για μας ανώφελα δύσκολο το να συνειδητοποιήσουμε την αναπάντεχη καινοτομία της πολιτικής του Στάλιν.

Κατ' αρχάς, εμφανίζεται μια τελείως νέα στάση απέναντι στην χρήση της κοινωνικής αλλαγής. Η νικηφόρος ρωσική αυτοκρατορία θεωρεί την ανεξαρτησία της δεδομένη και το κυρίαρχο συμφέρον της είναι η διαρκής ειρήνη (δεδομένου αυτού, η Ε.Σ.Σ.Δ. μπορεί ίσως και με μισή ντουζίνα Πενταετών Σχεδίων, να φτάσει στο επίπεδο της Αμερικής σε βιομηχανική επάρκεια κι επίπεδο ζωής και, πράγματι, να το ξεπεράσει). Καθώς έχει αποκλείσει τις οικουμενικές λύσεις στο μοντέλο του Συνασπισμού των Εθνών ή της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας, η ειρήνη εξαρτάται μόνο από την εξωτερική πολιτική των γειτόνων της. Οι Ρώσοι είναι αποφασισμένοι να έχουν μόνο φιλικά κράτη στα δυτικά τους σύνορα, αλλά είναι απρόθυμοι να επεκτείνουν τα σύνορά τους τόσο, ώστε να συμπεριλάβουν και τους γείτονές τους. Οι νέες θεσμικές αλλαγές είναι σχεδιασμένες, ώστε να υποστηρίξουν τη Ρωσία σε αυτή την προσπάθεια, καθώς επιτρέπουν μικρότερους γείτονες, για να εναρμονίσουν την πολιτική τους με τους άμεσους δικούς τους γείτονες στο εσωτερικό της Ρωσίας, χωρίς απαραίτητα να διεξάγουν διαπραγματεύσεις με τον ίδιο τον κολοσσό. Η Ε.Σ.Σ.Δ. τούς προσφέρει σλαβική αλληλεγγύη απέναντι στη γερμανική επίθεση και θεωρεί ότι κανένα άλλο πέρα από το ταξικό συμφέρον δεν θα μπορούσε να επηρεάσει τις κυβερνήσεις τους να σταθούν στο πλευρό της Γερμανίας εναντίον της. Γι' αυτό, θέλει να καταστρέψει την πολιτική επιρροή της φεουδαλικής τάξης και των εκπροσώπων της «βαριάς» βιομηχανίας στις χώρες τους και τις προθέσεις τους να χρησιμοποιήσουν κοινωνικοοικονομικά μέσα γι' αυτό το σκοπό, αλλά μόνο για αυτό το σκοπό. Με άλλα λόγια εύχεται να θέσει τον οικονομικό ριζοσπαστισμό στην υπηρεσία περιορισμένων πολιτικών σκοπών. Τέτοιες βασικές μεταρρυθμίσεις, όπως αυτές που υποστηρίζει στην Πολωνία, για παράδειγμα, δεν θα σήμαιναν κοινωνικές επαναστάσεις με τη συνηθισμένη έννοια – όπου ο σοσιαλισμός είναι ένας στόχος από μόνος του– αλλά μόνο δημοφιλείς ανακατατάξεις, που στόχευαν στην καταστροφή της πολιτικής δύναμης των φεουδαρχικών τάξεων, αποφεύγοντας όμως κάθε γενικό μετασχηματισμό του συστήματος ιδιοκτησίας. Τέτοιες βασικές μεταρρυθμίσεις είναι μακράν οι ασφαλέστερες από τις παραδοσιακές, απεριόριστες σοσιαλιστικές, που, τουλάχιστον στην Ανατολική Ευρώπη είτε θα προκαλούσαν μια φασιστική αντεπανάσταση ή διαφορετικά θα διατηρούνταν μόνο με τη βοήθεια των ρωσικών ξιφολογχών, που η Ρωσία δεν έχει καμιά πρόθεση να παρέχει.

Τίποτε δεν είναι λιγότερο ελκυστικό για έναν τυπικό επαναστάτη από μια τέτοια προοπτική. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι δεν θα μπορούσε να την εγκρίνει χωρίς μια ψυχολογική επιφύλαξη και θα μπορούσε να δυσκολευτεί ακόμη και να το κατανοήσει. Παραδοσιακά, θεωρεί αυτή την πολιτική πράξη ως μέσο για να πετύχει κοινωνικοοικονομικούς σκοπούς και για να αντιστρέψει αυτή τη σειρά με την χρήση κοινωνικοοικονομικών μέσων, όπως ο εθνικισμός ή η αγροτική μεταρρύθμιση· για πολιτικούς σκοπούς φαίνεται σχεδόν αφύσικος για αυτόν. Οπότε, οι ίδιοι οι Ρώσοι αρνούνται απλώς να επικαλεστούν αυτές τις μεθόδους των σοσιαλιστών, καθώς έχουν σχέδιο να διαφυλάξουν μόνο την δική τους ασφάλεια. Για όλα αυτά, μπορεί να πετύχουν μια δημοκρατική κοινωνική μεταρρύθμιση πιο αποτελεσματικά από ό,τι έχει πετύχει οποιοσδήποτε παγκόσμιος επαναστάτης σοσιαλιστής.

Από την ιδεολογική στρατόσφαιρα ο σοσιαλισμός έτσι πέφτει με αλεξίπτωτο στη γη. Η γενιά μας έχει μάθει πόσο υπερβολικά οι άνθρωποι συγκεντρώνονται πίσω από πολιτικές σχεδιασμένες να προστατεύουν την κοινότητα από τον εξωτερικό κίνδυνο. Οι Ρώσοι υπόσχονται στους γείτονές τους μια ασφαλή εθνική ύπαρξη σε μια συνθήκη που τους απαλλάσσει από τις «ανίατες» αντιδραστικές τάξεις και είναι γι' αυτό το σκοπό που προτείνουν απαλλοτριώσεις και τελικά δημεύσεις. Κανείς δε θα ξαφνιαστεί αν τέτοιες μέθοδοι, αντιδημοτικές οπουδήποτε αλλού, θα πρέπει να βρουν ισχυρή υποστήριξη σε κοινωνίες, στις οποίες βρίσκουν τα μέσα για την εθνική ασφάλεια. Θα πρέπει να θυμηθούμε ότι άπαξ και η Μεταρρύθμιση ξεκίνησε να περιλαμβάνει την δήμευση της εκκλησιαστικής περιουσίας, αμέσως η σκηνή μεταβάλλεται από μοναστικά κελιά σε αίθουσες συνεδριάσεων των Πριγκήπων. Ομοίως, οι άνθρωποι μπορούν να αποφασίσουν με προθυμία για σοσιαλιστικά μέτρα, που απελευθερώνουν τα πολιτικά αγαθά.

Επομένως, είναι αναμενόμενος ακριβώς ο τοπικός χαρακτήρας αυτού του σοσιαλισμού, που διαβεβαιώνει την επιτυχία του και την εμποδίζει από το να γίνει απλώς

μια εισαγωγή περαιτέρω πολέμων κι επαναστάσεων. Αυτό αναγκαστικά θα είχε ως αποτέλεσμα την προσπάθεια να διασπαρεί ο σοσιαλισμός, για δικό του όφελος, σε γειτονικές χώρες. Ο σοσιαλισμός αυτού του νέου είδους δεν είναι ένα αντικείμενο για εξαγωγή. Είναι ένα θεμέλιο για την εθνική ύπαρξη.

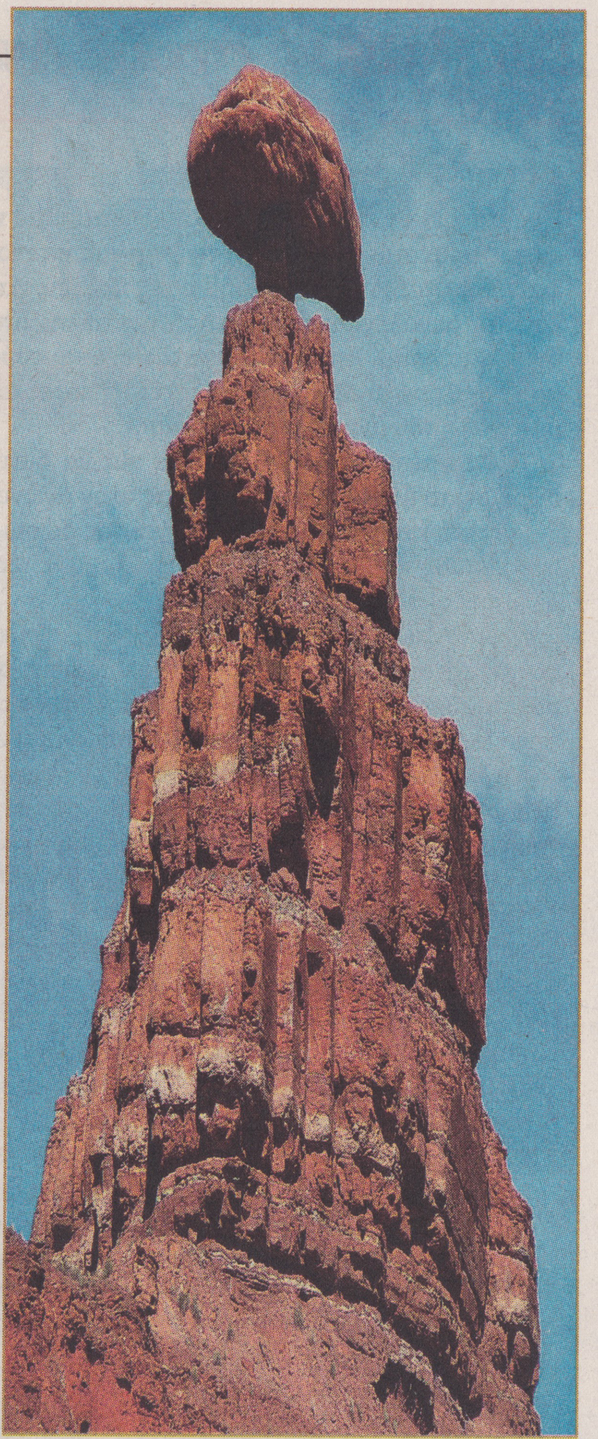
Στην Ανατολική Ευρώπη ο τοπικισμός είναι επίσης η θεραπεία για τουλάχιστον τρεις ενδημικές πολιτικές ασθένειες – μισαλλόδοξος εθνικισμός, μικροαστική κυριαρχία και οικονομική μη συνεργασία. Και τα τρία είναι αναπόφευκτα υπό-προϊόντα μιας οικονομίας της αγοράς σε μια περιοχή φυλετικά μικτών οικισμών. Ο τοξικός εθνικισμός του 19ου αι. ήταν άγνωστος έξω από τους περιορισμούς τέτοιων οικονομιών και η γεωγραφική του επέκταση προς την Κεντρική Ευρώπη, την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία συμπίπτει με τις επικράτειες που βρέθηκαν υπό τον έλεγχο ενός πιστωτικού συστήματος των αυτόχθονων μεσαίων τάξεων. Σε πολυεθνικές περιοχές, όπως οι κοιλάδες του Βιστούλα και του Δούναβη, αυτό είχε ως αποτέλεσμα υστερικά σωβινιστικά κράτη, που, ανίκανα να φέρουν τάξη στο πολιτικό χάος, απλώς επηρεάζουν άλλους με την «αναρχία» τους. Επί πλέον, η έκπληξη του ωφελιμιστικού ελεύθερου εμπορίου, με την απλοϊκή του άποψη που συνδέεται με τα οικονομικά, τα άλυτα φυλετικά του ζητήματα, εμπόδισε την ομαλή λειτουργία των αγορών στα διαφιλονικούμενα σύνορα.

Οι Μπολσεβίκοι σύντομα πρέπει να ανακάλυψαν ότι αυτός ο τύπος εθνικισμού ήταν απλώς το αποτέλεσμα της οικονομίας του 19ου αι. σε πολυεθνικές περιοχές. Πράγματι, η εμπειρία τους, τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων τους, τους δίδαξε ότι, κάθε φορά που οι οικονομικές μέθοδοι απορρίπτονται για τις προγραμματισμένες συναλλαγές, οι δυσεπίλυτοι σωβινισμοί χάνουν την κακή τους επίδραση, η εθνική κυριαρχία γίνεται λιγότερο μανιακή και η οικονομική συνεργασία θεωρείται και πάλι ως αμοιβαία βοήθεια αντί για φόβο και απειλή για την ευημερία του κράτους. Στην ουσία, αμέσως μόλις το πιστωτικό σύστημα πάψει πλέον να βασίζεται στην «εμπιστοσύνη», αλλά στην διοίκηση, στην χρηματοδότηση, που διέπεται από πανικό, καθαιρείται και η λογική μπορεί να επικρατήσει. Θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι κάθε είδος τοπικισμού –είτε σοσιαλιστικού είτε όχι– κάθε σχεδιασμός –είτε δημοκρατικός είτε όχι– θα μπορούσε να έχει παρόμοια επίδραση στο φυλετικό παζλ, που κόβει σε καλούπια τον Δούναβη, τον Βιστούλα, τον Βαρδάρη και τον Στρυμώνα. Αλλά, όπως συμβαίνει, η ιστορία προσφέρει την ευκαιρία στους Ρώσους, που φυσικά πήραν ό,τι προσφερόταν σε αυτούς.

Ο τοπικισμός δεν είναι πανάκεια. Πολλά παλιά και ίσως πολλά νέα προβλήματα δε θα θεραπευτούν. Παρ' όλα αυτά, είναι θεραπεία για πολλές ασθένειες της ανατολικής Ευρώπης – και αυτό εξηγεί την υπεροχή των ρωσικών πολιτικών στην περιοχή αυτή. Αν ο Ατλαντικός χάρτης μας δεσμεύει πραγματικά να αποκαταστήσουμε τις ελεύθερες αγορές που έχουν εξαφανιστεί, θα μπορούσε έτσι να ανοίγει και την πόρτα στην επαναφορά ενός τρελού εθνικισμού σε περιοχές από τις οποίες έχει εξαφανιστεί. Όχι μόνο δεν πρέπει να εισάγαγουμε την ανεργία και την πείνα στις απελευθερωμένες περιοχές, απλώς και μόνο «απελευθερώνοντας» τις τοπικές αγορές· αλλά θα πρέπει, επίσης, να επωμιστούμε την ευθύνη να ρίξουμε τους ανθρώπους πίσω στην ακυβερνησία, από την οποία μόλις βγήκαν με δική τους ώθηση. Οι αντάρτες του στρατάρχη Τίτο προσέφεραν αρκετά στο να λυθεί το πρόβλημα του μίσους στα Βαλκάνια, μόνο και μόνο επειδή ξεκίνησαν από την παραδοχή ενός συστήματος, που δεν κλυδωνίζεται πλέον από την αγορά και διαχειρίζεται την μεσαία τάξη. Αυτό είναι το κλειδί για το μακεδονικό θαύμα[1]. Αύριο η Ευρώπη στο σύνολό της μπορεί να επιθυμεί διακαώς τη Βαλκανική θεραπεία και ο τοπικισμός να γίνει υπέρτατος.

σύντροφοι για
την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

1. Προφανώς, με τον όρο «μακεδονικό θαύμα» αναφέρεται στον τρόπο που ο Τίτο επέλεξε να «επιλύσει» το ζήτημα των εθνικών διαφορών της Γιουγκοσλαβίας, υιοθετώντας ένα ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης στα σοβιετικά πρότυπα, σύμφωνα με το οποίο ονόμασε για πρώτη φορά την ευρύτερη περιοχή της σημερινής Σλαβομακεδονίας «Λαϊκή Δημοκρατία της Μακεδονίας», αναγνωρίζοντάς την ως μία από τις ομοσπονδίες (Σ.τ.Μ., Πηγή: Σταυριανός, Λ.Σ., 2007, Βαλκάνια).

Είναι ένα θεμέλιο για την εθνική υπαρξη.

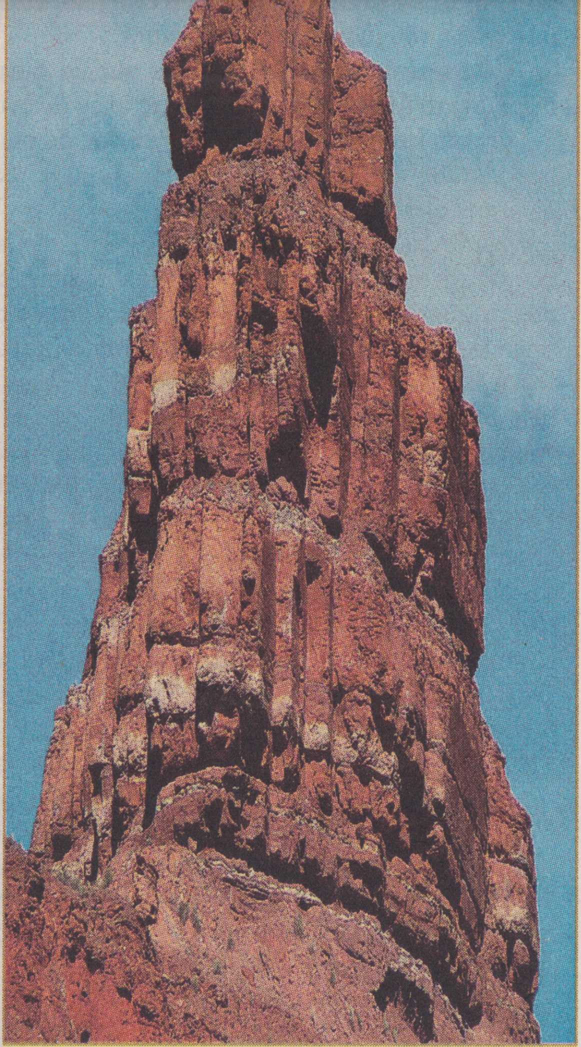
Στην Ανατολική Ευρώπη ο τοπικισμός είναι επίσης η θεραπεία για τουλάχιστον τρεις ενδημικές πολιτικές ασθένειες – μισαλλόδοξος εθνικισμός, μικροαστική κυριαρχία και οικονομική μη συνεργασία. Και τα τρία είναι απόφευκτα υπό-προϊόντα μιας οικονομίας της αγοράς σε μια περιοχή φυλετικά μικτών οικισμών. Ο τοξικός εθνικισμός του 19ου αι. ήταν άγνωστος έξω από τους περιορισμούς τέτοιων οικονομιών και η γεωγραφική του επέκταση προς την Κεντρική Ευρώπη, την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία συμπίπτει με τις επικράτειες που βρέθηκαν υπό τον έλεγχο ενός πιστωτικού συστήματος των αυτόχθονων μεσαίων τάξεων. Σε πολυεθνικές περιοχές, όπως οι κοιλάδες του Βιστούλα και του Δούναβη, αυτό είχε ως αποτέλεσμα υστερικά σωβινιστικά κράτη, που, ανίκανα να φέρουν τάξη στο πολιτικό χάος, απλώς επηρεάζουν άλλους με την «αναρχία» τους. Επί πλέον, η έκπληξη του ωφελιμιστικού ελεύθερου εμπορίου, με την απλοϊκή του άποψη που συνδέεται με τα οικονομικά, τα άλυτα φυλετικά του ζητήματα, εμπόδισε την ομαλή λειτουργία των αγορών στα διαφιλονικούμενα σύνορα.

Οι Μπολσεβίκοι σύντομα πρέπει να για τις προγραμματισμένες συναλλαγές, οι δυσεπίλυτοι σωβινισμοί χάνουν την κακή τους επίδραση, η εθνική κυριαρχία γίνεται λιγότερο μανιακή και η οικονομική συνεργασία θεωρείται και πάλι ως αμοιβαία βοήθεια αντί για φόβο και απειλή για την ευημερία του κράτους. Στην ουσία, αμέσως μόλις το πιστωτικό σύστημα πάψει πλέον να βασίζεται στην «εμπιστοσύνη», αλλά στην διοίκηση, στην χρηματοδότηση, που διέπεται από πανικό, καθαιρείται και η λογική μπορεί να επικρατήσει. Θα πρέπει να παραδεχτούμε ότι κάθε είδος τοπικισμού –είτε σοσιαλιστικού είτε όχι– κάθε σχεδιασμός –είτε δημοκρατικός είτε όχι– θα μπορούσε να έχει παρόμοια επίδραση στο φυλετικό παζλ, που κόβει σε καλούπια τον Δούναβη, τον Βιστούλα, τον Βαρδάρη και τον Στρυμώνα. Αλλά, όπως συμβαίνει, η ιστορία προσφέρει την ευκαιρία στους Ρώσους, που φυσικά πήραν ό,τι προσφερόταν σε αυτούς.

Ο τοπικισμός δεν είναι πανάκεια. Πολλά παλιά και ίσως πολλά νέα προβλήματα δε θα θεραπευτούν. Παρ' όλα αυτά, είναι θεραπεία για πολλές ασθένειες της ανατολικής Ευρώπης – και αυτό εξηγεί την υπεροχή των ρωσικών πολιτικών στην περιοχή αυτή. Αν ο Ατλαντικός χάρτης μας δεσμεύει πραγματικά να αποκαταστήσουμε τις περιοχές, απλώς και μόνο «απελευθερώνοντας» τις τοπικές αγορές· αλλά θα πρέπει, επίσης, να επωμιστούμε την ευθύνη να ρίξουμε τους ανθρώπους πίσω στην ακυβερνησία, από την οποία μόλις βγήκαν με δική τους ώθηση. Οι αντάρτες του στρατάρχη Τίτο προσέφεραν αρκετά στο να λυθεί το πρόβλημα του μίσους στα Βαλκάνια, μόνο και μόνο επειδή ξεκίνησαν από την παραδοχή ενός συστήματος, που δεν κλυδωνίζεται πλέον από την αγορά και διαχειρίζεται την μεσαία τάξη. Αυτό είναι το κλειδί για το μακεδονικό θαύμα[1]. Αύριο η Ευρώπη στο σύνολό της μπορεί να επιθυμεί διακαώς τη Βαλκανική θεραπεία και ο τοπικισμός να γίνει υπέρτατος.

σύντροφοι για
την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

1. Προφανώς, με τον όρο «μακεδονικό θαύμα» αναφέρεται στον τρόπο που ο Τίτο επέλεξε να «επιλύσει» το ζήτημα των εθνικών διαφορών της Γιουγκοσλαβίας, υιοθετώντας ένα ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης στα σοβιετικά πρότυπα, σύμφωνα με το οποίο ονόμασε για πρώτη φορά την ευρύτερη περιοχή της σημερινής Σλαβομακεδονίας «Λαϊκή Δημοκρατία της Μακεδονίας», αναγνωρίζοντάς την ως μία από τις ομοσπονδίες (Σ.τ.Μ., Πηγή: Σταυριανός, Λ.Σ., 2007, Βαλκάνια).

Σε πολυεθνικές περιοχές, όπως οι κοιλάδες του Βιστούλα και του Δούναβη, αυτό είχε ως αποτέλεσμα υστερικά σωβινιστικά κράτη, που, ανίκανα να φέρουν τάξη στο πολιτικό χάος, απλώς επηρεάζουν άλλους με την «αναρχία» τους. Επί πλέον, η έκπληξη του ωφελιμιστικού ελεύθερου εμπορίου, με την απλοϊκή του άποψη που συνδέεται με τα οικονομικά, τα άλυτα φυλετικά του ζητήματα, εμπόδισε την ομαλή λειτουργία των αγορών στα διαφιλονικούμενα σύνορα.

Οι Μπολσεβίκοι σύντομα πρέπει να

ναβη, τον Βιστούλα, τον Βαρδάρη και τον Στρυμώνα. Αλλά, όπως συμβαίνει, η ιστορία προσφέρει την ευκαιρία στους Ρώσους, που φυσικά πήραν ό,τι προσφερόταν σε αυτούς.

Ο τοπικισμός δεν είναι πανάκεια. Πολλά παλιά και ίσως πολλά νέα προβλήματα δε θα θεραπευτούν. Παρ' όλα αυτά, είναι θεραπεία για πολλές ασθένειες της ανατολικής Ευρώπης – και αυτό εξηγεί την υπεροχή των ρωσικών πολιτικών στην περιοχή αυτή. Αν ο Ατλαντικός χάρτης μας δεσμεύει πραγματικά να αποκαταστήσουμε τις

την ***Αναρχική απελευθερωτική δράση***

---

1. Προφανώς, με τον όρο «μακεδονικό θαύμα» αναφέρεται στον τρόπο που ο Τίτο επέλεξε να «επιλύσει» το ζήτημα των εθνικών διαφορών της Γιουγκοσλαβίας, υιοθετώντας ένα ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης στα σοβιετικά πρότυπα, σύμφωνα με το οποίο ονόμασε για πρώτη φορά την ευρύτερη περιοχή της σημερινής Σλαβομακεδονίας «Λαϊκή Δημοκρατία της Μακεδονίας», αναγνωρίζοντάς την ως μία από τις ομοσπονδίες (Σ.τ.Μ., Πηγή: Σταυριανός, Λ.Σ., 2007, Βαλκάνια).

Συμβουλές στους Αναρχικούς Συντρόφους μου, *του Elisée Reclus, 1901*

Αγαπητοί Σύντροφοι,

Είναι συχνή συνήθειά μας να υπερεκτιμούμε τόσο τις δυνατότητές μας όσο και τις αδυναμίες μας. Κατά τη διάρκεια επαναστατικών περιόδων, μάλιστα, φαίνεται ότι έστω και οι ασήμαντες πράξεις μας φαντάζουν να έχουν ανυπολόγιστα μεγάλες συνέπειες. Από την άλλη, κατά τη διάρκεια περιόδων στασιμότητας, παρ' ότι έχουμε αφιερώσει εαυτούς πλήρως στον σκοπό, οι ζωές μας μοιάζουν στείρες και άχρηστες. Μπορεί ακόμη να αισθανόμαστε σαρωμένοι από τον άνεμο της αντίδρασης.

Τί θα πρέπει να κάνουμε τότε για να διατηρήσουμε το διανοητικό μας σφρίγος, το ήθος και την πίστη μας στον αγώνα;

Έρχεστε σε εμένα ελπίζοντας να σας δώσω την μακρά μου εμπειρία από ανθρώπους και καταστάσεις. Έτσι, λοιπόν, ως ηλικιωμένος άνθρωπος, σας δίνω την ακόλουθη συμβουλή.

Μην τσακώνεστε, μην φιλονικείτε και μην μεταχειρίζεστε ανθρώπινες προσωπικότητες. Ακούτε τις αντίθετες απόψεις, αφού έχετε εκφράσει τις δικές σας. Μάθετε να παραμένετε σιωπηλοί και να συλλογίζεστε. Μην προσπαθείτε να βγείτε κερδισμένοι από μια διαφωνία με κόστος την ειλικρίνειά σας.

Μελετάτε με σύνεση και επιμονή. Ο μεγάλος ενθουσιασμός και η αφοσίωση με ρίσκο την ζωή κάποιου δεν είναι ο μόνος δρόμος για να υπηρετηθεί κάποιος σκοπός. Είναι ευκολότερο να θυσιάσουμε την ζωή κάποιου παρά να κάνουμε ολόκληρη τη ζωή του μάθημα για τους υπόλοιπους. Ο συνειδητός επαναστάτης δεν είναι μόνο αυτός που αισθάνεται, αλλά και αυτός που σκέφτεται, για τον οποίο κάθε προσπάθεια προάσπισης της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης στηρίζεται στην ακριβή γνώση και στην κατανόηση της ιστορίας, της κοινωνιολογίας και της βιολογίας. Ένα τέτοιο άτομο μπορεί να ενσωματώνει τις προσωπικές του ιδέες μέσα στο ευρύτερο φάσμα των ανθρώπινων επιστημών. Έτσι, μπορεί να συμμετέχει στον αγώνα, ο οποίος τρέφεται από την τεράστια δύναμη που παίρνει ο αγωνιστής μέσω της πολύπλευρης μόρφωσής του.

Αποφεύγετε την εξειδίκευση. Μην παίρνετε το μέρος ούτε των εθνών ούτε των κομμάτων. Μην παίρνετε το μέρος ούτε των Ρώσων, ούτε των Πολωνών, ούτε των Σλάβων. Καλύτερα να είστε άνθρωποι που διψούν για την αλήθεια, ελεύθεροι από κάθε σκέψη για μικροσυμφέροντα, και κερδοσκοπικές ιδέες όσον αφορά τους Κινέζους, τους Αφρικανούς και τους Ευρωπαίους. Ο πατριώτης πάντα καταλήγει να μισεί τους ξένους, και χάνει την αίσθηση της δικαιοσύνης που κάποτε αναζωπύρωνε τον ενθουσιασμό του.

Μακρυά από όλα τα αφεντικά, τους αρχηγούς, και εκείνους τους απόστολους της γλώσσας που μετατρέπουν τις λέξεις σε Ιερή Γραφή. Αποφεύγετε την ειδωλολατρεία και αξιολογείτε τις λέξεις ακόμη και του πιο κοντινού σας φίλου ή του σοφότερου δασκάλου προς όφελος της αλήθειας, την οποία αναζητείτε σε αυτές. Εάν, παρακολουθώντας, έχετε κάποιες αμφιβολίες, εξετάστε και πάλι το ζήτημα πριν πάρετε την τελική απόφαση.

Θα πρέπει να απορρίπτετε κάθε εξουσία, αλλά επίσης να τροφοδοτείτε τον εαυτό σας με βαθύ σεβασμό για όλες τις ειλικρινείς πεποιθήσεις. Ζήστε τη ζωή σας, αλλά επίσης αφήστε στους άλλους την ολοκληρωτική ελευθερία να ζήσουν τη δική τους ζωή.

Εάν ρίχνεστε στη μάχη για την υπεράσπιση των ταπεινωμένων και των καταπιεσμένων, αυτό είναι πολύ καλό, σύντροφοι. Να αντιμετωπίζετε το θάνατο με αξιοπρέπεια. Εάν προτιμάτε την αργή και υπομονετική δουλειά για ένα καλύτερο μέλλον, αυτό είναι ακόμη καλύτερο. Κάντε στόχο κάθε λεπτό της ζωής να είναι γεμάτο από γενναιοδωρία και προσφορά. Αλλά αν διαλέξετε να παραμείνετε φτωχός ανάμεσα στους φτωχούς, αλληλέγγυοι σε αυτούς που υποφέρουν, ας είναι η ζωή σας στο εξής λαμπερή, ως φιλάνθρωπο φως, ένα εξαιρετικό παράδειγμα, ένα αποδοτικό μάθημα για όλους!

Σας χαιρετώ, σύντροφοι.

Elisée Reclus

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΥΖΕ ΡΕΚΛΥ

κές και σοσιαλιστικές ιδέες, όπως και το έντονο ενδιαφέρον για τις επιστήμες τον οδήγησαν σχετικά γρήγορα στο δρόμο της επιστήμης. Ο Ρεκλύ ήταν βαθύς γνώστης της χριστιανικής θεολογίας και η έντονη κριτική του προς το χριστιανισμό και γενικότερα τη θρησκεία δεν ήταν αποτέλεσμα επιφανειακής και πρόσκαιρης αντίδρασης, αλλά, αντίθετα, προϊόν σοβαρής κριτικής και προβληματισμού.

Από μικρός ήρθε σε επαφή με τη φύση

ιστορική. Ήταν απαλλαγμένη παρ' όλ' αυτά από το νατουραλισμό, εν τέλει υπερβολικά στρατευμένη. Δεν πρέπει να ξεχνούμε, επίσης, τις παιδαγωγικές επιλογές του στη διδασκαλία της γεωγραφίας.

Ο Ρεκλύ θίγει συστηματικά το ζήτημα της εξουσίας, κυρίως δια μέσου της θρησκείας, και δεν είναι αφελής ή μακάριος απέναντι στις ορέξεις των διαχειριστών της. Στο επιστημολογικό επίπεδο, επιχειρεί να αθροίσει τις πολιτικές και οικονο-

Ρουσώ που, θρηνώντας για τον εξευτελισμό τόσων χωρικών που θα χαθούν στις μεγάλες πόλεις, τις αποκαλεί την άβυσσο του ανθρώπινου είδους».

Ο Ρεκλύ αναφέρεται, επίσης, στην έλξη των ανθρώπων προς την αστική ζωή, η οποία είναι συνώνυμη ή σύμβολο του μοντερνισμού, των φώτων, της πολυκοσμίας αλλά και της ανωνυμίας. Απεικονίζει εξάλλου τέλεια τα μεταναστευτικά φαινόμενα που θα εμφανιστούν κατά τη διάρκεια του

Τί θα πρέπει να κάνουμε τότε για να διατηρήσουμε το διανοητικό μας σφρίγος, το ήθος και την πίστη μας στον αγώνα;

Έρχεστε σε εμένα ελπίζοντας να σας δώσω την μακρά μου εμπειρία από ανθρώπους και καταστάσεις. Έτσι, λοιπόν, ως ηλικιωμένος άνθρωπος, σας δίνω την ακόλουθη συμβουλή.

Μην τσακώνεστε, μην φιλονικείτε και μην μεταχειρίζεστε ανθρώπινες προσωπικότητες. Ακούτε τις αντίθετες απόψεις, αφού έχετε εκφράσει τις δικές σας. Μάθετε να παραμένετε σιωπηλοί και να συλλογίζεστε. Μην προσπαθείτε να βγείτε κερδισμένοι από μια διαφωνία με κόστος την ειλικρίνειά σας.

Μελετάτε με σύνεση και επιμονή. Ο μεγάλος ενθουσιασμός και η αφοσίωση με ρίσκο την ζωή κάποιου δεν είναι ο μόνος δρόμος για να υπηρετηθεί κάποιος σκοπός. Είναι ευκολότερο να θυσιάσουμε την ζωή κάποιου παρά να κάνουμε ολόκληρη τη ζωή του μάθημα για τους υπόλοιπους. Ο συνειδητός επαναστάτης δεν είναι μόνο αυτός που αισθάνεται, αλλά και αυτός που σκέφτεται, για τον οποίο κάθε προσπάθεια προάσπισης της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης στηρίζεται στην ακριβή γνώση και στην κατανόηση της ιστορίας, της κοινωνιολογίας και της βιολογίας. Ένα τέτοιο άτομο μπορεί να ενσωματώνει τις προσωπικές του ιδέες μέσα στο ευρύτερο φάσμα των ανθρώπινων επιστημών. Έτσι, μπορεί να συμμετέχει στον αγώνα, ο οποίος τρέφεται από την τεράστια δύναμη που παίρνει ο αγωνιστής μέσω της πολύπλευρης μόρφωσής του.

λους της γλώσσας που μετατρέπουν τις λέξεις σε ιερή Γραφή. Αποφεύγετε την ειδωλολατρεία και αξιολογείτε τις λέξεις ακόμη και του πιο κοντινού σας φίλου ή του σοφότερου δασκάλου προς όφελος της αλήθειας, την οποία αναζητείτε σε αυτές. Εάν, παρακολουθώντας, έχετε κάποιες αμφιβολίες, εξετάστε και πάλι το ζήτημα πριν πάρετε την τελική απόφαση.

Θα πρέπει να απορρίπτετε κάθε εξουσία, αλλά επίσης να τροφοδοτείτε τον εαυτό σας με βαθύ σεβασμό για όλες τις ειλικρινείς πεποιθήσεις. Ζήστε τη ζωή σας, αλλά επίσης αφήστε στους άλλους την ολοκληρωτική ελευθερία να ζήσουν τη δική τους ζωή.

Εάν ρίχνεστε στη μάχη για την υπεράσπιση των ταπεινωμένων και των καταπιεσμένων, αυτό είναι πολύ καλό, σύντροφοι. Να αντιμετωπίζετε το θάνατο με αξιοπρέπεια. Εάν προτιμάτε την αργή και υπομονετική δουλειά για ένα καλύτερο μέλλον, αυτό είναι ακόμη καλύτερο. Κάντε στόχο κάθε λεπτό της ζωής να είναι γεμάτο από γενναιοδωρία και προσφορά. Αλλά αν διαλέξετε να παραμείνετε φτωχός ανάμεσα στους φτωχούς, αλληλέγγυοι σε αυτούς που υποφέρουν, ας είναι η ζωή σας στο εξής λαμπερή, ως φιλάνθρωπο φως, ένα εξαιρετικό παράδειγμα, ένα αποδοτικό μάθημα για όλους!

Σας χαιρετώ, σύντροφοι.

Elisée Reclus

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΥΖΕ ΡΕΚΛΥ

Ο Ελυζέ Ρεκλύ (1830-1905), ήταν γνωστός αναρχικός, γεωγράφος, μελετητής, παιδαγωγός και πολυγραφότατος συγγραφέας. Υπήρξε μέλος της Πρώτης Διεθνούς, καθώς και της ομοσπονδίας της Γιούρα της Ελβετίας, μετά τον αποκλεισμό του Μπακούνιν από την Α΄ Διεθνή. Μαζί με τους Κροπότκιν και Γκρέιβ συμμετείχε στην εφημερίδα *La Revolte* (Η Εξέγερση). Καταδικάστηκε από την γαλλική κυβέρνηση σε εξορία μετά τα

κές και σοσιαλιστικές ιδέες, όπως και το έντονο ενδιαφέρον για τις επιστήμες τον οδήγησαν σχετικά γρήγορα στο δρόμο της επιστήμης. Ο Ρεκλύ ήταν βαθύς γνώστης της χριστιανικής θεολογίας και η έντονη κριτική του προς το χριστιανισμό και γενικότερα τη θρησκεία δεν ήταν αποτέλεσμα επιφανειακής και πρόσκαιρης αντίδρασης, αλλά, αντίθετα, προϊόν σοβαρής κριτικής και προβληματισμού.

Από μικρός ήρθε σε επαφή με τη φύση την οποία λάτρευε και εξερευνούσε όλα τα χρόνια της ζωής του. Η οικειότητά του με τη φύση και η αγάπη του για τις επιστημονικές μελέτες τον έφερε σε επαφή με τη νεοεμφανιζόμενη τότε γεωγραφική επιστήμη. Για πολλά χρόνια δούλεψε ως δάσκαλος και ως συγγραφέας τουριστικών οδηγών γεωγραφικού περιεχομένου. Με αφορμή αυτά, ταξίδεψε σε πολλά μέρη του κόσμου (Λατ. Αμερική, Η.Π.Α, Αφρική, Ασία, Ευρώπη κ.α.) τα οποία και μελέτησε. Τα αποτελέσματα των επιστημονικών του μελετών και η σταδιακή έκδοση των ογκωδών έργων του τού πρόσφερε κύρος στους επιστημονικούς κύκλους της Ευρώπης και μεγάλη αναγνώριση από το αναγνωστικό κοινό. Μεταξύ των σπουδαιότερων έργων

ιστορική. Ήταν απαλλαγμένη παρ' όλ' αυτά από το νατουραλισμό, εν τέλει υπερβολικά στρατευμένη. Δεν πρέπει να ξεχνούμε, επίσης, τις παιδαγωγικές επιλογές του στη διδασκαλία της γεωγραφίας.

Ο Ρεκλύ θίγει συστηματικά το ζήτημα της εξουσίας, κυρίως δια μέσου της θρησκείας, και δεν είναι αφελής ή μακάριος απέναντι στις ορέξεις των διαχειριστών της. Στο επιστημολογικό επίπεδο, επιχειρεί να αρθρώσει τις πολιτικές και οικονομικές λογικές όχι μόνο στις αντιπαλότητες μεταξύ των χωρών, αλλά επίσης στην οργάνωση των χώρων. Η προσέγγισή του στηρίζεται σε μια δυναμική διαλεκτική του χώρου και του χρόνου, καθώς και στη λειτουργία τριών νόμων: της πάλης των τάξεων, της αναζήτησης της ισορροπίας και της κυρίαρχης απόφασης του ατόμου. Ο Ελιζέ Ρεκλύ μπορεί να θεωρηθεί ως ένας από τους δημιουργούς της «κοινωνικής γεωγραφίας».

Επίσης, έχει ασχοληθεί και με το αστικό φαινόμενο. Η πόλη αντιπροσωπεύει εξ ορισμού το πιο τεχνητό στοιχείο της ανθρωπότητας, το πιο κατασκευασμένο, το λιγότερο «φυσικό». Επομένως, η νατουραλιστική, βιολογιστική και αγροτιστική προ-

Ρουσό που, θρηνώντας για τον εξευτελισμό τόσων χωρικών που θα χαθούν στις μεγάλες πόλεις, τις αποκαλεί την άβυσσο του ανθρώπινου είδους».

Ο Ρεκλύ αναφέρεται, επίσης, στην έλξη των ανθρώπων προς την αστική ζωή, η οποία είναι συνώνυμη ή σύμβολο του μοντερνισμού, των φώτων, της πολυκοσμίας αλλά και της ανωνυμίας. Απεικονίζει εξάλλου τέλεια τα μεταναστευτικά φαινόμενα που θα εμφανιστούν κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα σε ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα απ' ό,τι στην εποχή του: αν μόνο αρνητικοί παράγοντες έδιωχναν τους ανθρώπους από ένα μέρος και τους έσπρωχναν σε ένα άλλο, αυτά τα φαινόμενα δεν θα μπορούσαν πραγματικά να διαρκέσουν. Πρέπει να υπάρχουν και ελκυστικοί παράγοντες.

«Από τη Δημοκρατία δεν μπορεί να προέλθει η Αναρχία... Όμως, δεν υπάρχουν επίσης μεταξύ των ανθρώπων σοσιαλιστές, οι οποίοι καραδοκούν την εξουσία; "Σίγουρα, και ακριβώς αυτούς φοβόμαστε περισσότερο. Με διατάγματα θα κάνουν ευτυχισμένο το λαό, με την αστυνομία θα απαιτήσουν να διατηρηθούν στην εξουσία! Εξουσία δεν είναι τίποτε άλλο από

στηρίζεται στην ακριβή γνώση και στην κατανόηση της ιστορίας, της κοινωνι-
ολογίας και της βιολογίας. Ένα τέτοιο άτομο μπορεί να ενσωματώνει τις προσωπικές του ιδέες μέσα στο ευρύτερο φάσμα των ανθρώπινων επιστημών. Έτσι, μπορεί να συμμετέχει στον αγώνα, ο οποίος τρέφεται από την τεράστια δύναμη που παίρνει ο αγωνιστής μέσω της πολύπλευρης μόρφωσής του. εξαιρετικό παράδειγμα, ένα αποδοτικό μάθημα για όλους!

Σας χαιρετώ, σύντροφοι.

Elisée Reclus

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΥΖΕ ΡΕΚΛΥ

Ο Ελυζέ Ρεκλύ (1830-1905), ήταν γνωστός αναρχικός, γεωγράφος, μελετητής, παιδαγωγός και πολυγραφότατος συγγραφέας. Υπήρξε μέλος της Πρώτης Διεθνούς, καθώς και της ομοσπονδίας της Γιούρα της Ελβετίας, μετά τον αποκλεισμό του Μπακούνιν από την Α΄ Διεθνή. Μαζί με τους Κροπότκιν και Γκρέιβ συμμετείχε στην εφημερίδα *La Revolte* (Η Εξέγερση). Καταδικάστηκε από την γαλλική κυβέρνηση σε εξορία μετά τα γεγονότα της Παρισινής Κομμούνας. Έπειτα από διεθνή κινητοποίηση διανοούμενων όπως ο Δαρβίνος, ο συγγραφέας Ουέλς και άλλων, η ποινή του τροποποιήθηκε το 1872 και απελάθηκε από τη Γαλλία.

Ο Ελίζε Ρεκλύ γεννήθηκε στις 15 Μαρτίου του 1830 στο Σαν Φοΰ λα Γκράντ της νοτιοδυτικής Γαλλίας. Ήταν ο τέταρτος γιός από τα δεκατέσσερα παιδιά της οικογένειας του. Ο πατέρας του ήταν προτεστάντης πάστορας. Η επαφή του με τις προυντονικές και σοσιαλιστικές ιδέες, όπως και το έντονο ενδιαφέρον για τις επιστήμες τον οδήγησαν σχετικά γρήγορα στο δρόμο της επιστήμης. Ο Ρεκλύ ήταν βαθύς γνώστης της χριστιανικής θεολογίας και η έντονη κριτική του προς το χριστιανισμό και γενικότερα τη θρησκεία δεν ήταν αποτέλεσμα επιφανειακής και πρόσκαιρης αντίδρασης, αλλά, αντίθετα, προϊόν σοβαρής κριτικής και προβληματισμού.

Από μικρός ήρθε σε επαφή με τη φύση την οποία λάτρευε και εξερευνούσε όλα τα χρόνια της ζωής του. Η οικειότητά του με τη φύση και η αγάπη του για τις επιστημονικές μελέτες τον έφερε σε επαφή με τη νεοεμφανιζόμενη τότε γεωγραφική επιστήμη. Για πολλά χρόνια δούλεψε ως δάσκαλος και ως συγγραφέας τουριστικών οδηγών γεωγραφικού περιεχομένου. Με αφορμή αυτά, ταξίδεψε σε πολλά μέρη του κόσμου (Λατ. Αμερική, Η.Π.Α, Αφρική, Ασία, Ευρώπη κ.α.) τα οποία και μελέτησε. Τα αποτελέσματα των επιστημονικών του μελετών και η σταδιακή έκδοση των ογκωδών έργων του τού πρόσφερε κύρος στους επιστημονικούς κύκλους της Ευρώπης και μεγάλη αναγνώριση από το αναγνωστικό κοινό. Μεταξύ των σπουδαιότερων έργων του ήταν η δεκαεννέα τόμων εγκυκλοπαίδεια *La Nouvelle Geographie Universelle* (Νέα Παγκόσμια Γεωγραφία), σε μια περίοδο περίπου είκοσι ετών (1875-1894), καθώς και το εξάτομο έργο του «ο Άνθρωπος και η Γη», το οποίο ολοκλήρωσε λίγο πριν πεθάνει το 1905. Ιδιαίτερη για την εποχή του ήταν η προσέγγιση και η σύλληψη της γεωγραφίας του: χαρακτηρίστηκε από τους τότε ειδήμονες ως υπερβολικά νατουραλιστική και κοινωνιολογική, υπερβολικά ιστορική. Ήταν απαλλαγμένη παρ' όλ' αυτά από το νατουραλισμό, εν τέλει υπερβολικά στρατευμένη. Δεν πρέπει να ξεχνούμε, επίσης, τις παιδαγωγικές επιλογές του στη διδασκαλία της γεωγραφίας.

Ο Ρεκλύ θίγει συστηματικά το ζήτημα της εξουσίας, κυρίως δια μέσου της θρησκείας, και δεν είναι αφελής ή μακάριος απέναντι στις ορέξεις των διαχειριστών της. Στο επιστημολογικό επίπεδο, επιχειρεί να αρθρώσει τις πολιτικές και οικονομικές λογικές όχι μόνο στις αντιπαλότητες μεταξύ των χωρών, αλλά επίσης στην οργάνωση των χώρων. Η προσέγγισή του στηρίζεται σε μια δυναμική διαλεκτική του χώρου και του χρόνου, καθώς και στη λειτουργία τριών νόμων: της πάλης των τάξεων, της αναζήτησης της ισορροπίας και της κυρίαρχης απόφασης του ατόμου. Ο Ελιζέ Ρεκλύ μπορεί να θεωρηθεί ως ένας από τους δημιουργούς της «κοινωνικής γεωγραφίας».

Επίσης, έχει ασχοληθεί και με το αστικό φαινόμενο. Η πόλη αντιπροσωπεύει εξ ορισμού το πιο τεχνητό στοιχείο της ανθρωπότητας, το πιο κατασκευασμένο, το λιγότερο «φυσικό». Επομένως, η νατουραλιστική, βιολογιστική και αγροτιστική προσέγγιση της γεωγραφίας της εποχής εκείνης, απωθεί όποιον θα ήθελε να ασχοληθεί από κοντά με το φαινόμενο της πόλης. Είναι, μάλιστα, χαρακτηριστικός ο πρώτος υπότιτλος του κεφαλαίου του έργου του, «Ο Ανθρωπος και η Γη», που αφιερώνεται στο θέμα συνοψίζοντας επαρκώς τη σκέψη του: «Φρίκη και μεγαλείο των πόλεων». Υπενθυμίζει εξ' άλλου ότι πάντοτε κάποια καλά πνεύματα θρηνούσαν για την ύπαρξη των μεγάλων πόλεων, όπως «ο Ρουσώ που, θρηνώντας για τον εξευτελισμό τόσων χωρικών που θα χαθούν στις μεγάλες πόλεις, τις αποκαλεί την άβυσσο του ανθρώπινου είδους».

Ο Ρεκλύ αναφέρεται, επίσης, στην έλξη των ανθρώπων προς την αστική ζωή, η οποία είναι συνώνυμη ή σύμβολο του μοντερνισμού, των φώτων, της πολυκοσμίας αλλά και της ανωνυμίας. Απεικονίζει εξάλλου τέλεια τα μεταναστευτικά φαινόμενα που θα εμφανιστούν κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα σε ακόμη μεγαλύτερη κλίμακα απ' ό,τι στην εποχή του: αν μόνο αρνητικοί παράγοντες έδιωχναν τους ανθρώπους από ένα μέρος και τους έσπρωχναν σε ένα άλλο, αυτά τα φαινόμενα δεν θα μπορούσαν πραγματικά να διαρκέσουν. Πρέπει να υπάρχουν και ελκυστικοί παράγοντες.

«Από τη Δημοκρατία δεν μπορεί να προέλθει η Αναρχία... Όμως, δεν υπάρχουν επίσης μεταξύ των ανθρώπων σοσιαλιστές, οι οποίοι καραδοκούν την εξουσία; ''Σίγουρα, και ακριβώς αυτούς φοβόμαστε περισσότερο. Με διατάγματα θα κάνουν ευτυχισμένο το λαό, με την αστυνομία θα απαιτήσουν να διατηρηθούν στην εξουσία! Εξουσία δεν είναι τίποτε άλλο από χρήση βίας: η πρώτη φροντίδα συνεπώς θα είναι να έχει στην κατοχή της τη βία, και μάλιστα να δυναμώσει όλους τους θεσμούς, οι οποίοι θα μπορούν να διευκολύνουν γι' αυτούς την κυβέρνηση της κοινωνίας. Ίσως μάλιστα να τολμήσουν να την ανανεώσουν μέσω της επιστήμης, για να τους δώσει καινούργια ενέργεια...''» (Μαξ Νεττλώ, *Ελιζέ Ρεκλύ Ένας αναρχικός και λόγιος*, εκδ. Τροπή, σελ. 277).

Μετάφραση - απόδοση Λ. Π.